

Anne Suvitie

**LAATUSUOSITUSTEN TOTEUTUMINEN KAJAANIN AMMATTIKORKEA-
KOULUN TERVEYDENHOITAJA- JA INSINÖÖRIOPISKELIJOIDEN OPIN-
NÄYTETYÖPROSESSEISSA**

Opinnäytetyö
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Sosiaali-, terveys ja liikunta-ala
Hoitotyön koulutusohjelma
Kevät 2008

**Kajaanin
ammattikorkeakoulu**

OPINNÄYTETYÖ TIIVISTELMÄ

Koulutusala Sosiaali- terveys- ja liikunta-ala	Koulutusohjelma Hoitotyön koulutusohjelma
Tekijä(t) Anne Suvitie	
Työn nimi Laatusuositusten toteutuminen Kajaanin ammattikorkeakoulun terveydenhoitaja- ja insinööriopiskelijoiden opinnäytetyöprosessissa	
Vaihtoehtoiset ammattipinnot Terveydenhoitotyö	Ohjaaja(t) Maija-Liisa Laitinen Toimeksiantaja Kajaanin ammattikorkeakoulu
Aika Kevät 2008	Sivumäärä ja liitteet 63+6
<p>Ammattikorkeakouluissa tehdään vuosittain yhteensä yli 21 000 opinnäytetyötä. Tiivistynyt työelämäyhteistyö ja opinnäytetyön laadun arviointi ovat herättäneet keskustelua erilaisista opinnäytetyökäytännöistä. Keskusteluiden myötä esiin on tullut tarve kehittää opinnäytetöiden laatua. Opetusministeriön rahoittaman opinnäytetöiden kehittämishankkeen tuloksena syntyivät laatusuosituksset vuonna 2006. Näiden laatusuositusten tarkoituksena on yhtenäistää ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöprosesseja ja kehittää opinnäytetöiden laatua.</p> <p>Opinnäytetyössäni tutkin laatusuositusten toteutumista Kajaanin ammattikorkeakoulun terveydenhoitotyön sekä tekniikan- ja liikenteen alan koulutusohjelmissa opiskelevien opinnäytetyöprosessien ohjauksessa. Saatu tutkittu tieto palvelee opinnäytetöiden ohjausprosessien kehittämistä. Kyselyyn vastasi 41 opiskelijaa, joilla opinnäytetyöprosessi oli edennyt vähintään tutkimussuunnitelma vaiheeseen asti.</p> <p>Opinnäytetyöni päätutkimusongelma oli, miten laatusuosituksset toteutuvat terveydenhoitaja- ja insinööriopiskelijoiden opinnäytetyöprosessien ohjauksessa. Alaongelmia olivat: miten laatusuositusten mukainen ohjaus toteutuu, miten käyttökelpoisina opiskelijat kokivat Opari- sivuston ja miten opinnäytetyöprosessi eteni. Strukturoidun kyselyn toteutin maaliskuu- huhtikuussa 2007. Tulokset analysoin manuaalisesti.</p> <p>Tuloksista ilmeni, että laatusuositusten toteutuminen vaihtelee kaikilla koulutusaloilla laatusuosituksittain ja, että Kajaanin ammattikorkeakoulussa opinnäytetyöprosessien ohjauksen laatu vaihtelee. Tutkimukseni tuloksissa kävi myös ilmi, että opiskelijat käyttivät Opari- www-sivustoa opinnäytetyöprosessinsa aikana ja kokivat sen hyödylliseksi. Sain myös selville, että Opari- sivusto tukee opiskelijoita itseohjautuvuuteen. Tutkimustulosten mukaan opinnäytetyöprosessit vahvistivat opiskelijoiden ammatitaitoa. Ilmeni myös, että tekniikan- ja liikenteenalan opiskelijoilla on mahdollisuus hyötyä opinnäytetyöstään taloudellisesti.</p>	
Kieli	Suomi
Asiasanat	Laatusuosituksset, opinnäytetyöprosessi
Säilytyspaikka	☒ Kajaanin ammattikorkeakoulun Kaktus-tietokanta ☒ Kajaanin ammattikorkeakoulun kirjasto

School Health and Sports	Degree Programme Nursing Care
Author(s) Anne Suvitie	
Title Implementation of Quality Guidelines in the Thesis Process of Public Health Nurse and Engineering Students at Kajaani University of Applied Sciences	
Optional Professional Studies Public health nursing	Instructor(s) Maija-Liisa Laitinen
	Commissioned by Kajaani University of Applied Sciences
Date Spring 2008	Total Number of Pages and Appendices 63+6
<p>Every year over 21,000 theses are completed at Universities of Applied Sciences. The Ministry of Education sponsored a project to develop the quality guidelines for theses.</p> <p>This thesis studies how quality guidelines are implemented in the tutoring of theses within the degree programmes in nursing care (public health nurses) and engineering at Kajaani University of Applied Sciences. The objective of this thesis was to collect information about thesis processes and to develop them.</p> <p>The research method was quantitative. The research material was collected during spring 2007. To the questionnaire were answered by 41 people. The results were analysed by hand.</p> <p>In Kajaani University of Applied Sciences the quality of the thesis processes was varying, and therefore also the implementation of quality guidelines varied from degree programme to degree programme. According to the results the thesis processes strengthened professional skill and the Opari-web site supported students to self-direction. Engineering students had an advantage a possibility economically.</p>	
Language of Thesis	Finnish
Keywords	Thesis process
Deposited at	☒ Kaktus Database at Kajaani University of Applied Sciences ☒ Library of Kajaani University of Applied Sciences

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 ASIANTUNTIJUUS	2
2.1 Asiantuntijuuteen kasvu	2
3 OPINNÄYTETYÖ TERVEYDENHOITAJA- JA INSINÖÖRIKOULUTUKSESSA	9
3.1 Opinnäytetyöprosessi	9
3.2 Valtakunnalliset opinnäytetyön laatusuositukset	12
3.3 Ohjaus käsitteenä	12
3.4 Opiskelijan rooli ohjauksessa	14
3.5 Ohjaavan opettajan rooli ohjauksessa	15
3.6 Yhteenvedo käsitteistä	16
4 TUTKIMUSONGELMAT, TAVOITE JA TARKOITUS	18
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	19
5.1 Tutkimuksen lähtökohdat	19
5.2 Aineiston keruu	20
5.3 Aineiston käsittely ja tulosten raportointi	24
6 TUTKIMUSTULOKSET	25
6.1 Taustamuuttujat	25
6.2 Laatusuositusten mukaisen ohjauksen toteutuminen	27
6.3 Opiskelijoiden kokemukset Opari- www sivustoista	33
6.4 Opinnäytetyöprosessin eteneminen opiskelijoiden mielestä	37
7 TULOSTEN TARKASTELUA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	45
7.1 Laatusuositusten toteutuminen opinnäytetyöprosessissa	45
7.2 Laatusuositusten mukainen ohjaus	46
7.3 Opari- sivuston käyttökelpoisuus	47
7.4 Opinnäytetyöprosessin eteneminen	47
8 POHDINTA	50
8.1 Tulosten pohdinta	50
8.2 Tutkimuksen eettisyys	52

8.3 Tutkimuksen luotettavuus	54
8.4 Tutkimusprosessin pohdinta ja jatkotutkimusaiheet	56
8.5 Oman oppimisen arviointi	58

LÄHTEET	60
---------	----

LIITTEET (6)	
--------------	--

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä tutkin laatusuosituksen toteutumista Kajaanin ammattikorkeakoulussa tehtävissä opinnäytetyöprosesseissa. Tutkimuksen kohdejoukon rajaan terveydenhoitotyön sekä tekniikan- ja liikenteenalan koulutusohjelmissa opiskeleviin.

Ammattikorkeakouluissa tehdään vuosittain yli 21 000 opinnäytetyötä. Tiivistynyt työelämäyhteistyö ja opinnäytetyön laadun arviointi ovat herättäneet tarpeen keskustella erilaisista opinnäytetyökäytännöistä ja kehittää opinnäytetyön laatua. Opetusministeriön rahoittaman opinnäytetöiden kehittämishankkeen tuloksena syntyi ammattikorkeakouluissa opinnäytetöitä ohjaaville suunnatut laatusuositukset vuonna 2006. Näiden laatusuosituksen tarkoituksena on yhtenäistää ammattikorkeakoulujen opinnäytetyöprosesseja ja kehittää opinnäytetöiden laatua.

Opinnäytetyötäni lukiessaan ohjaajat ja opettajat saavat tietoa opiskelijoiden kokemuksista opinnäytetyöprosessin ohjaamisesta. Kun opiskelijoiden opinnäytetyöprosessien ohjauksen kehittämistä jatketaan opinnäytetyöni myötä, laatusuosituksen toteutuminen tehostuu. Siten opiskelijat saavat laadukkaampaa ohjausta asiantuntijuuteen kehittymisessä.

Opinnäytetyöni aiheen valitsin henkilökohtaisista tavoitteistani ja mielenkiintoni kohteista johtuen. Haluan saada lisätietoa oppimisesta, ohjaamisesta ja opettamisesta. Opinnäytetyöni palvelee ammatillista kehittymistäni teoreettisten tutkimustaitojeni kehittymisen ja ohjauksen laatuun vaikuttavien tekijöiden tiedostamisen myötä.

2 ASIANTUNTIJUUS

Tässä luvussa kuvaan ammatillista asiantuntijuutta ja käytän esimerkkejä suurimmaksi osaksi sosiaali- ja terveysalalta. Asiantuntijuuteen syvennyn aikaisempien tutkimusten ja Dreyfusin mallin avulla. Käsittelen ammattikorkeakouluopintoja koulutukseen liittyvien lakien, Sosiaali- ja terveysministeriön, Opetusministeriön julkaisun ja ARENE: n julkaisuihin perustuen. ARENE, joka on ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto, on vahvistanut kaikille ammattikorkeakoulutuksen aloille yhteiset kompetenssit. Lisäksi Opetusministeriö on antanut sosiaali- ja terveysalalle kompetenssit, joita käsittelen tässä luvussa. Tekniikan- ja liikenteen alan osaamisvaatimukset esittelen Kajaanin ammattikorkeakoulun opetussuunnitelmaan perustuen.

2.1 Asiantuntijuuteen kasvu

Asiantuntijuus käsitteenä on saanut vaikutteita vieraskielisistä lainasanoista (Naumanen-Tuomela 2001, 29). Latinan kielen termi ”expertus” tarkoittaa koettua, kokenutta ja koeteltua (Salmi, Linkomies 1976, 110). Suomen kielen sivistyssanana ”ekspertti” tarkoittaa asiantuntijaa ja ”ekspertiisi” asiantuntemusta (Haarala, Lehtinen, Grönros, Kolehmainen, Nissinen, Eronen, Suorsa. 1995, 100). Asiantuntijalla tarkoitetaan myös specialistia, erikoistuntijaa tai henkilöä, jolla on asiantuntemusta (Haarala ym. 1995, 138; Hurme, Pesonen & Syväoja 1998, 224,407,644,1213).

Englanninkielessä ”expert” viittaa henkilöön, jolla on erityistä tietoa tai taitoa jostain erikoisalueesta tai kohteesta. ”Expertise” on asiantuntijan ilmaisema tieto, näkemys tai mielipide tai erityinen taito. Englannin kielisiä asiantuntemusta tarkoittavia termejä ovat myös ”expert knowledge”, ”competence”, ”knowhow” ja ”specialist”, joka tarkoittaa asiantuntijaa. (Hosia 1996, Hurme ym.1998, 224,407,644, 1213)

Asiantuntijana pidetään henkilöä, joka hallitsee hyvin määrättyt erityistaitoja ja tietoja edellyttävät asiat. Keskeistä on osaamisen hallinnan sosiaalinen tunnustaminen. Siten asiantuntijuus on sosiaaliseen kontekstiin sidottu ilmiö. (Eteläpelto, Kirjonen, Lasonen, Nuutinen & Tynjälä. 1995, 1.) Asiantuntijana pidetään myös henkilöä, joka tietää muita enemmän jostakin asi-

asta ja hänellä on ammatin vaatima tutkinto. Asiantuntija myös pystyy antamaan asiasta virallisen lausunnon ja hän tekee luovaa työtä (Sipilä 1996, 19). Asiantuntija on sellainen henkilö, jonka puoleen voi kääntyä ongelmia kohdatessaan. Hän auttaa ratkaisemaan ongelmat puolestamme. (Filander 1997, 137.) Asiantuntijuudella ymmärretään jonkun yhteiskunnallisesti merkittävän tehtävä- tai ongelma-alueen erityisosaamista. Asiantuntijuuteen liittyy aina myös merkittävää valtaa ja näkymätöntä statusta, joka tekee asiantuntijoista eräänlaisia aikamme sankareita (Eteläpelto ym.1995, 1).

Helakorven (1999, 15) mukaan asiantuntijuus voidaan ymmärtää monin eri tavoin. Se perustuu tietoihin, taitoihin, osaamiseen ja kokemuksiin. Asiantuntijuus on tietämystä, jonka toimija suhteuttaa tehtävän kulloisiinkin vaatimuksiin. Asiantuntijuus on subjektiivista ja se sisältää myös arvonäkökulman. Asiantuntijuuteen liittyy toimintavalmiuden lisäksi myös innovaatiovalmiudet. Hyvän koulutuksen ja laajan kokemuksen avulla asiantuntija voi kehittää työtään, alaansa ja työyhteisöään. Linnankylän ja Kankaanrannan (1999, 224) mukaan parhaiten asiantuntijuus ilmenee ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa, käytännön työssä, sen tuloksissa ja työprosesseissa. Asiantuntijuutta voi havaita myös työn suunnittelussa ja jakamisessa, työtehtävien valinnassa, työn ja ammattitaidon kehittämisessä, työvälineiden ja menetelmien valinnassa sekä käytössä. Asiantuntija jäsentää omaa ja yhteisön työtä, valitsee päämääriä ja painopistealueita, organisoii yhteistyötä ja työprosesseja sekä osallistuu tuloksellisuuden arviointiin. Yhä enemmän asiantuntijuus nähdään ylyksilöllisenä, ryhmän, tiimin tai verkoston toimintakokonaisuutena yksilön osuutta ja osaamista kieltämättä (Kovero, Launis 1999, 3).

Tutkimusten mukaan asiantuntijalta edellytettävät tärkeimmät taidot ovat päätöksenteko- ja ongelmanratkaisutaidot. Erilaisissa toimintayhteyksissä työskentely edellyttää asiantuntijalta tilanteeseen sopivia taitoja ja kykyä tuottaa sekä yhdistää monia tekijöitä sisältäviä moniammatillisia ongelmanratkaisuja. (Fook, Rayan, & Hawkins 1997, 399-417; Lamond, Farnell 1998, 280-286)

Asiantuntijuus on jatkuvasti kehittyvää, sen kehittymisestä onkin esitetty useita teorioita. Yksi tunnetuimpia on Dreyfusin teoria, joka kuvaa asiantuntijuuden kehityksen vaiheita novii- sista ekspertiksi (Helakorpi 1999, 15). Teoria perustuu shakinpelaajilla ja lentäjillä tehtyyn tutkimukseen. Siinä asiantuntijaksi kehittymistä on kuvattu viidellä vaiheella. Tietojenhankkimismallin mukaan opiskelija etenee taitoja hankkiessaan ja kehittäessään vaiheittain novii-

sista edistyneeksi aloittelijaksi, päteväksi, taitavaksi ja lopulta asiantuntijaksi.(Benner 1993, 13.)

Asiantuntija voi olla asiantuntija tietyissä tilanteissa ja noviisi joissakin toisissa tilanteissa. Hän ei pysty siirtämään taitojaan toiselle alueelle. Toisin sanoen asiantuntijuus kattaa vain yhden merkittävän osan tai erikoisalan. (Launis 1994, 122- 128; Benner, Tanner & Chesla 1999, 4.)

Dreyfusin mallia ovat soveltaneet useat tutkijat. Benner on soveltanut kyseistä mallia hoitotyöhön. Bennerin (1989) mukaan noviiseilla ei ole kokemusta tilanteista, joissa heidän odotetaan toimivan. Heidän toimintansa perustuu sääntöihin ja on sen takia erittäin rajoittunutta ja joustamatonta. Edistyneet aloittelijat kykenevät vähimmäisvaatimukset täyttäviin suorituksiin. Pätevyys taas saavutetaan silloin, kun oma toiminta aletaan nähdä tietoisien pitkäaikaisien tavoitteiden tai suunnitelmien valossa. Suunnitelma antaa näkökulman työhön, ja sen perustana on ongelman tietoinen käsitteellinen ja analyttinen pohdinta. Taitava työntekijä tarkastelee tilannetta kokonaisuutena ja hänen toimintaansa ohjaavat käytännöstä ja teoriasta johdetut periaatteet. Havaintokyky on avaintekijä. Asiantuntijalla taas on takanaan valtava määrä kokemuksia ja intuitiivinen ote kuhunkin tilanteeseen. Hän keskittyy täsmälliseen ongelma-alueeseen pohtimatta hedelmättömiä ratkaisuvaihtoehtoja. (Benner 1989, 33-47.)

Tärkeä oletamus on siis se, että kokemuksen ja tiedon karttuessa tiedon luonne muuttuu. Myös Daley tutkijaryhmineen sovelsi kyseistä mallia tutkimuksiinsa. Daleyn (1999) tutkimuksen mukaan asiantuntijoilla on hyvin kehittynyt tietoisuus heidän omista oppimisprosesseistaan, ja he pystyvät hyvin ilmaisemaan, mitä ovat oppineet ja kuinka. Asiantuntijat ovat oppineet myös, kuinka opettavat itseään ja kuinka rakentavat tietoperustansa. He tietävät, kuinka oppia käytännöstä ja kokemuksista. Noviiseilla ei taas näytä olevan käsitystä oppimisprosesseistaan. (Daley 1999, 10-11.)

Opetusministeriön (2006, 85) mukaan terveydenhoitaja on hoitotyön ja erityisesti terveydenhoitotyön asiantuntija. Hänen tehtävä yhteiskunnassa on tukea perheitä ja yhteisöjä määrittämään, saavuttamaan ja ylläpitämään terveyttä muuttuvissa olosuhteissa ja eri toimintaympäristöissä. Terveydenhoitajan toimintaa ohjaavat arvot, eettiset periaatteet ja säädökset. Hoitotyö perustuu hoitotieteeseen ja hoitotyötä tukeviin muihin tieteenaloihin. Terveydenhoitajan ammatissa toimiminen edellyttää hoitotyön tiedon ja sille perustuvien taitojen ymmärtämistä

ja soveltamista sekä hoitotyön päätöksentekoa. Toiminta perustuu terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen ja ylläpitämiseen.

Bennerin (1989, 20) mukaan kokenut terveydenhoitaja esimerkiksi ratkaisee ongelmia eri tavalla kuin aloitteleva hoitaja. Tämä ero johtuu kokemuksen kautta hankitusta osaamisesta. Ammattitaitoinen hoitaja näkee tilanteen kokonaisuutena, käyttää aikaisempia konkreettisia tilanteita paradigmoina ja käy suoraan ongelman ytimeen tuhlaamatta aikaa epäolennaisuuksien miettimiseen. Kokemus siinä merkityksessä, kuin sitä käytetään tässä, kehittyy ennakkokäsitysten ja odotusten joutuessa kyseenalaisiksi, hioutuessa tai osoittautuessa vääriksi todellisissa tilanteissa.

Hotarisen (2006, 50-51) mukaan tekniikan- ja liikenteenalan asiantuntijuus näkyy monialaisuuden hallintana. Insinöörit vastaavat esimerkiksi suunnittelu- ja asiantuntijatehtävissä. Muutoksiin sopeutuminen on olennainen ominaisuus asiantuntijalta ongelmanratkaisutaitojen lisäksi. Nykyisin insinöörien on oltava perillä, mitä kilpailijat tekevät ja tuottavat niin Euroopassa kuin muuallakin maailmalla. Tekniikan- ja liikenteenalan asiantuntijalta vaaditaan valmiuksia kansainväliseen toimintaan ja alansa kehittämiseen.

Ammattikorkeakoululain (351/3003 § 4) mukaan ”Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen ja taiteellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin, tukea yksilön ammatillista kasvua ja harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä tukevaa ja alueen elinkeinorakenteen huomioon ottavaa soveltavaa tutkimus- ja kehitystyötä.” . Opetusministeriön (2006, 15) mukaan koulutuksesta eri aloille valmistuvien ammattihenkilöiden yhteistä osaamista ovat asiantuntijuus, johtamis- ja kehittämisaidot, työelämälähtöisyys-, yrittäjyys- ja kansainvälisyystaidot. Asiantuntijuudessa korostetaan kriittistä ajattelua, itsenäistä päätöksentekoa ja vastuullisuutta. Johtamisosaaminen keskittyy työn, tiimin ja työyhteisön johtamiseen ja kehittämiseen. Edellä mainitussa tarvitaan mm. ihmissuhde- ja yhteistyötaitoja, toiminnan suunnittelu ja arviointitaitoja, laatutoiminnan ja työprosessien hallintataitoja. Myös työelämän pelisääntöjen tunteminen ja työ- ja ympäristöturvallisuuden liittyvä osaaminen, globaali ja ekologinen ajattelutapa kuuluvat asiantuntijuuteen. Tietotuotanto, tiedonvälitys, uuden teknologian käyttö ja verkottuminen kansallisella ja kansainvälisellä tasolla ovat keskeisiä osaamisalueita.

Opetusministeriön (2006, 14–17) mukaan koulutuksen laajuus on sekä terveydenhoitajilla että insinööreillä 240 opintopistettä. Perusopinnot tavoitteena on antaa opiskelijalle laaja-alainen yleiskuva asianomaisen tehtäväalueen asemasta ja merkityksestä yhteiskunnassa ja työelämässä. Koulutus perehdyttää opiskelijan asianomaisen tehtäväalueen yleisiin teoreettisiin perusteisiin, viestintään ja antaa hänelle asetuksessa määritetyn kielitaidon. Ammattiopintojen tavoitteena on perehdyttää opiskelija asianomaisen ammatillisen tehtäväalueen keskeisiin ongelmakokonaisuuksiin ja sovellutuksiin. Se myös perehdyttää niiden tieteellisiin ja taiteellisiin perusteisiin siten, että opiskelija kykenee itsenäisesti työskentelemään tehtäväalueen asiantuntijatehtävissä ja yrittäjänä sekä osallistumaan työyhteisön kehittämiseen. Harjoittelun tavoitteena on perehdyttää opiskelija ohjatusti erityisesti ammattiopintojen kannalta keskeisiin käytännön työtehtäviin sekä tietojen ja taitojen soveltamiseen työelämässä. Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää ja osoittaa opiskelijan valmiuksia soveltaa tietojaan ja taitojaan ammattiopintoihin liittyvissä käytännön asiantuntijatehtävissä.

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden kompetenssit eli osaamisvaatimukset ovat laajoja osaamiskokonaisuuksia - yksilön tietojen, taitojen ja asenteiden yhdistelmiä. Ammattikorkeakoulujen yhteisissä kompetensseissa todetaan kehittämisosaamisen kohdalla seuraavaa: ” Tutkinnon suorittanut osaa hankkia ja käsitellä oman alansa tietoa, sekä kykenee kriittiseen tiedon arviointiin ja kokonaisuuksien hahmottamiseen.” (Opetusministeriö 2006, 15.)

Heinosen (2003, 24), Kankaisen ja Rokkasen (1995, 49), Opetusministeriön (2006, 85) mukaan ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneelta edellytetään monikerroksista osaamista. Terveydenhoitajilla oman erityisalan asiantuntemuksen tulee perustua sekä sosiaali- ja terveysalan toiminnan yhteisiin lähtökohtiin, että terveydenhuollossa yleisesti hyväksytyihin arvoihin. Asiantuntemus perustuu myös toimintaperiaatteisiin ja näkemyksiin tulevaisuuden yhteiskunnasta, työelämästä, ympäristön ja kulttuurin merkityksestä. Ihmisarvo, terveys, oikeudenmukaisuus, tasa-arvoisuus, vastuullisuus ja vapaus, sekä oikeus kasvuun, että kehittämiseen ovat keskeisiä koulutusta ohjaavia arvoja. Toiminnan edellytyksiä ovat myös motivoituneisuus itsensä kehittämiseen, jatkuvaan kouluttautumiseen, ammattitaidon ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Koulutuksessa otetaan huomioon myös muut yhteiskunnan toimintasektoria ja sen päätöksentekoa ohjaavat arvot ja arvostukset. (Heinonen 2003, 24; Kankainen, Rokkanen, 1995, 49)

Oman alan asiantuntijaroolin merkitys kasvaa väestön koulutustason kohotessa, työelämän muuttuessa ja teknologian kehittyessä. Moniammatillinen toiminta ja siihen liittyvät kehittämistarpeet edellyttävät sekä oman ammatin erityisasiantuntemusta että asiantuntijuuden laajenemista yhteisöasiantuntijuudeksi. (Opetusministeriö 2006, 15.)

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden kompetenssien (2006) mukaan terveydenhoitaja on hoitotyön ja erityisesti terveydenhoitotyön, terveyden edistämisen ja kansanterveys-työn asiantuntija elämänkulun eri vaiheissa. Keskeistä terveydenhoitajan alue- ja väestövas- tuullisessa työssä on väestön osallistaminen ja aktivoiminen oman terveytensä ylläpitämiseen ja edistämiseen. Tärkeää on terveyden tasa-arvon lisääminen ja yhteiskunnallisen eriarvoi- suuden vähentäminen. Työtä suunnitellessaan, toteuttaessaan, arvioidessaan ja kehittäessään terveydenhoitaja ottaa huomioon terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavat tekijät, jotka vaikut- tavat ihmisten elinympäristöön, elinolosuhteisiin ja hyvinvointiin. Terveydenhoitajan tehtä- väalueeseen kuuluu osallistuminen terveysriskien ja sairauksien ehkäisyyn, varhaiseen to- teamiseen ja sairastuneiden hoitamiseen sekä terveellisen ympäristön suunnittelu- ja kehittä- mistyöhön. Nykyisin koulutuksessa korostetaan yhä enemmän tiedon jatkuvan muuttumisen luonnetta ja opiskelijoiden henkilökohtaisia kokemuksia oppimisessa.

Terveydenhoitajan kuuluu osata soveltaa laadunhallinnan menetelmiä terveydenhoitotyössä ja vastata omalta osaltaan sekä terveydenhoitotyön laadusta että sen kehittamisestä (Ammat- tikorkeakoulu tutkinnon suorittaneiden yleiset kompetenssit 2006). Opinnäytetyöstäni löytyy selkeä yhteys kompetensseihin, eli osaamisvaatimuksiin, kahdesta edellä mainitusta kohdasta.

Kajaanin ammattikorkeakoulun (2005) ja ARENEN (2006) mukaan kone- ja tuotantotekniikan opiskelija tuntee yleisimmät rakennusmateriaalit ja niiden käyttöomaisuudet suunnitte- lussa ja valmistuksessa. Heidän tulee valmistuttuaan osata toimia ammattiinsa kuuluvissa kommunikointi- ja viestintätilanteissa. Myös nykyaikaiset tuotekehitysmenetelmät ja tietoko- neiden hyödyntäminen suunnittelutekniikassa, tuotannon toteutuksessa ja ylläpidossa tulee osata opintojen jälkeen. Valmistuttuaan opiskelija osaa teknisen dokumentoinnin perusteet ja osaa hyödyntää 3D-mallinnusta suunnittelutyössä (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2005, 302- 208; ARENE 2006.)

Rakennustekniikan opiskelija hallitsee valmistuttuaan mm. kiinteistönpidon keskeisimmät aihealueet ja tuntee asioiden ja ihmisten johtamisen merkityksen organisaation tavoitteiden saavuttamisessa. Hänellä on myös ammatin vaatimat viestintätaidot ja hän on omaksunut

rakentamistaloudellisen ajattelutavan. Opiskelija hallitsee rakennuttamisen keskeiset tehtävät ja menettelyt, urakkamuodot sekä sopimustekniikan. Opiskelijan tulee hallita korjausrakentamisen prosessit ja tekniikat. Hänellä on ymmärrys rakennusten käyttöarvoista, historiallisista arvoista ja eri aikakausien esteettisistä arvoista. Opiskelija hallitsee rakennustuotteiden ja -tuotannon ympäristövaikutukset ja käyttöikämitoituksen (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2005, 327-333; ARENE 2006.)

Kajaanin ammattikorkeakoulun (2005, 351-357) ja ARENE:n (2006) mukaan tietotekniikan opiskelijalta vaaditaan valmistuttuaan mm. perehtyneisyyttä alalla tarvittavaan suulliseen ja kirjalliseen viestintään ja tekniseen kirjoittamiseen. Opiskelijalla on valmistuttuaan valmiuksia toimia kansainvälisen ja monikulttuurisen työelämän englanninkielisissä viestintätilanteissa. Hänellä on valmistuttuaan valmiudet CC+ ohjelmointiin ja hän hallitsee keskeisten elektronikkakomponenttien käytön ja mitoituksen. Valmistuttuaan opiskelija pystyy suunnittelemaan ja toteuttamaan analogiaelektronikan kytkentöjä. Opiskelija hallitsee sähkötekniikan ja sähkötyöturvallisuuden perusteet. Hän tuntee elektronikan tärkeimmät komponentit, niiden toiminnan ja ymmärtää elektronikan suunnittelu- ja toteutusprosessin. Opiskelija tuntee myös tietokoneen laitearkkitehtuurin ja ydinkomponenttien toimintaperiaatteen. Opiskelijan pitää ymmärtää digitaalitekniikan perusteet ja komponentit, sekä osata suunnitella ja analysoida digitaalisia kytkentöjä.

3 OPINNÄYTETYÖ TERVEYDENHOITAJA- JA INSINÖÖRIKOULUTUKSESSA

Tässä luvussa esittelen opinnäytetyölle asetetut vaatimukset, opinnäytetyöprosessin kulun ja valtakunnalliset opinnäytetyön laatusuosituksset. Esittelen myös Kajaanin ammattikorkeakoulussa käytettävää opinnäytetyöprosessia.

3.1 Opinnäytetyöprosessi

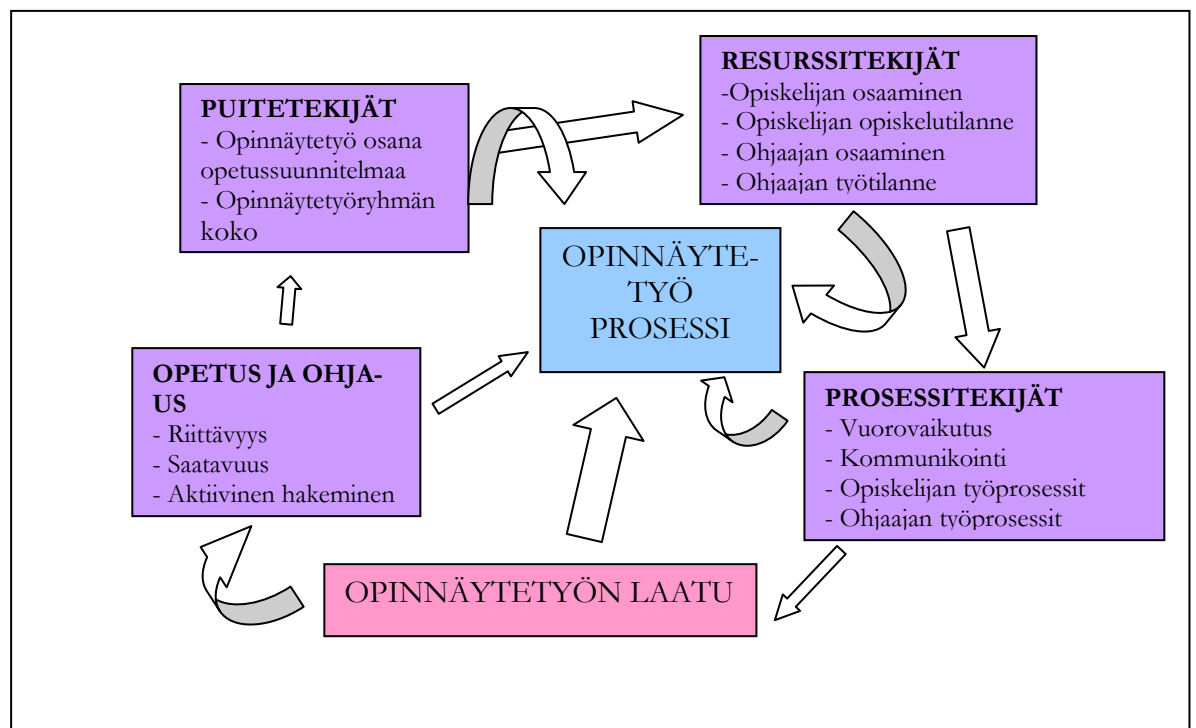
Ammattikorkeakouluista annetun asetuksen (423/2005 § 7) mukaan ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyön tavoitteena on *”kehittää ja osoittaa opiskelijan valmiuksia soveltaa tietoaan ja taitojaan ammattiopintoihin liittyvässä käytännön asiantuntijatehtävässä.”* Opinnäytetyötä tehdessä opitaan koulutusohjelmakohtaista, ammatillista erikoisosaamista sekä työelämävalmiuksia. Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa - suosituksia opinnäytetyötä ohjaaville (2006) mukaan opinnäytetyöprosessin aikana opitaan tunnistamaan ammatillisen tehtäväalueen keskeisiä ongelmakokonaisuuksia ja niiden ratkaisuvaihtoehtoja. Tavoitteena on myös oppia työelämän kehittämisen vaatimuksia ja soveltamaan oman alan tutkimustietoa ja työtapoja uusiin, muuttuviin tilanteisiin. Opinnäytetyötä työstäessä opitaan myös viestintään taitoja tehtäväalueeseen liittyvistä kysymyksistä, huomioimaan eettiset näkökulmat ja toimimaan niiden mukaan.

Tampereen yliopiston (2004) ja Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa - suosituksia opinnäytetyötä ohjaaville (2006) mukaan opinnäytetyö edellyttää opiskelijalta monenlaista osaamista. Osaamisalueita ovat teoreettisen ajattelun taito, kyky hallita tieteenalan kannalta keskeisiä käsitteitä ja malleja, taito rajata ongelma ja kyky kirjoittaa tieteellistä tekstiä. Tieteellinen argumentaatio ilmenee opiskelijan kykyä liittää tutkimus aikaisempaan tutkimuksen kenttään. Opiskelija tarvitsee ongelmakeskeistä ja kriittistä lukutaitoa todellisuuteen perustuvan tiedon löytämiseksi. Tieteellinen raportointi edellyttää loogista esitystaitoa ja luovuutta. Tieteellisten työprosessien rinnalla opinnäytetyön etenemiseen vaikuttavat motivaatio, suunnittelu, tiedonhankinta ja -käsittely, arviointi sekä opiskelu ja oppiminen.

Ammattikorkeakoulutus ja opinnäytetyö tulee rakentaa työelämästä johdettuihin ongelmakeskeisiin kokonaisuuksiin ja hyödyntää yritysten osaamista. (Ammattikorkeakouluasetus 423/2005 § 7; Frilander-Paavilainen, 2005, 31; Valtakunnalliset opinnäytetyön laatusuosituks-

set 2006). Tavoitteena on liittää opinnäytetyössä tapahtuva oppiminen läheisesti työtoimintaan ja yhteistoiminnalliseen ammatilliseen kehittymiseen. Sen seurauksena organisaatioiden oppimisympäristöt mahdollistavat vuorovaikutuksellisen ja yhteistoiminnallisen prosessin. Onnistuneessa oppimisprosessissa oppija, koulu- ja työympäristö ovat aktiivisesti yhteydessä. (Frilander-Paavilainen, 2005 31-32.) Opinnäytetyö on prosessi, riippumatta sen toteutustavasta. (Kajaanin ammattikorkeakoulu, 2007; Niininen 2006, 13). Sen tutkimuksen ydin on tietotaidon lisääminen ja kehittäminen kyseisellä ammattialalla käytännössä (Rissanen, 2003 32-33; Niininen 2006, 12).

Alla olevaan kuvioon 2 on koottu opinnäytetyön laatuun ja laatimisprosessiin vaikuttavia tekijöitä. Lähtökohtana on ajatus, että opinnäytetyö ja työprosessissa kehittyvä asiantuntijuus syntyy eri tekijöiden yhteisvaikutuksena. Opinnäytetyön ohjauksen lähtökohtana on opiskelijan vastuu opinnoistaan ja toisaalta oppilaitoksen vastuu siitä, että opiskelijalla on mahdollisuus tehdä opinnäytetyö kohtuullisessa ajassa. (Tampereen Yliopisto 2004.)

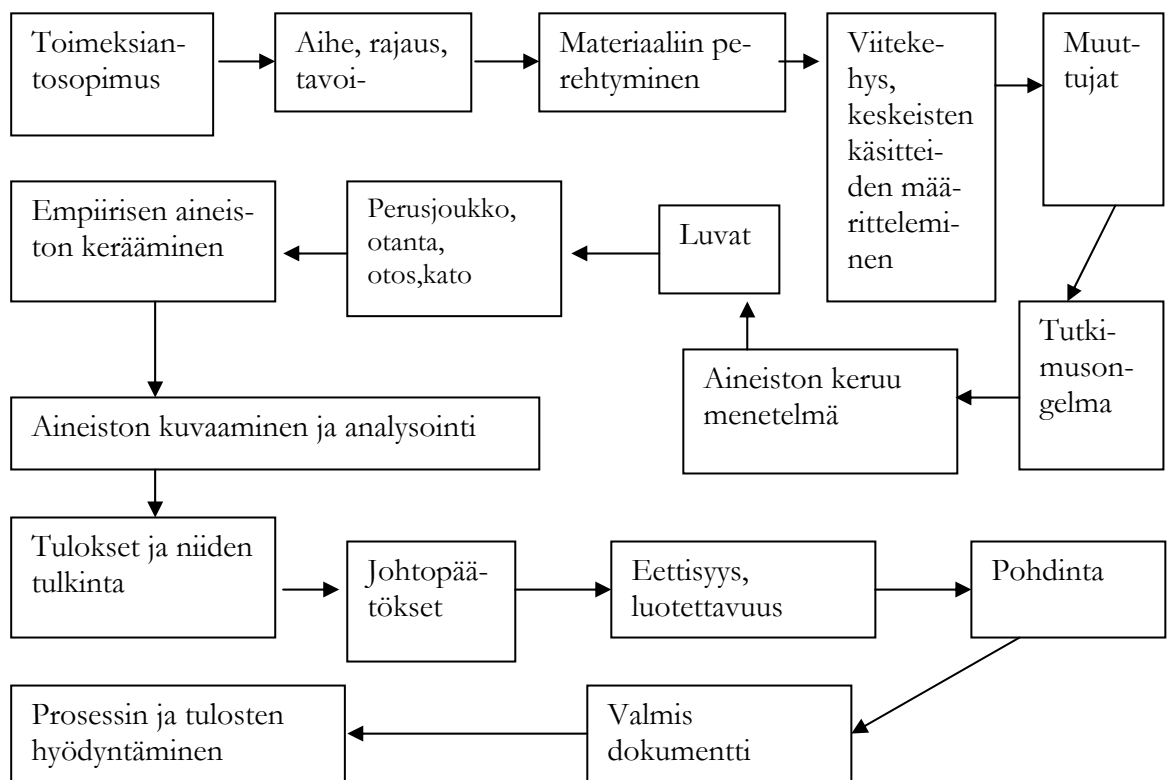

Kuvio 2. Opinnäytetyön laatuun ja opinnäytetyön laatimisprosessiin vaikuttavia tekijöitä. (Mukaillen Tampereen Yliopisto.2004)

Kajaanin ammattikorkeakoulussa koulutusohjelmittain opinnäytetyöprosessit poikkeavat toisistaan. Esimerkiksi tekniikan- ja liikenteen alalla ei ole nimettyjä vertaisarvioijia, toisin kuin

sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalla. Opinnäytetyöprosesseissa on tarkoitus käyttää apuna ke-
sällä 2006 avattuja ammattikorkeakoulun omia Opari web-sivustoja. Ne on laadittu Valta-
kunnallisten opinnäytetyön laatusuosituksiin perustuen. Sivustot löytyvät Kajaanin ammatti-
korkeakoulun web-sivujen kautta. Pääasiassa sivustoja käyttävät Kajaanin ammattikorkea-
koulun opiskelijat ja heidän opinnäytetöidensä ohjaajat. Sivustoilla esitellään koulutusohjel-
makohtaisesti opinnäytetyöprosesseja ja niiden eri vaiheita ja työelämän edustajilla on mah-
dollisuus ilmoittaa opinnäytetyön aiheita opiskelijoille sitä kautta. (Kajaanin ammattikorkea-
koulu 2007). Seuraavassa kuviossa havainnollistan sosiaali-, terveys-, ja liikunta-alan määrälli-
sen tutkimuksen opinnäytetyöprosessia, koska tekemäni tutkimus oli määrällinen.

Kuvio 1. Opinnäytetyöprosessi määrällisessä tutkimuksessa sosiaali-, terveys-, ja liikunta- alalla. (Mukaiillen Kajaanin ammattikorkeakoulu 2007)

Opiskelijan, opettajan ja työelämäohjaajan tehtävänä on vaikuttaa opinnäytetyöllä organisaation kehittämiseen. Siksi opinnäytetyöprosessissa perehdytään työyhteisön kulttuuriin, työnjakoon, työtapoihin ja -välineisiin sekä työtä ohjaaviin sääntöihin (Frilander-Paavilainen 2005, 31). Niinisen (2006, 11) ja Tulkin (1995, 204–205) mukaan insinööriopiskelijoiden

opinnäytetyöt ovat yleensä työelämän kehittämishankkeita ja ne tehdään työelämän toimeksiantoon perustuen. Usein työstä maksetaan opiskelijalle rahallinen korvaus. Erityisesti insinööriopiskelijoiden opinnäytetyöprosesseissa on olennaista huomioida myös työllistymisnäkökulma. Moni työllistyy yritykseen, jonne tekee opinnäytetyön. Työelämälähtöinen opinnäytetyö mahdollistaa itseohjautuvuuden oppimisen. Siksi olisi suotavaa, että opiskelija saisi itse valita aiheen (Rissanen 2003, 160).

3.2 Valtakunnalliset opinnäytetyön laatusuositukset

Vuonna 2006 ilmestyneet valtakunnalliset laatusuositukset - Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa - suosituksia opinnäytetyötä ohjaaville (Liite 1), on suunnattu ammattikorkeakouluissa opinnäytetöitä ohjaaville henkilöille. Laatusuositusten tavoitteena on kehittää, yhtenäistää ja tehostaa opinnäytetyöprosesseja valtakunnallisesti. Laatusuosituksissa määritellään opinnäytetyön ohjaajan ja opiskelijan tehtävät ja velvollisuudet. (Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa - suosituksia opinnäytetyötä ohjaaville 2006.)

Valtakunnallisten laatusuositusten mukaan opinnäytetyön laajuus on 15 opintopistettä, johon sisältyy itsenäinen työskentely, seminaarit ja ohjauskeskustelut. Laatusuosituksissa määritellään opinnäytetyön ohjauksen tavoitteeksi opinnäytetyön tekijän ammatillisen kehittymisen tukeminen. Ohjaussuhteella tarkoitetaan sitoutumista prosessiin, joka edellyttää kaikkien osapuolten valmistautumista ohjaustilanteisiin. (Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa - suosituksia opinnäytetyötä ohjaaville 2006.)

3.3 Ohjaus käsitteenä

Ohjaus on monimutkaista sosiaalista vuorovaikutusta, joka on jatkuvan rakentamisen ja neuvottelun kohteena ja tähtää opiskelijan ammatillisen kehittymisen edistämiseen. Hyvä ohjaus on yksilöllistä, persoonallista ja yksilöiden tarpeet huomioonottavaa. Se perustuu selkeisiin tavoitteisiin ja ammatillisiin standardeihin ja on hyvin organisoitua. Opiskelijat nähdään aktiivisina ja oma aloitteisina. Hyvä ohjaus antaa raamit ja rajat, ja sille on varattu riittävästi aikaa. (Väisänen 2003.)

Ohjausprosessi voi liittyä yksilön oppimiseen, kuntoutumiseen, työyhteisön hyvinvoinnin edistämiseen tai työn kehittämishankkeeseen. Se voi koskea yksilön elämässä merkittävää valintaa, päätöksentekoa tai siirtymävaihetta. Se voi myös palvella yleistä ammatillista kehittymistä tai tietyn opintokokonaisuuden suorittamista. (Vehviläinen 2001, 27, 53.) Hyvä ohjaus on avointa ja se antaa vapautta ohjattavalle. Se perustuu molemminpuoliseen kunnioitukseen ja palautteeseen. Ohjauksen tavoitteena on auttaa opiskelijoita kehittymään, ajattelemaan ja tutkimaan, sekä löytämään itse ratkaisut ongelmiin. Sen tulisi olla oppimiskokemus, joka luo myönteisiä asenteita ja herättää kysymyksiä ja laajentaa opiskelijoiden näkemyksiä. (Väisänen 2003.)

Ohjausta on määritelty useista eri näkökulmista, jotka täydentävät toisiaan. Ohjauksessa ohjaaja osallistuu ohjattavien johonkin ajattelu- ja toimintaprosessiin pyrkien eri keinoin edistämään sen toteutumista. Opinnäytetyö on hyvä esimerkki tällaisesta prosessista. Kaikkea ohjausta voidaan pitää kasvatuksena. Kasvattavien oppimiskokemusten lisäksi tarvitaan teorian kehittelyä ja sellaista kasvatustajattelu, joka tarjoaa käytännössä sovellettavia ratkaisumalleja mihin tahansa yksilöllisiin tai maailmanlaajuisiin ongelmiin. (Väisänen 2003.)

Keskeisenä ohjauksen tavoitteena on auttaa ohjattavaa tunnistamaan itsensä, omat ajatuksensa ja tunteensa, joita käydään läpi persoonallisesti merkittävien oppimiskokemusten avulla. Ohjauksen tavoitteena on, sekä ohjaajan, että ohjattavan kannalta parantaa kykyä esiin tulevien ongelmien hallintaan ja oman työskentelyn kehittämiseen. Ohjauksessa kehittyvät taidot ovat seurausta tutkivasta työstä. (Ojanen 2003, 66; Väisänen 2003.)

Yksilön henkinen kasvu ja siitä johtuva toimintatavan muuttuminen tapahtuu muutosprosessin kautta, joka edellyttää reflektiota ja tiedostamista. Niiden avulla saavutetaan ymmärtämisen kehittyneempi taso. Intuitiivinen ja tietoinen ajattelu liittyvät yhteen tutkimalla, ja kasvu-prosessi etenee ohjauksen avulla tiedostamiseen, ymmärtämiseen, ja sen kautta muutokseen. Ohjaaja voi edistää ohjattavan ajattelun, ja oman tietämisen tiedostamisen kehittymistä pohittavaan suuntaan. Tämä edellyttää ohjaajalta taitoa tukea opiskelijaa löytämään itsensä ja oman opiskelu- ja oppimistyylinensä. (Ojanen 2003, 66.)

3.4 Opiskelijan rooli ohjauksessa

Ohjaus tähtää ohjattavan ammatilliseen kehitykseen, joten ohjauksen tavoitetta säätelevät oppimisen kriteerit. Ohjaussuhde koostuu oppimisesta, joka on ohjattavan oman toiminnan tulos. Ymmärtämistä painotetaan ja sosiaalisella vuorovaikutuksella on keskeinen rooli oppimisessa. Tärkeää on huomioida, että oppiminen on kontekstisidonnaista, sisältöön ja oppimistilanteeseen liittyvää. Oppiminen muuttaa merkityksiä, sillä omien kokemusten reflektointi stimuloi jatkuvaan tutkimiseen, mikä puolestaan johtaa aikaisempien käsitysten muuntumiseen ja aikaisempaa parempaan itsetietoisuuteen. Oppimistapahtumaan liittyy aina oppijan todellisuuden tulkintaa. Tulkinnalla ymmärretään teon tai toiminnan selittämistä. Syvimmillään tulkinta ylittää ilmiön ymmärtämisen tasolle ja lisää yksilön tietoisuutta mahdollisuuksistaan. (Ojanen 2003; Väisänen 2003.)

Oppiminen on aina tietoisuuden rakentamista, mutta oppimisessa on aina myös tiedostamattoman tiedon osuus. Tietoisuus tarkoittaa kaikkien niiden tietojen kokonaisuutta, jotka ihmisellä on sillä hetkellä hallussaan. Tietoisuus toteutuu merkitysten kautta. Yleensä tietoisuudella tarkoitetaan tajuntaa. Kokemus on puolestaan kokevaa tietoisuutta. Tietoisien ja tiedostamattoman tarkasteleminen kokonaisuutena tarjoavat paremmat mahdollisuudet ymmärtää ihmisen kasvua ja muutostapahtumaa. Ohjattavan tiedostamisprosessi etenee refleksiivisen ohjauksen avulla tiedostamiseen ja ymmärtämiseen. (Ojanen 2003.)

Ohjattavan roolin pitäisi muuntua työnohjausprosessin aikana tiedon synnyttäjäksi. Ohjattavan tehtävänä ei ole vain tiedon vastaanottaminen vaan osallistuminen ohjaajan kanssa yhteiseen tutkimis- ja ajatteluprosessiin, jossa rakennetaan ja työstetään kokemuksia ja pyritään ymmärtämään niitä monesta suunnasta. (Ojanen 2003, 76 -80.)

Hyvä ohjattava on avoin, kriittinen, reflektiivinen, idearikas ja ahkera. Hän myös kestää kritiikkiä, esittää omat mielipiteensä ja toteuttaa ideansa. Työskentelyasenteiltaan hyvä ohjattava on sitoutunut ja motivoitunut, kiinnostunut, innostunut, aktiivinen ja vastuuntuntoinen. Hän on myös halukas kehittämään itseään, oppimaan ja kokeilemaan uutta. Hän myös omistautuu ohjaussuhteelle, kunnioittaa ohjaajan mielipiteitä ja osallistuu yhteiseen pohdiskeluun. (Heinonen, 2003, 29; Väisänen 2003).

3.5 Ohjaavan opettajan rooli ohjauksessa

Valtioneuvoston asetuksen ammattikorkeakouluista (352/2003 4) mukaan päätoimisen opettajan velvollisuutena on muiden töiden ohella ohjaus- ja opetustyö. Ohjaavan opettajan keskeisenä tehtävänä on selvittää ja ohjata opiskelijan tehtävien tarkoituksenmukaisuutta tukien opiskelijan oppimista. (Heinonen 2003, 20.)

Opettaja ohjaa erilaisilla toiminta-alueilla, joita ovat yhteydenpito, opettaminen ja tutkimus. Yhteydenpito tarkoittaa säännöllisiä tapaamisia opiskelijan ja ohjaajan kanssa. Heinosen (2003, 20) ja Kankaisen, Rokkasen (1995, 148) mukaan yhteyttä voi pitää myös sähköpostitse ja puhelinkeskusteluiden avulla opiskelijan tehdessä esimerkiksi opinnäytetyötä harjoittelun aikana toisella paikkakunnalla. Opettajan on tärkeää rohkaista opiskelijaa kriittiseen arviointiin, antaa hänelle rakentavaa palautetta ja rohkaista itsearviointiin. Opettajalta odotetaan, vastuullisuutta, rehellisyyttä, ammattitaitoa ja selkeyttä. Väisäsen (2003) tutkimustulosten mukaan hyvä ohjaaja on kannustava, empaattinen ja kuunteleva. Samaisessa tutkimuksessa opiskelijat näkivät tärkeänä myös ohjaajan suoran ohjauksen, eli ohjaajan tehtävinä korostuivat ohjaaminen sekä neuvojen että informaation antaminen.

Ojasen (2003, 76-80, 82) ja Väisäsen (2003) mukaan ohjauksen lähtökohtana on ohjaajan ajattelun syvyys ja kyky ymmärtää. Myös edellä mainittujen ominaisuuksien ja ohjaajan työn toteuttamisen välinen suhde vaikuttaa ohjaukseen. Ohjaajan ajatukset ja arvomaailma liittyvät hänen tapansa toimia ohjausprosessissa. Myös ohjaaja muuntaa kokemuksiaan refleктоimalla merkity maailmaansa. Muutos sisältää merkitysten tiedostamisen ja niiden pohjalta toiminnan muuttumisen, jolloin mahdollistuu oman työn refleктоiminen ja sen kautta saavutettavissa oleva uusi ymmärtäminen. Parhaimmillaan ohjauksessa pyritään korkealaatuiseen dialogiin. Rakentava dialogi merkitsee ymmärtävän oppimisen kehittymistä. Kielellinen vuorovaikutus, sekä uuden tiedon synnyttäminen ovat merkittäviä vaikutustekijöitä ja välineitä ymmärtävässä oppimisessä.

Ojasen (2003, 76-80, 82) ja Väisäsen (2003) mukaan ohjaajan persoonaan liittyvät laatutekijät muodostuvat hänen ammatilliseen sitoutumiseen liittyvistä ominaisuuksistaan vuorovaikutuksessa. Yksi keskeinen ohjausprosessissa vaikuttava tekijä on ohjaajan tunne omasta vaikuttavuudestaan, tietoisuus itsestään ja omasta merkityksellisyydestään. Vuorovaikutuksessa olevat ihmiset vaikuttavat aina toisiinsa. Kun kyseessä on tarkoituksellinen toiminta, sitä kutsutaan kasvatukseksi. Myös ohjaavat opettajat saavat mahdollisuuden ammatilliseen kasvuun, kun he sitoutuvat itse reflektioon, havainnointiin ja ammatilliseen keskusteluun. Koulutuksen kehittäminen edellyttää opettajien ja opiskelijoiden vuorovaikutteiseen ammatillisuuteen sitoutumista.

Ohjaajalla pitäisi olla myös subjektiivinen tietoisuus toimintansa seuraamuksista eli kasvatustietoisuus. Ohjaajalta edellytetään, että hän pystyy erittelemään tunteensa, ajatuksensa ja mielikuvansa. Ohjattavaa on rohkaistava työskentelyyn kokemuksen kautta. (Ojanen 2003, 67–68.)

Jos ohjaaja ei pysty perustelemaan ohjaustehtäväänsä, rooliaan ja vastuutaan, on vaarana, että hän kadottaa ymmärtämysten siitä, millä ehdoilla ohjattavan ammatillinen kehitys tapahtuu. Oleellista ohjauksessa on, että oppiminen ja muu persoonallinen kehitys integroituvat, kun kokemuksia työstetään reflektion avulla. Näin kokemuksista tulee oppimiskokemuksia. Itse oppiminen ei niinkään tapahdu kokemuksessa, kuin sen jälkeisessä dialogissa ja merkityksen antamisessa kokemuksille. (Väisänen 2003.)

3.6 Yhteenveto käsitteistä

Tässä tutkimuksessa opinnäytetyöllä tarkoitan ammattikorkeakoulussa tehtyjä opinnäytetöitä, joiden laajuus on 15 opintopistettä.

Ohjauksella tarkoitan ohjaavan opettajan, työelämäohjaajan, tekstin ohjaajan ja muiden koulun tai työelämän asiantuntijoiden antamaa ohjausta opinnäytetyöprosessin aikana.

Opinnäytetyön ohjaajina toimivat yhteistyössä ohjaava opettaja, työelämän ohjaaja ja tekstin ohjaaja, joka on ammattikorkeakoulun suomenkielen opettaja. Ohjaavalla opettajalla tarkoitan ammattikorkeakoulun nimeämää ohjaavaa opettajaa, joka on päävastuussa opinnäytetyön ohjauksesta. Hän vastaa myös siitä, että opinnäytetyö vastaa laajuudeltaan ja syvyydeltään

sille asetetut tieteelliset määräykset. Työelämän ohjaajalla tarkoitan työelämän asiantuntijaa, joka on osallistunut tai osallistuu opiskelijan ohjaukseen opinnäytetyöprosessin aikana. Työelämän edustaja vastaa siitä, että opiskelijan opinnäytetyö vastaa työelämän tarpeisiin, mm. tavoitteen asettamisen avulla.

Opiskelijalla tarkoitan Kajaanin ammattikorkeakoulussa kone- ja tuotantotekniikan, rakennustekniikan, terveydenhoitotyön tai tietotekniikan koulutusohjelmissä tutkintoaan suorittavia opiskelijoita.

4 TUTKIMUSONGELMAT, TAVOITE JA TARKOITUS

Opinnäytetyöni tavoitteena on tuottaa tietoa terveydenhoitaja- ja insinööri-opiskelijoiden opinnäytetyöprosesseista. Tutkimuksen tarkoituksena on saada palautetta laatusuosituksen toteutumisesta opinnäytetöiden ohjauksessa Kajaanin ammattikorkeakoulussa. Saatu tutkittu tieto palvelee opinnäytetöiden ohjausprosessien kehittämistä.

Opinnäytetyön hyödyn saajina ovat hoitotyön, terveydenhoitotyön, tekniikan ja liikenteen alan opettajat sekä työelämän ohjaajat. Tutkimustulosten avulla he saavat palautetta opinnäytetöiden ohjauksista. Tämä mahdollistaa heille ohjausprosessien kehittämisen omalta osaltaan, jolloin välillisiä hyödynsaajia ovat opiskelijat. Tässä tutkimuksessa tutkimusongelmiani ovat:

Päätutkimusongelma:

1. Miten valtakunnalliset laatusuositukset toteutuvat terveydenhoitaja- ja insinööriopiskelijoiden opinnäytetyöprosessien ohjauksessa?

Alaongelmat

1.1 Miten laatusuosituksen mukainen ohjaus toteutuu?

1.2 Miten käyttökelpoisina opiskelijat kokivat Opari- sivuston?

1.3 Miten opinnäytetyöprosessi eteni?

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tässä luvussa käyn läpi tutkimuksen toteuttamisen vaiheittain ja esittelen perusteet aineiston keruulle. Kuvaan myös kyselyn toteuttamisen.

5.1 Tutkimuksen lähtökohdat

Valitsin tutkimukseeni kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimusotteen, koska tutkimukseni on kokemusperäinen ja tosiasiallinen. Kvantitatiivisen tutkimuksen päämäärinä voidaan ajatella tosiasioiden toteamista, ennustamista, muuttujien välisten yhteyksien osoittamista sekä tilastollista kuvausta. Tutkimusstrategiana kvantitatiivisessa tutkimuksessa voidaan käyttää esimerkiksi survey- tutkimusta ja työvälineinä kyselylomakkeita ja tietokoneita. (Soininen, 1995, 34-36). Tutkimuskohde on yleensä tarkoin rajattu ja havaintoaineiston tulee soveltua määrälliseen, numeeriseen mittaamiseen (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2006).

Valitsemastani aiheesta olisi voinut tehdä myös kvalitatiivisen tutkimuksen, mutta halusin nimenomaan kartoittaa määrällisesti laatusuosituksen toteutumista ja vertailla eri koulutusohjelmien välisiä tuloksia.

Aloitin tutkimusprosessini hankkimalla toimeksiantosopimuksen. (LIITE 2) Kajaanin ammattikorkeakoulun tekniikan ja liikenteen alan koulutusjohtajalta ja sosiaali-, terveys-, ja liikunta-alan koulutusjohtajalta. Tutkimusluvan (LIITE 3) hankin Kajaanin ammattikorkeakoulun rehtorilta. Perusjoukko on Kajaanin ammattikorkeakoulussa tutkintoon johtavassa koulutuksessa opiskelevat. Tutkimuksen kohderyhmänä ovat terveydenhoitaja- ja insinööriopiskelijat, jotka ovat edenneet opinnäytetyöprosessissa opinnäytesuunnitelma vaiheeseen tai sitä pidemmälle. Kyselyyn vastaajan täytyy olla perehtynyt opinnäytetyöprosessiin myös käytännön tasolla, jolloin hänelle pitäisi olla muodostunut käsitys opinnäytetyöprosessin sisällöstä. Tämän perusteella näistä henkilöstä muodostuu harkinnanvarainen otantaryhmä opinnäytetyöhöni.

Tässä opinnäytetyössä on käytetty harkinnanvaraista otosta, koska kyseisellä otannalla on mahdollista saavuttaa juuri se tietty tutkimusjoukko, jota tutkimuksen kannalta on kaikkein oleellisinta tutkia. Harkinnanvarainen otanta on ollutärkevin vaihtoehto, sillä tutkimuksen

kohteet ovat niitä tutkimuksen kohteita, joita kyseisessä opinnäytetyössä tarvitaan. Mikäli olisin rajannut otannan koskemaan vain terveydenhoitaja-opiskelijoita, tutkimuksen reliabiliteetti olisi kärsinyt huomattavasti.

Valitsin strukturoidun kyselyn tiedonkeruun menetelmäksi, koska se sopii käytettäväksi silloin, kun haastateltavia on monta ja he edustavat yhtenäistä ryhmää. Kysely on etukäteen jäsennelty, jolloin tutkimukseen osallistuville jaetaan valmis lomake. Tällä menetelmällä saatu tieto on vertailukelpoista ja tietojen käsittely tapahtuu nopeasti. Kyselytutkimus on taloudellinen tapa hankkia tietoa suurelta määrältä ihmisiä, mutta kyseltävän tiedon määrä on samalla rajoitettu (Leino-Kilpi, 1997, 222- 231.) Opinnäytetyöni tutkimuksen kyselylomakkeessa oli sekä monivalinta kysymyksiä että väittämiä, joissa oli 6-portainen vastausasteikko.

5.2 Aineiston keruu

Opinnäytetyöni on poikkileikkaustutkimus. Rajasin tutkittavan joukon tarkkaan. Sain uusinta mahdollista tietoa, koska tutkittava joukko oli ensimmäinen laatusuosituksia opinnäytetyöprosessissaan hyväksi käyttänyt joukko. Tutkimukseni otannan perusjoukkona olivat kaikki Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelijat eli yhteensä 2029. Näistä harkinnanvaraisen otantajoukon muodostivat terveydenhoitotyön 17 opiskelijaa ja tekniikan- ja liikenteenalan 137 opiskelijaa, jotka olivat edenneet opinnäytetyöprosessissaan vähintään opinnäytetyösuunnitelmavaiheeseen saakka maaliskuun 2007 alkuun mennessä. Otoksen koosta johtuen kyseessä on suuntaa antava näyte.

Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2006, 184–187) mukaan kysely- ja haastattelumenetelmien vahvuus on erityisesti niiden tehokkuus ja taloudellisuus silloin, kun kerätään tietoa suurten ihmismäärien toiminnasta, asenteista tai mielipiteistä. Kysely voidaan toteuttaa joko ohjatusti, jolloin haastattelija kyselee kysymykset ja täyttää lomakkeen, tai itseohjautuvasti eli käyttäjä täyttää itse lomakkeen. Myös kysymykset voidaan laatia monella tapaa, ne voivat olla vaihtoehtokysymyksiä tai avoimia kysymyksiä..

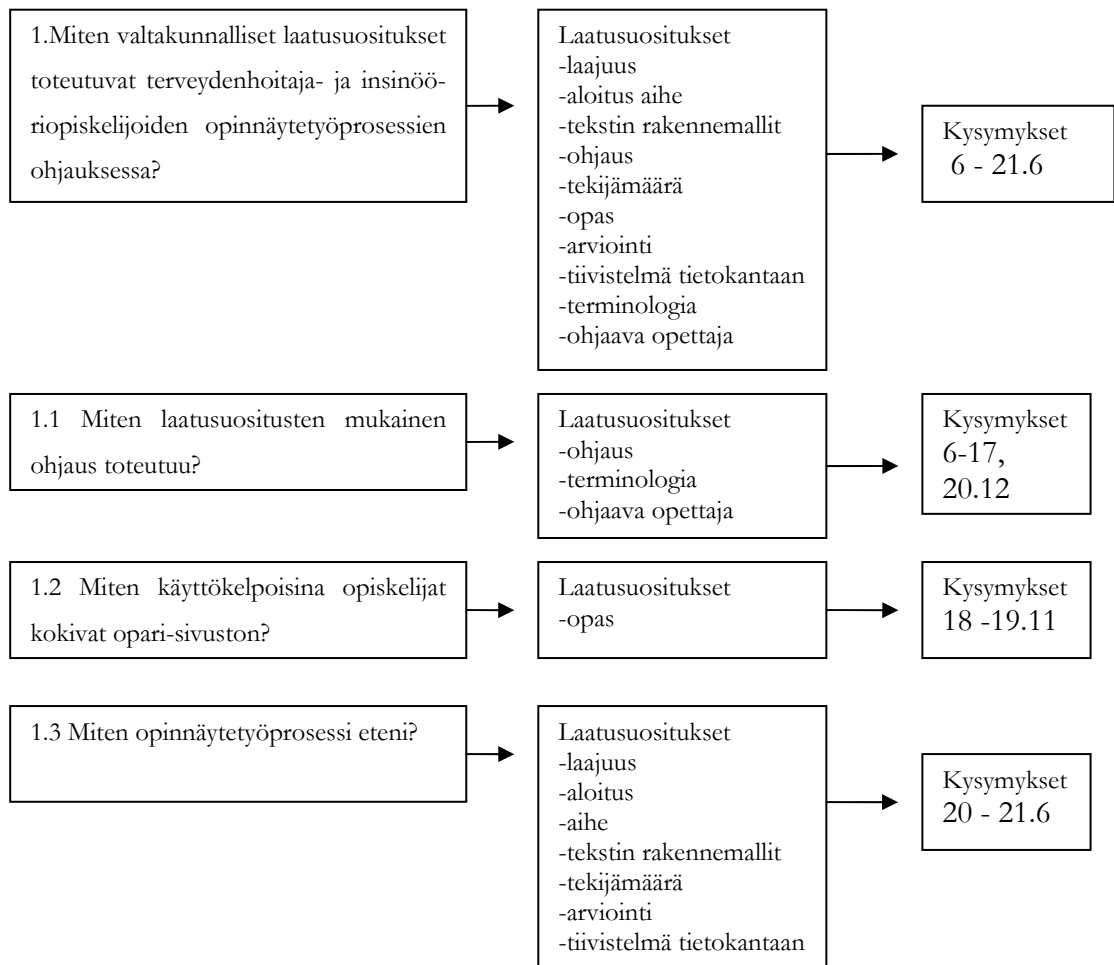
Tilastollisen tutkimuksen soveltamistapa on kysely, joka puolestaan on survey-tutkimuksen keskeinen menetelmä. Kyseinen tutkimus pyrkii selvittämään käytännön läheisiä ongelmia ja tutkimuksessa kaikki muuttujat ovat tasa-arvoisia keskenään. (Soininen 1995, 79-80; Alkula ym. 1994, 118-120.)

Opinnäytetyöni oli survey- eli tilastollinen tutkimus. Sen tekeminen edellytti sitä, että tein etukäteen ymmärrettäviä ja vakiomuotoisia kysymyksiä. Valmiiden vastausvaihtoehtojen tekeminen vaati asioiden luokittelua ja käsitteellistä kategorisointia etukäteen.

Määrällisessä tutkimuksessa aineiston keruussa käytetään menetelmiä, joilla saadaan mahdollisimman kattavat tulokset (Hirsjärvi ym. 2006, 184–187). Määrällisen tutkimuksen toteuttaminen sopi opinnäytetyöhöni myös siksi, että kyselyn pystyi ohjeistamaan joku muukin, eli minun ei tarvinnut olla välttämättä paikalla kun kyselyyn vastattiin. Aaltolan ja Vallin (2001, 101 -102) mukaan kyselylomakkeen käytössä väärin ymmärtämisen mahdollisuus korostuu verrattuna haastatteluun. Tätä voidaan kuitenkin ehkäistä tarkoilla vastausohjeilla, lomakkeen esitestauksella ja selkeällä lomakkeella.

Esitestauksen suoritin maaliskuun ensimmäinen päivä kolmelle toista vuotta opiskelevalle hoitotyön opiskelijalle Kajaanin ammattikorkeakoulun tiloissa. Lomakkeen esitestauksen jälkeen ei korjattavaa ilmennyt.

Tutkimukseni kyselylomakkeen (LIITE 5) tein valtakunnallisiin opinnäytetyön laatusuositukseen perustuen siten, että jokaisen kysymyksen taustalla oli laatusuositus. Seuraavassa kuviossa havainnollistan kysymysten perustumista tutkimusongelmiin.

Kuvio 3. Tutkimusongelmista kysymyksiin.

Vasemmassa laidassa laatikoituina ovat tutkimusongelmat, keskimmaisissä laatikoissa sijaitsevat laatusuosituks. Oikeassa laidassa laatikoissa ovat edellä mainittuja laatusuosituksia mittaavat kysymykset. Kyselylomakkeella keräsin tietoa tosiasioista, tiedoista, asenteista, käsityksistä ja mielipiteistä liittyen opinnäytetyöprosessiin.

Kyselyn toteuttamisvaiheessa haasteena oli saada tarpeeksi vastaajia. Terveystyön opiskelijoille pääsin itse ohjeistamaan kyselyyn osallistumisen. Koska insinööriopiskelijoiden ryhmät olivat hajanaisia, heidän kyselyyn vastaamisen organisoivat eräs opettaja tekniikan- ja liikenteen koulutusohjelmasta. Kyselyt toteutuivat informoituina kyselyinä ja ne toteutettiin maaliskuussa 2007.

Opinnäytetyöni kyselylomake sisälsi strukturoituja kysymyksiä. Strukturoinnilla tarkoitetaan sitä, missä määrin kysymykset ovat sulkeisia tai avoimia vastaajan kannalta. Strukturoidussa lomakkeessa vastaajan kannalta kaikkiin kysymyksiin on olemassa valmiit vaihtoehdot. (Hirsjärvi, ym. 2006, 184-190.) Osa kysymyksistä oli väittäminä Likert- asteikolla.

Kyselylomakkeeseen kuului saatekirje (LIITE 4), jossa kerroin tutkimuksen tarkoituksesta, määrittelin kohdejoukon ja mainitsin myös, ettei vastauksia käsitellä henkilötasolla missään vaiheessa. Kyselylomakkeen muotoilussa kiinnitin huomiota helppolukuisuuteen siksi, että kaikki vastaajat ymmärtäisivät kysymykset samalla tavalla.

Hyvä kyselytutkimuslomake on selkeä ja sen teksti ja kysymykset ovat hyvin aseteltuja (Hirsjärvi, ym. 2006, 184–190). Tein vastausohjeista ymmärrettävät ja kerroin niissä myös tutkimukseni tarkoituksen. Kyselylomakkeessa kysyttiin kerallaan vain yhtä asiaa. Kyselylomake oli täysin valmis ennen kyselyiden aloittamista.

Soinisen (1995) mukaan todennäköisyyteen perustuvat otokset soveltuvat parhaiten laajamittaisiin tilastollisiin tutkimuksiin. Voidaan puhua myös ei- todennäköisyyteen perustuvista otoksista, joita ovat esimerkiksi sopivuusotanta ja harkinnanvarainen otanta. Ei- todennäköisyyteen perustuvia otantatapoja voidaan käyttää silloin, kun tutkimuksen tuloksia ei ole tarkoitus yleistää otoksen ulkopuolelle. Tämän tyyppiset otantatavat soveltuvat myös sellaiseen laajempaan tutkimukseen, jossa esitellään käytettävää kyselylomaketta. Esimerkiksi harkinnanvaraisessa otantatavassa tutkija poimii otokseen sellaiset tapaukset, jotka soveltuvat hyvin hänen tutkimukseensa. Opinnäytetöissä tämän tyyppinen otanta on hyvä vaihtoehto, sillä tuolloin tarkoituksella valitut tutkimuksen kohteet ovat helpoimmin tavoitettavissa. (Soininen 1995, 101- 103.)

5.3 Aineiston käsittely ja tulosten raportointi

Kyselylomakkeiden saavuttua takaisin numeroin ne loogiseen järjestykseen yhdestä alkaen. Lomakkeiden vastaukset analysoin SPSS- (Statistical Package for Social Sciences) tietokoneohjelman version 12.0 avulla ja osittain manuaalisesti. Virheen, joka oli rakennustekniikan- ja tietotekniikan opiskelijoiden vastausten sekoittaminen, huomattuani laskin kuitenkin kaikki tulokset uudestaan manuaalisesti.

Laskin vastauksista frekvenssit, kun tarkastelin vastauksia koulutusohjelmittain, ja prosentit kun tarkastelin vastauksia koko otantaryhmästä. Tämä mahdollisti tulosten keskenään vertailemisen.

Raportoin tulokset pääasiassa frekvensseinä ja havainnollistan tuloksia taulukoiden ja diagrammien muodossa. Selvennän niitä sanallisesti mm. johtopäätösten yhteydessä. Valitsin tulosten tarkasteluun frekvenssit, koska näin pienessä otannassa ne antavat luotettavamman kuvan kuin prosentit. Tarkastellessani koko otantaryhmää, voin mielestäni käsitellä tuloksia prosentuaalisesti vääristelemättä tuloksia, koska verrattavat ryhmät olivat riittävän suuria.

6 TUTKIMUSTULOKSET

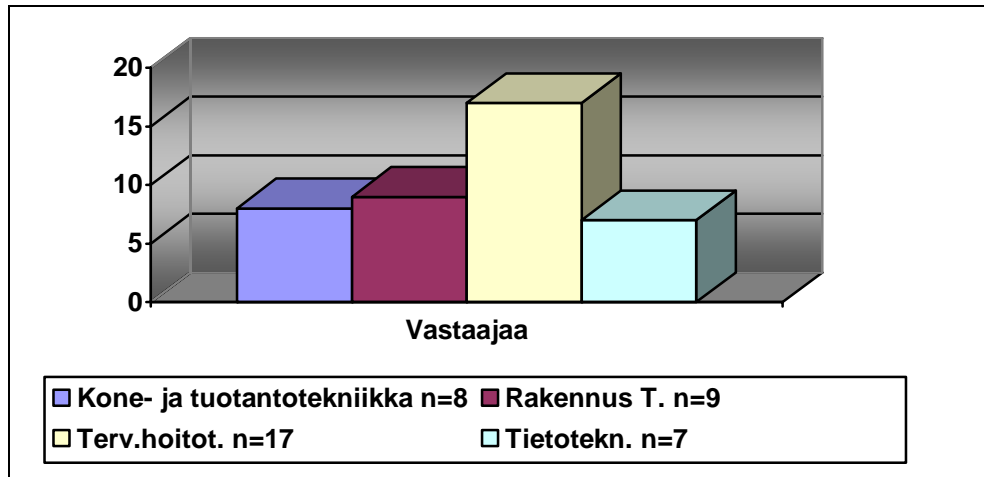
Tutkimukseni tavoitteena oli selvittää laatusuosituksen toteutumista opinnäytetyöprosesseissa. Alaongelmia olivat: miten laatusuosituksen mukainen ohjaus toteutuu, miten käyttökelpoisina opiskelijat kokivat Opari- sivuston ja miten opinnäytetyöprosessi eteni.

Tässä luvussa esittelen tutkimustulokset asettamieni tutkimusongelmien pohjalta ja tarkastelen tuloksia niiden mukaisessa järjestyksessä. Lisäksi esittelen taustamuuttujat. Tämän luvun lisäksi olen liittänyt opinnäytetyöni loppuun kysymysten 20-21.6 vastauksista kuviot havainnollistamaan tutkimustuloksia.

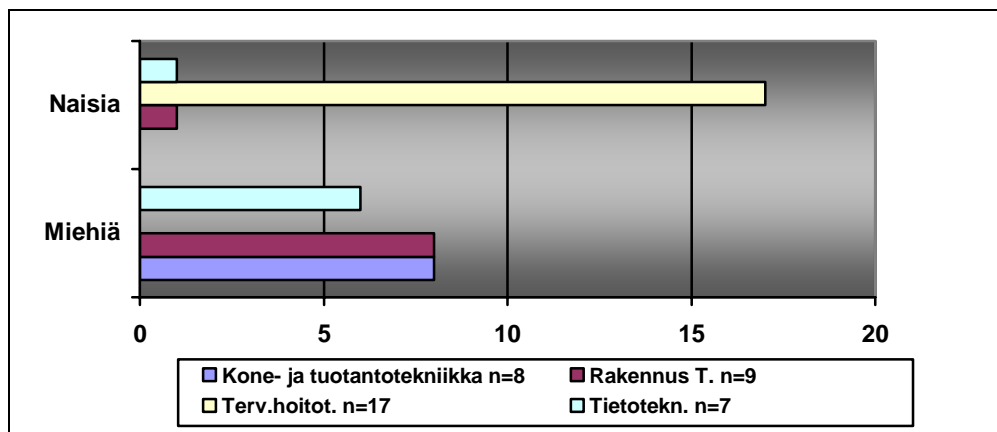
6.1 Taustamuuttujat

Usein määritellään perusjoukko, johon tulosten tulee päteä, ja otetaan tästä perusjoukosta otos. Kvantitatiivinen aineisto saatetaan tilastollisesti käsiteltävään muotoon ja päätelmät tehdään tilastolliseen analysointiin perustuen. Tällaisia tilastollisia analysointimenetelmiä ovat muun muassa tulosten kuvailu prosenttitaulukoiden avulla ja tulosten merkitsevyyden tilastollinen testaus. (Hirsjärvi ym. 2000, 129.)

Taustamuuttujia selvitän kyselylomakkeessa kysymyksillä yhdestä viiteen. Kyselyyn vastasi yhteensä 41 opiskelijaa, joista miehiä oli 22 ja naisia 19. Vastausprosentiksi muodostui tekniikan- ja liikenteen alalla 17, 5 % (f 24) ja terveydenhoitotyön koulutusohjelmassa 100 % (f 17). Kyselyyn vastanneista kone- ja tuotantotekniikan koulutusohjelmassa opiskeli kahdeksan, rakennustekniikan koulutusohjelmassa yhdeksän, terveydenhoitotyön koulutusohjelmassa 17 ja tietotekniikan koulutusohjelmassa seitsemän. Kyselyyn vastanneista keväällä 2007 valmistui 40. Seuraavissa kuvioissa on havainnollistettu vastaajien jakautumista eri koulutusohjelmiin ja vastaajien sukupuolijakaumia.

Kuvio 4. Vastaajat koulutusohjelmittain.

Kuvio 5. Kyselyyn vastanneiden sukupuolijakauma koulutusaloittain.

Kyselyyn vastanneista yksin opinnäytetyön oli tehnyt kone- ja tuotantotekniikan koulutusohjelman opiskelijoista kuusi, rakennustekniikan koulutusohjelman opiskelijoista yhdeksän, terveydenhoitotyön opiskelijoista kaksi ja tietotekniikan koulutusohjelman opiskelijoista seitsemän. Jotka eivät olleet tehneet opinnäytetyötään yksin, olivat tehneet sen parityöskentelyinä. Yhtään kolmen tai useamman henkilön ryhmää ei vastanneissa ollut.

Kyselyyn vastanneista kone- ja tuotantotekniikan koulutusohjelman opiskelijoista yksi oli tehnyt määrällisen tutkimuksen, yksi laadullisen tutkimuksen ja tuotteistetun prosessin, yksi tuotteistetun prosessin ja viisi projektin.

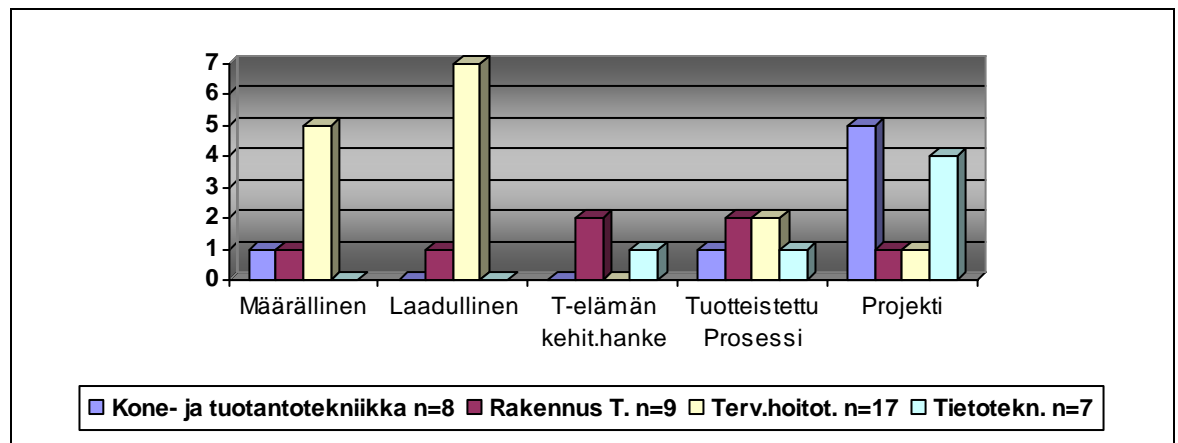
Rakennustekniikan koulutusohjelman opiskelijoista yksi oli tehnyt määrällisen tutkimuksen, yksi oli tehnyt laadullisen tutkimuksen, yksi laadullisen tutkimuksen lisäksi työelämän kehit-

tämishankkeen ja yksi oli tehnyt määrällisen tutkimuksen ja työelämän kehittämishankkeen. Vastaajista kaksi oli tehnyt tuotteistetun prosessin ja yksi projektin. Työelämän kehittämishankkeita oli tehnyt kaksi kyselyyn vastanneista rakennustekniikan koulutusohjelman opiskelijoista.

Terveystyön opiskelijoista yksi oli tehnyt projektin, seitsemän laadullisen tutkimuksen, viisi määrällisen tutkimuksen, yksi opinnäytetyön, joka sisälsi sekä määrällisen että laadullisen tutkimuksen. Vastaajista kaksi oli tehnyt tuotteistetun prosessin ja yksi oli sisällyttänyt opinnäytetyöhönsä laadullisen tutkimuksen lisäksi tuotteistetun prosessin.

Tietotekniikan koulutusohjelman opiskelijoista yksi oli tehnyt tuotteistetun prosessin, yksi tuotteistetun prosessin ja työelämän kehittämishankkeen. Projekteja oli tehnyt neljä ja yksi oli tehnyt työelämän kehittämishankkeen. Seuraavassa kuviossa olen havainnollistanut opinnäytetöiden tyyppijakaumaa määrällisesti merkittävimpien tyyppien osalta.

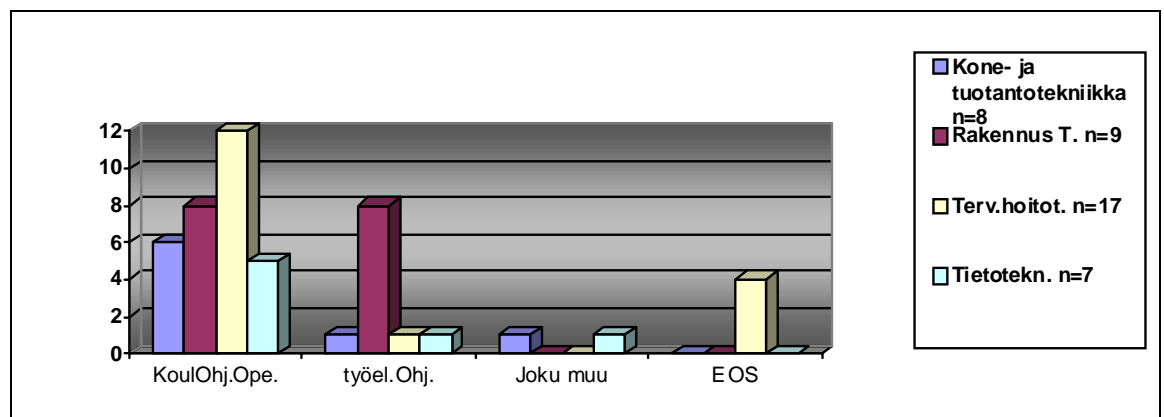
Kuvio 6. Opinnäytetöiden tyypit.

6.2 Laatusuositusten mukaisen ohjauksen toteutuminen

Laatusuositusten mukaisen ohjauksen toteutumista selvitin kysymyksillä 6-17 ja 20.12. Kysymyksillä selvitin käytettyjä ohjauksen keinoja, ohjauksen laatua, ohjaussopimusta, aikamääreitä opinnäytetöiden ohjaajien nimeämiseen ja ohjaussopimukseen liittyviä asioita.

Rakennustekniikan koulutusohjelman opiskelijoista kahdeksalla **vastaavana ohjaajana** oli toiminut koulutusohjelmassa opettava opettaja ja yhdellä opiskelijalla työelämän ohjaaja. Tietotekniikan koulutusohjelmassa kyselyyn vastanneilla vastaava ohjaaja oli ollut pääsääntöisesti koulutusohjelmassa opettava opettaja. Vain yhdellä vastaava ohjaaja oli ollut työelämän ohjaaja ja yhdellä joku muu asiantuntija.

Opinnäytetöiden vastaavana ohjaajana kahdellatoista terveydenhoitaja-opiskelijalla oli toiminut koulutusohjelmassa opettava opettaja, yhdellä vastaava ohjaaja oli ollut työelämän ohjaaja. Neljä kyselyyn vastanneesta terveydenhoitotyöopiskelijasta ei osannut sanoa kuka oli ollut vastaava ohjaaja. Kone- ja tuotantotekniikan koulutusohjelman opiskelijoista kuudella vastaava ohjaaja oli ollut opettaja, yhdellä työelämän ohjaaja ja yhdellä joku muu asiantuntija. Alla olevassa kuviossa on koulutusaloittain opinnäytetöiden vastaavat ohjaajat.

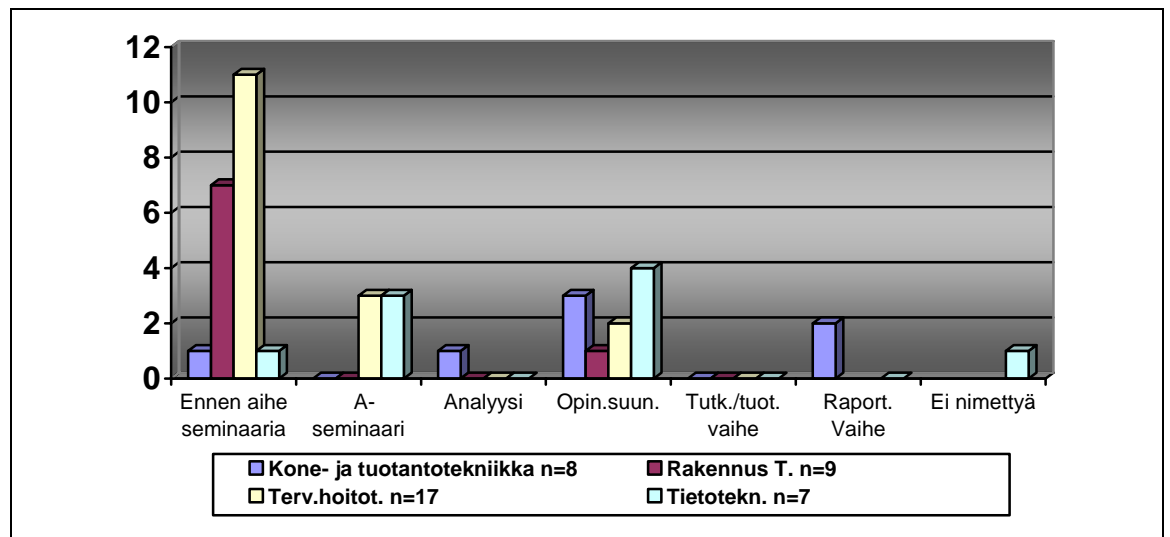
Kuvio 7. Opinnäytetöiden vastaavat ohjaajat koulutusaloittain.

Opinnäytetyön **ohjaaja oli vaihtunut** kolmella opiskelijalla, kaksi heistä oli tuotantotekniikan koulutusohjelmasta ja yksi rakennustekniikan koulutusohjelmasta. Kahdelle heistä uusi ohjaaja oli nimetty kuukausien kuluessa ja yhdelle muutaman viikon kuluessa.

Kyselyyn vastanneet opiskelijat valitsivat ensisijaisesti positiivisia ilmaisuja kuvaamaan **saa- maansa ohjausta**. Kyselyyn vastanneista ohjaus oli hyvää neljän mielestä, hyvää ja kehittävästä yhdeksän mielestä, opettavaista kahdeksan mielestä, opettavaista ja tarpeellista kahden mielestä. Kaksi vastaajista oli sitä mieltä, että ohjaus oli samantekevää. Huonoa se oli neljän mielestä ja tarpeellista kolmelle vastaajalle. Kolmen mielestä ohjaus oli hyvää, opettavaista ja

kannustavaa ja kolmen mielestä ohjaus oli hyvää, opettavaista ja kehittävää. Kaksi vastaaja ei osannut sanoa, millaista ohjaus oli ollut.

Opinnäytetyön **ohjaaja nimettiin** pääsääntöisesti kyselyyn vastanneille ennen ensimmäistä aihe-seminääria. Ennen ensimmäistä aihe-seminääria rakennustekniikan opiskelijoista seitsemän sai tietää opinnäytetyönsä ohjaajan, tietotekniikan opiskelijoista kaksi, terveydenhoitotyönopiskelijoista 11 ja kone- ja tuotantotekniikan opiskelijoista yksi. Ensimmäisessä aihe-seminaarivaiheessa tietotekniikan opiskelijoista yksi ja terveydenhoitotyön opiskelijoista kolme saivat tietää ohjaajansa. Aiheanalyysivaiheessa yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija sai tietää ohjaajansa ja opinnäytetyösuunnitelmavaiheessa yksi rakennustekniikan, neljä tietotekniikan, kaksi terveydenhoitotyön ja kolme kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa saivat tietää opinnäytetyönsä ohjaajan. Tutkimus- tai tuotteistamisvaiheessa ei yhdellekään opiskelijalle nimetty ohjaajaa. Raportointi vaiheessa nimettiin kahdelle kone- ja tuotantotekniikan opiskelijalle ohjaaja ja yhdellä tietotekniikan opiskelijalla ei ollut nimettyä opinnäytetyön ohjaajaa lainkaan. Seuraavassa kuviossa on havainnollistettu opinnäytetyön ohjaajien nimeämisajankohtaa koulutusaloittain.

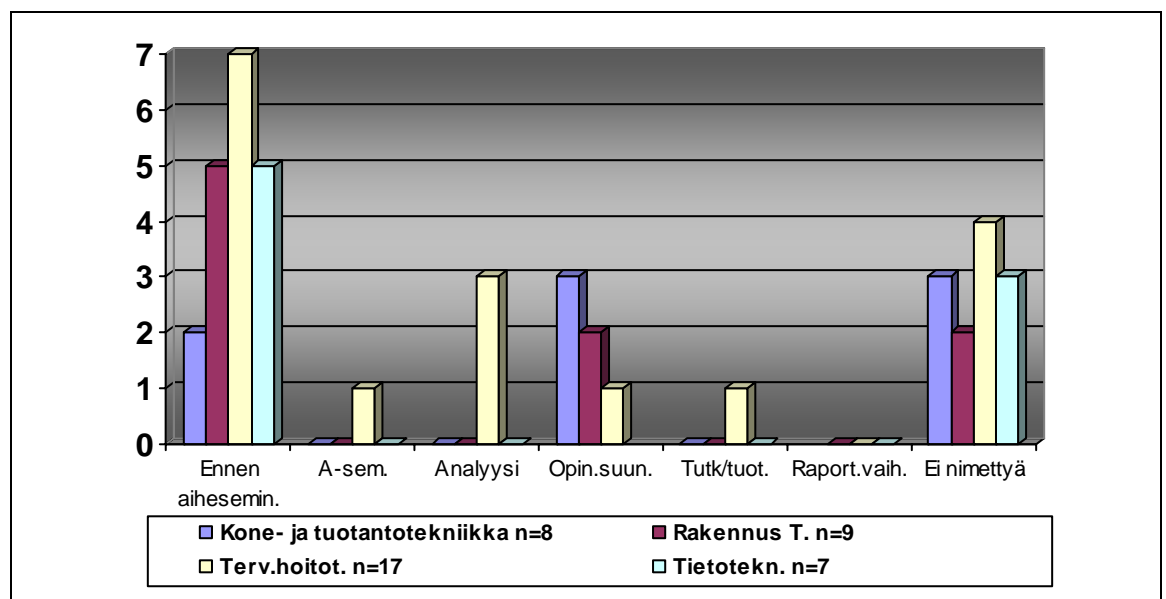

Kuvio 8. Opinnäytetöiden ohjaajien nimeäminen

Kyselyyn vastanneille opinnäytetyön **vertaisarvioija** nimettiin ennen ensimmäistä aihe-seminääria jokaisesta koulutusohjelmasta yhdelle. Ensimmäisessä aihe-seminaarivaiheessa tervey-

denhoitotyön opiskelijoista kuusi sai tietää vertaisarvioijansa. Aiheanalyysivaiheessa yksi tietotekniikan opiskelija ja neljä terveydenhoitotyön opiskelijaa sai tietää vertaisarvioijansa. Opinnäytetyösuunnitelmavaiheessa yksi terveydenhoitotyön ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija saivat tietää ohjaajansa. Tutkimussuunnitelmavaiheessa vertaisarvioija selvisi yhdelle terveydenhoitotyön opiskelijalle. Raportointi vaiheessa nimettiin yhdelle kone- ja tuotantotekniikan opiskelijalle vertaisarvioija. Rakennustekniikan opiskelijoista seitsemän sanoi, ettei hänellä ollut vertaisarvioijaa, näin vastasi myös viisi tietotekniikan, kolme terveydenhoitotyön ja viisi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Yksi rakennustekniikan ja yksi tietotekniikan opiskelija ei vastannut tähän kysymykseen.

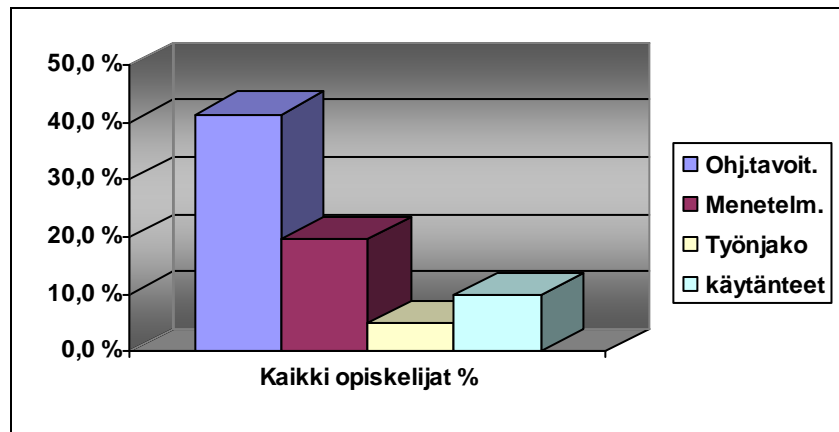
Ennen ensimmäistä aiheseminaaria opinnäytetyön **työelämän ohjaaja** selvisi viidelle rakennustekniikan ja viidelle tietotekniikan opiskelijalle, seitsemälle terveydenhoitotyön ja kahdelle kone- ja tuotantotekniikan opiskelijalle. Ensimmäisessä aiheseminaarivaiheessa terveydenhoitotyön opiskelijoista yksi sai tietää työelämän ohjaajansa. Aiheanalyysivaiheessa kolme terveydenhoitotyön opiskelijaa sai tietää työelämän ohjaajansa. Opinnäytetyösuunnitelma vaiheessa kaksi rakennustekniikan, yksi terveydenhoitotyön ja kolme kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa saivat tietää ohjaajansa. Tutkimussuunnitelmavaiheessa työelämän ohjaaja selvisi yhdelle terveydenhoitotyön opiskelijalle. Työelämän ohjaajaa ei ollut nimetty kahdelle rakennustekniikan, kolmelle tietotekniikan, neljälle terveydenhoitotyön ja kolmelle kone- ja tuotantotekniikan opiskelijalle. Seuraavassa kuviossa selvennän edellä mainittuja tuloksia.

Kuvio 9. Opinnäytetyön työelämän ohjaajan nimeämis-vaiheet

Tekstin ohjaaja nimettiin rakennustekniikan opiskelijoista kuudelle, tietotekniikan opiskelijoista viidelle, terveydenhoitotyön ja kone- ja tuotantotekniikan opiskelijoista neljälle jo ennen ensimmäistä aihe-seminaaria. Aihe-seminaari vaiheessa viisi terveydenhoitotyön opiskelijaa ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija saivat tietää tekstin ohjaajansa. Yhdelle terveydenhoitotyön opiskelijalle tekstin ohjaaja selvisi aiheanalyysi vaiheessa ja opinnäytetyösuunnitelma vaiheessa kahdelle rakennustekniikan, tietotekniikan ja kone- ja tuotantotekniikan opiskelijalle. Tutkimussuunnitelmavaiheessa kuusi terveydenhoitajaopiskelijaa sai tietää tekstin ohjaajansa. Raportointivaiheessa tekstin ohjaaja selvisi yhdelle tietotekniikan opiskelijalle. Yksi rakennustekniikan opiskelija vastasi, ettei tekstin ohjaajaa ollut nimettynä.

Kaikista kyselyyn vastanneista 41,5 % oli keskustellut ohjaajan kanssa ennen aiheanalyysin esitystä ohjauksen tavoitteista. Ohjauksen menetelmistä oli keskustellut 19,5 %, ohjauksen työnjaosta 4,9 %, seminaareihin liittyvistä käytänteistä ja pelisäännöistä oli keskustellut 9,8% opiskelijaa. Mistään edellä mainituista keskustelua ohjaajansa kanssa ei ollut käynyt 31,7 % opiskelijoista. Seuraavassa kuviossa selvennän näitä.

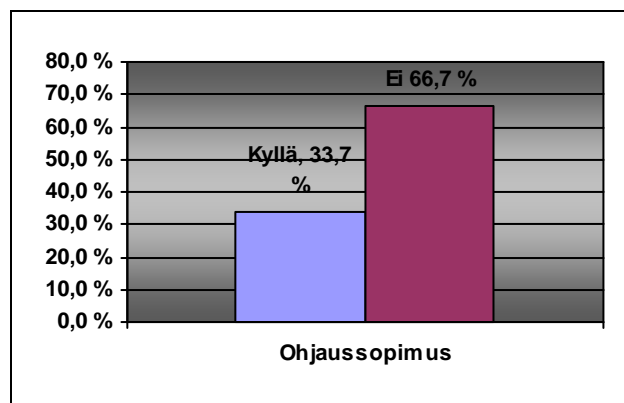
Kuvio 10. Keskustelu aiheet ennen aiheanalyysin esittämistä ohjaajan kanssa

Ennen aiheanalyysin esittämistä ohjaajan kanssa opiskelijat olivat sopineet asioista vaihtelevasti: Ohjauksen tavoitteista oli sopinut neljä rakennustekniikan, kolme tietotekniikan, kaksi terveydenhoitotyön ja kaksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa.

Ohjauksen menetelmistä oli sopinut ohjaajan kanssa yksi rakennustekniikan, yksi tietotekniikan, neljä terveydenhoitotyön ja kaksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Ohjauksen työnjaosta oli sopinut yksi rakennustekniikan, yksi terveydenhoitotyön ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija.

Seminaareihin liittyvistä käytänteistä ja pelisäännöistä oli sopinut yksi terveydenhoitotyön ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Sopimusta mistään edellisistä ei ollut tehnyt kolme rakennustekniikan ja tietotekniikan opiskelijaa, kahdeksan terveydenhoitotyön opiskelijaa ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija.

Kirjallisen ohjaus sopimuksen oli tehnyt yhteensä 31,7 % vastaajista. Seuraavassa kuviossa on esitetty kaikkien kyselyyn vastaajien ohjaussopimuksen tekeminen prosentuaalisesti.

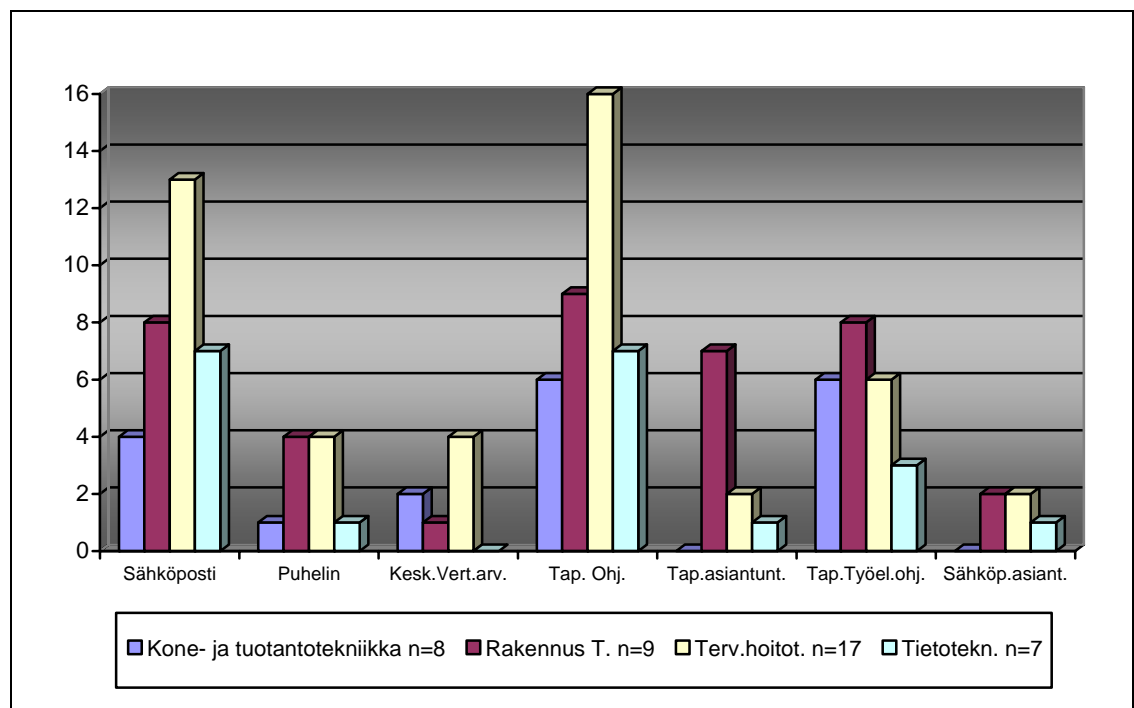
Kuvio 11. Kirjallinen ohjaussopimus

Ohjauksen keinoja opiskelijat olivat käyttäneet monipuolisesti. Yleensä opiskelijat olivat käyttäneet vähintään kahta eri keinoa. Kahdeksan rakennustekniikan, seitsemän tietotekniikan, 13 terveydenhoitotyön ja neljä kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa olivat käyttäneet välineenä sähköpostia ohjaajan tai työelämän ohjaajan kanssa. Puhelinkeskustelua oli käynyt neljä rakennustekniikan, yksi tietotekniikan ja neljä terveydenhoitotyön opiskelija.

Vertaisarvioijan kanssa oli keskustellut kaksi rakennustekniikan ja kaksi terveydenhoitotyön opiskelijaa. Ohjaajan oli tavannut yhdeksän rakennustekniikan opiskelijaa, seitsemän tietotekniikan opiskelijaa, 16 terveydenhoitaja opiskelijaa ja kuusi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Työelämän ohjaajan oli tavannut kahdeksan rakennustekniikan opiskelijaa, kolme

tietotekniikan opiskelijaa, kuusi terveydenhoitotyön opiskelijaa ja kuusi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa

Sähköpostikeskusteluita AMK:n muiden asiantuntijoiden kanssa oli käynyt kaksi rakennustekniikan opiskelijaa, yksi tietotekniikan ja kaksi terveydenhoitotyön opiskelijaa. Tapaamisia muiden AMK:n asiantuntijoiden kanssa oli ollut seitsemällä rakennustekniikan opiskelijalla, yhdellä tietotekniikan ja kahdella terveydenhoitotyön opiskelijalla. Seuraavassa kuviossa olen havainnollistanut ohjauksen keinojen käyttämistä koulutusaloittain.

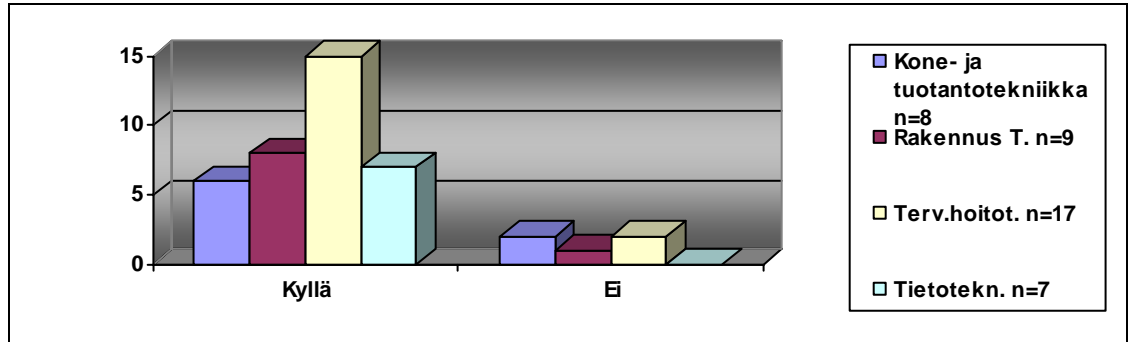
Kuvio 12. Ohjauksen menetelmien käyttäminen koulutusaloittain

6.3 Opiskelijoiden kokemukset Opari- www sivustoista

Kokemuksia Opari- web sivustoista selvitin kysymyksillä 18-19.11. Kysymyksillä kartoitin opiskelijoiden mielipiteitä sivuston käyttökelpoisuudesta opinnäytetyöprosessin tukena. Mielipiteiden tulokset esitän koko otantajoukosta prosentuaalisesti.

Opari- web sivustoa oli käyttänyt tai sivustoilla oli käynyt kahdeksan rakennustekniikan, seitsemän tietotekniikan, 15 terveydenhoitotyön ja kuusi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa.

Kyseisiä www-sivuja ei ollut käyttänyt yksi rakennustekniikan, kaksi terveydenhoitotyön ja kaksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Seuraavassa kuviossa havainnollistan Opari-web-sivujen käyttämistä koulutusaloittain.

Kuvio 13. Opari- Web sivujen käyttäminen koulutusaloittain

Väitteestä ”Opari- web-sivut ovat selkeät” kysymyksiin vastanneista täysin samaa mieltä oli 17 %. Jokseenkin samaa mieltä oli 29 %. Neutraalin kannan valitsi 32 %. Jokseenkin eri mieltä oli 7 %. Omaa kantaansa ei osannut sanoa 15 %.

Kysymyksiin vastaajista täysin samaa mieltä väitteestä ”Opari websivut ovat hyödylliset” oli 29 %. Jokseenkin samaa mieltä oli 37 % vastaajista. Neutraalin kannan valitsi 27 % ja jokseenkin eri mieltä oli 2 % vastaajista. Omaa kantaansa ei osannut sanoa 4 % ja 1 % ei vastannut tähän kysymykseen.

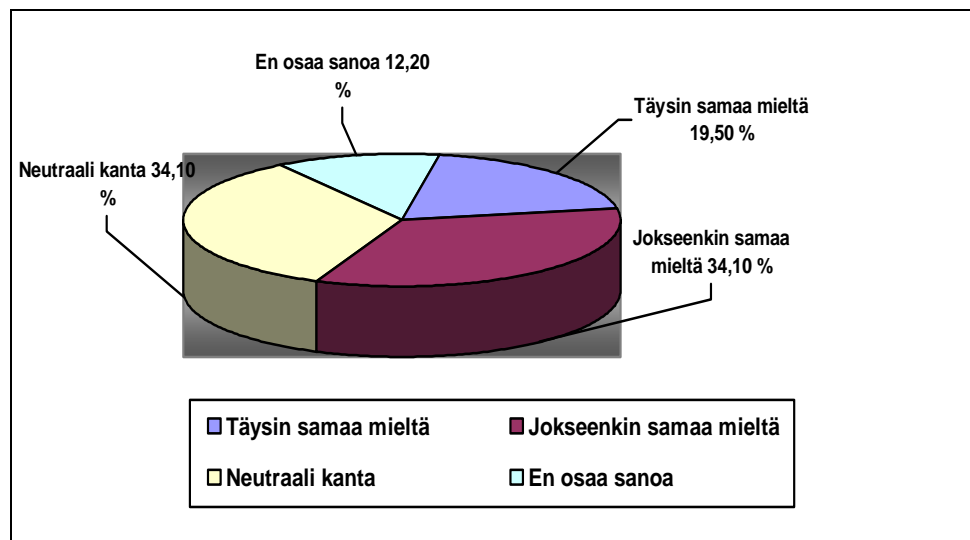
Opari- websivuilta eettisten ohjeiden helposti löytäminen jakoi opiskelijoiden mielipiteet. Kysymyksiin vastaajista täysin samaa mieltä oli 15 %. Jokseenkin samaa mieltä vastaajista oli 37 % ja neutraalin kannan valitsi 22 %. Jokseenkin eri mieltä oli 10 %. Omaa kantaansa ei osannut sanoa 11 % ja 5 % ei vastannut tähän kysymykseen.

Kysymyksiin vastaajista täysin samaa mieltä väitteestä ”Opari websivuilta löytyi helposti opinnäytetyön julkaisemiseen liittyvät ohjeet” oli 17 %. Jokseenkin samaa mieltä oli 24 %. Neutraalin kannan valitsi 34 %. Jokseenkin eri mieltä oli 7 %. Omaa kantaansa ei osannut sanoa 13 %. Opiskelijoista 5 % ei vastannut tähän kysymykseen.

Opari- websivuilla olevien esimerkkien selkeydestä opiskelijat ajattelivat vaihtelevasti. Täysin samaa mieltä 12 % vastaajista. Jokseenkin samaa mieltä oli 39 %. Vastaajista 27 % valitsi neutraalin kannan. Jokseenkin eri mieltä oli 7 %. Omaa kantaansa ei osannut sanoa 12 % vastaajista. Kolme prosenttia ei vastannut tähän kysymykseen.

Opari web-sivuilla olevien esimerkkien hyödylliseksi kokemista arvioidessa opiskelijoiden mielipiteet jakaantuivat. Kyselyyn vastaajista täysin samaa mieltä oli 20 %. Jokseenkin samaa mieltä oli 34 % opiskelijoista. Neutraalin kannan valitsi 34 %. Omaa kantaansa ei osannut sanoa 12 %. Seuraavassa kuviossa jakaumia on havainnollistettu.

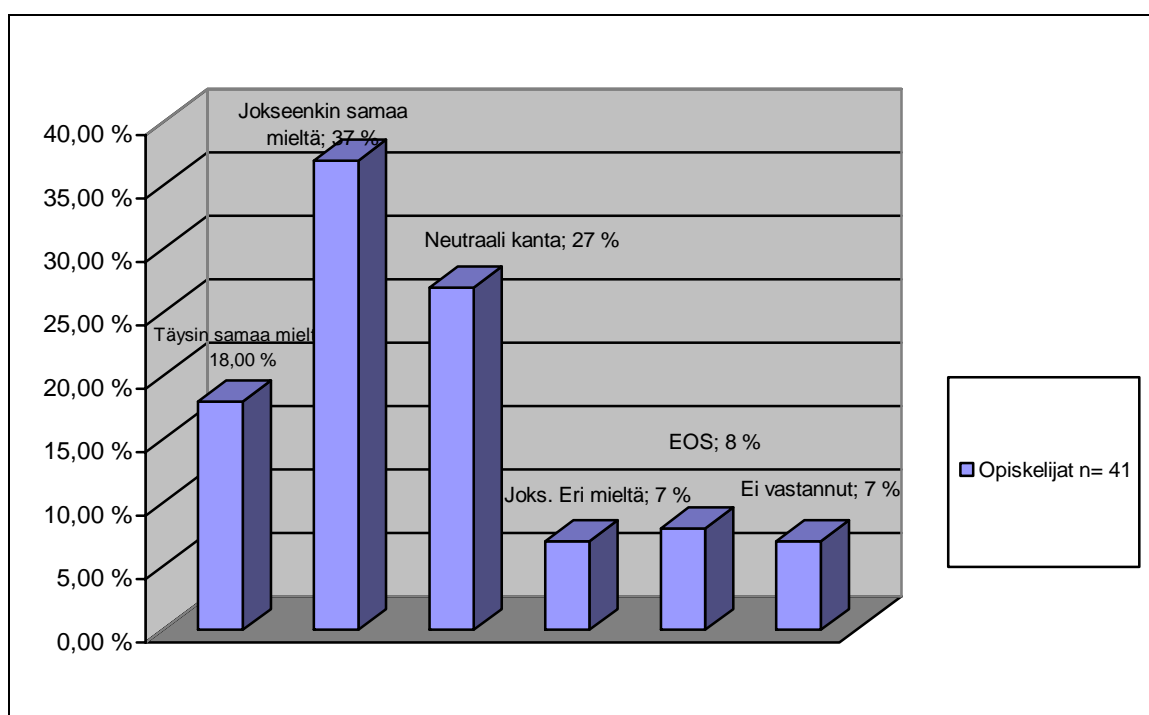
Kuvio 14. Opari web-sivuilla olevien esimerkkien hyödylliseksi kokeminen.

Opari- web-sivuilla olevien esimerkkien käytännönläheisyys jakoi opiskelijoiden mielipiteet. Täysin samaa mieltä 12 % opiskelijoista. Jokseenkin samaa mieltä oli 37 %. Neutraalin kannan valitsi 29 % prosenttia kyselyyn vastanneista opiskelijoista. Jokseenkin eri mieltä oli 5 % vastaajista. Omaa kantaansa ei osannut sanoa 12 %. Kyselyyn osallistujista 5 % ei vastannut tähän kysymykseen.

Opari- Web sivuilla löytyi helposti arviointikriteerit -väite jakoi opiskelijoiden mielipiteet. Täysin samaa mieltä oli 12 % vastaajista. Jokseenkin samaa mieltä oli 39 % ja neutraalin kannan valitsi 29 %. Jokseenkin eri mieltä oli 10 % vastaajista. Omaa kantaansa ei osannut sanoa 5 %. Kyselyyn osallistujista 5 % ei vastannut tähän kysymykseen.

Ongelmatilanteiden selvittämiseksi Opari- sivustoa käytti kyselyvastausten perusteella moni. Täysin samaa mieltä oli 15 %. Jokseenkin samaa mieltä oli 34 %. Neutraalin kannan valitsi 22 % vastaajista. Jokseenkin eri mieltä oli 7 % kuin myös täysin eri mieltä oli 7 % opiskelijoista. Omaa kantaansa ei osannut sanoa 10 % vastaajista. Kyselyyn osallistujista 5 % ei vastannut tähän kysymykseen.

Väitteestä ”sain vastauksia ongelmiini Opari- sivustolta” kyselyyn vastaajista täysin samaa mieltä oli 18 %. Jokseenkin samaa mieltä oli 33 % vastaajista. Neutraalin kannan valitsi 27 % ja jokseenkin eri mieltä oli 7 % vastaajista. Kantaansa ei osannut ilmaista 8 % vastaajista.. Tähän kysymykseen ei vastannut 7 % kyselyyn osallistujista. Seuraavassa kuviossa olen havainnollistanut edellä mainittuja tuloksia.

Kuvio 15. Opari- sivusto auttoi ongelmien ratkaisuisissa

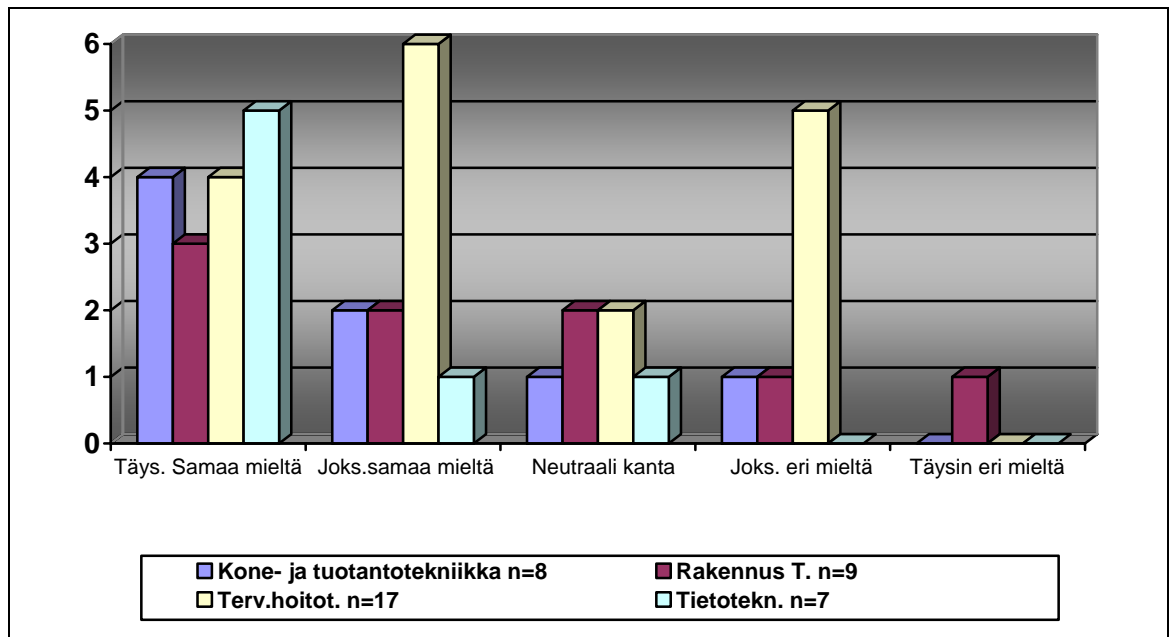
Väitteestä ”Opari- sivuilta tieto oli helposti tulostettavissa” kyselyyn vastaajista täysin samaa mieltä oli 15 %. Jokseenkin samaa mieltä oli 37 %. Neutraalin kannan valitsi 37 % vastaajista. Jokseenkin eri mieltä oli 4 % vastaajista. Tähän kysymykseen ei vastannut 7 % osallistujista.

6.4 Opinnäytetyöprosessin eteneminen opiskelijoiden mielestä

Opinnäytetyöprosessin etenemistä selvitin kysymyksillä 20-21.6. Selvitin muun muassa aiheen valintaa, opinnäytetyön arviointiin liittyviä asioita ja opinnäytetyön hyödyllisyyttä opiskelijalle.

Väitteestä ”Minulla oli alusta asti **riittävät valmiudet** opinnäytetyön tekoon” kysymyksiin vastanneista täysin samaa mieltä oli yksi rakennustekniikan ja kaksi tietotekniikan opiskelija, yksi terveydenhoitotyön opiskelija ja neljä kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Jokseenkin samaa mieltä oli viisi rakennustekniikan ja neljä tietotekniikan opiskelijaa, kuusi terveydenhoitotyön opiskelijaa ja kolme kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Neutraalin kannan valitsi kaksi rakennustekniikan ja neljä terveydenhoitotyön opiskelijaa. Jokseenkin eri mieltä oli yksi rakennustekniikan, yksi tietotekniikan, kuusi terveydenhoitotyön ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija.

Kyselyyn vastaajista täysin samaa mieltä väitteestä ”**sain valita aiheeni itse**” oli kolme rakennustekniikan ja viisi tietotekniikan opiskelija, neljä terveydenhoitotyön opiskelija ja neljä kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Jokseenkin samaa mieltä oli kaksi rakennustekniikan, kuusi terveydenhoitotyön opiskelijaa ja kaksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Neutraalin kannan valitsi kaksi rakennustekniikan, yksi tietotekniikan, kaksi terveydenhoitotyön ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Jokseenkin eri mieltä oli yksi rakennustekniikan, viisi terveydenhoitotyön ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Täysin erimieltä oli yksi rakennustekniikan opiskelija. Yksi rakennustekniikan opiskelija ei vastannut tähän kysymykseen. Alla olevassa kuviossa havainnollistan edellä mainittuja tuloksia.

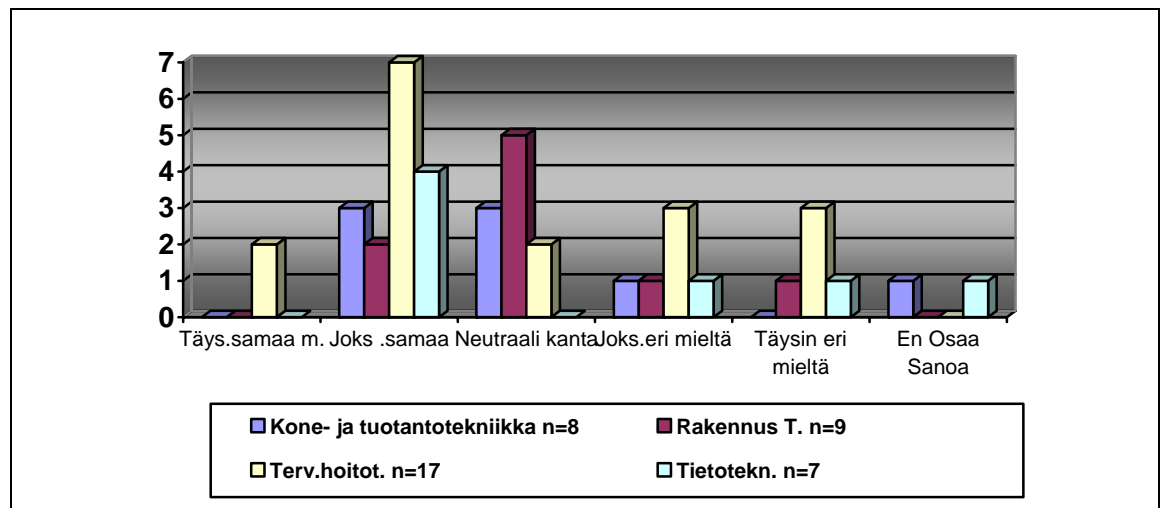

Kuvio 16. Opiskelija sai valita aiheensa itse

Seminaareissa kyselyyn vastaajat harjaantuivat keskustelemaan oman alansa kysymyksistä vaihtelevasti. Kyselyyn vastaajista täysin samaa mieltä oli yksi rakennustekniikan, yksi tietotekniikan ja neljä terveydenhoitotyön opiskelijaa. Jokseenkin samaa mieltä oli yksi rakennustekniikan ja yksi tietotekniikan opiskelijaa, neljä terveydenhoitotyön ja kaksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Neutraalin kannan valitsi viisi rakennustekniikan, neljä tietotekniikan, viisi terveydenhoitotyön ja viisi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Jokseenkin eri mieltä oli yksi rakennustekniikan, kolme terveydenhoitotyön, yksi tietotekniikan ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Omaa mielipidettään ei osannut sanoa yksi rakennustekniikan ja kaksi terveydenhoitotyön opiskelijaa.

Väitteestä **”yhteistyötapaamisissa harjaannuin keskustelemaan oman alani kysymyksistä”** kyselyyn vastaajista täysin samaa mieltä oli yksi rakennustekniikan ja yksi tietotekniikan opiskelija ja yksi terveydenhoitotyön opiskelija. Jokseenkin samaa mieltä oli kuusi rakennustekniikan, neljä terveydenhoitotyön ja neljä kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Neutraalin kannan valitsi yksi rakennustekniikan ja viisi tietotekniikan opiskelijaa, kahdeksan terveydenhoitotyön opiskelijaa ja kaksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Jokseenkin eri mieltä oli kolme terveydenhoitotyön ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Mielipidettään ei osannut sanoa yksi rakennustekniikan, kaksi tietotekniikan ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija.

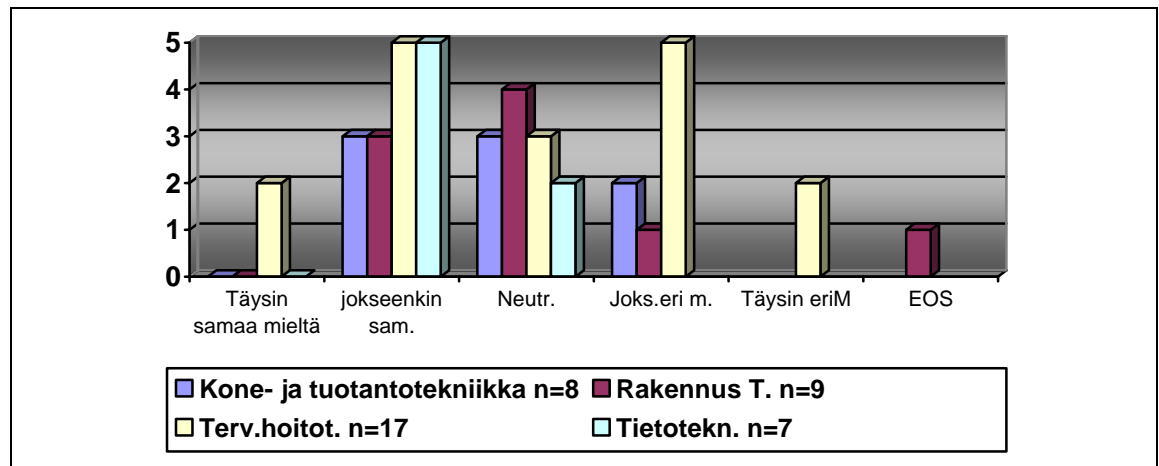
Kysyttäessä **arviointiperusteiden tiedostamista** alusta asti, kyselyyn vastaajista täysin samaa mieltä oli kaksi terveydenhoitotyön opiskelijaa. Jokseenkin samaa mieltä oli kaksi rakennustekniikan, neljä tietotekniikan, seitsemän terveydenhoitotyön opiskelijaa ja kolme kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Neutraalin kannan valitsi viisi rakennustekniikan, kaksi terveydenhoitotyön opiskelijaa ja kolme kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Jokseenkin eri mieltä oli yksi rakennustekniikan, yksi tietotekniikan, kolme terveydenhoitotyön ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Täysin eri mieltä oli yksi rakennustekniikan, kolme terveydenhoitotyön ja yksi tietotekniikan opiskelija. Yksi tietotekniikan ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija ei osannut sanoa mielipidettään. Seuraavassa kuviossa havainnollistan ja-kaumia.

Kuvio 17. Tietoisuus opinnäytetyön arviointiperusteista

Opinnäytetyön arviointimenettelyt tiesi ensimmäisestä seminaarista asti osa opiskelijoista. Kysymyksiin vastaajista täysin samaa mieltä oli kaksi terveydenhoitotyön opiskelijaa. Jokseenkin samaa mieltä oli kolme rakennustekniikan ja viisi tietotekniikan opiskelijaa, viisi terveydenhoitotyön opiskelijaa ja kolme kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Neutraalin kannan valitsi neljä rakennustekniikan ja kaksi tietotekniikan opiskelijaa, kolme terveydenhoitotyön opiskelijaa ja kolme kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Jokseenkin eri mieltä oli yksi rakennustekniikan opiskelija, viisi terveydenhoitotyön ja kaksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Täysin eri mieltä oli kaksi terveydenhoitotyön opiskelijaa. Yksi rakennustekniikan

opiskelija ei osannut sanoa mielipidettään. Väitteen vastauksia havainnollistan seuraavassa kuviossa.

Kuvio 18. Opinnäytetyön arviointi menettelyjen tiedostaminen ensimmäisestä seminaarista saakka

Väitteestä ”**opinnäytetyöni arviointi perustui näyttöön**” vastaajista täysin samaa mieltä oli yksi rakennustekniikan, yksi terveydenhoitotyön opiskelija. Jokseenkin samaa mieltä oli yksi rakennustekniikan ja kolme tietotekniikan opiskelijaa, seitsemän terveydenhoitotyön opiskelijaa ja kolme kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Neutraalin kannan valitsi seitsemän rakennustekniikan ja neljä tietotekniikan opiskelijaa, kahdeksan terveydenhoitotyön opiskelijaa ja kolme kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Jokseenkin eri mieltä oli yksi rakennustekniikan ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Yksi terveydenhoitotyön opiskelija ei vastannut tähän kysymykseen.

”**Opinnäytetyön arviointi oli kehittävää**” väitteestä täysin samaa mieltä oli kaksi rakennustekniikan ja kolme terveydenhoitotyön opiskelijaa. Jokseenkin samaa mieltä oli kolme rakennustekniikan ja yksi tietotekniikan opiskelijaa, seitsemän terveydenhoitotyön opiskelijaa ja kolme kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Neutraalin kannan valitsi neljä rakennustekniikan ja neljä tietotekniikan opiskelijaa, neljä kone- ja tuotantotekniikan ja kuusi terveydenhoitotyön opiskelijaa. Jokseenkin eri mieltä oli yksi rakennustekniikan, yksi tietotekniikan ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Täysin eri mieltä oli yksi tietotekniikan opiskelija. Yksi terveydenhoitotyön opiskelija ei osannut sanoa mielipidettään.

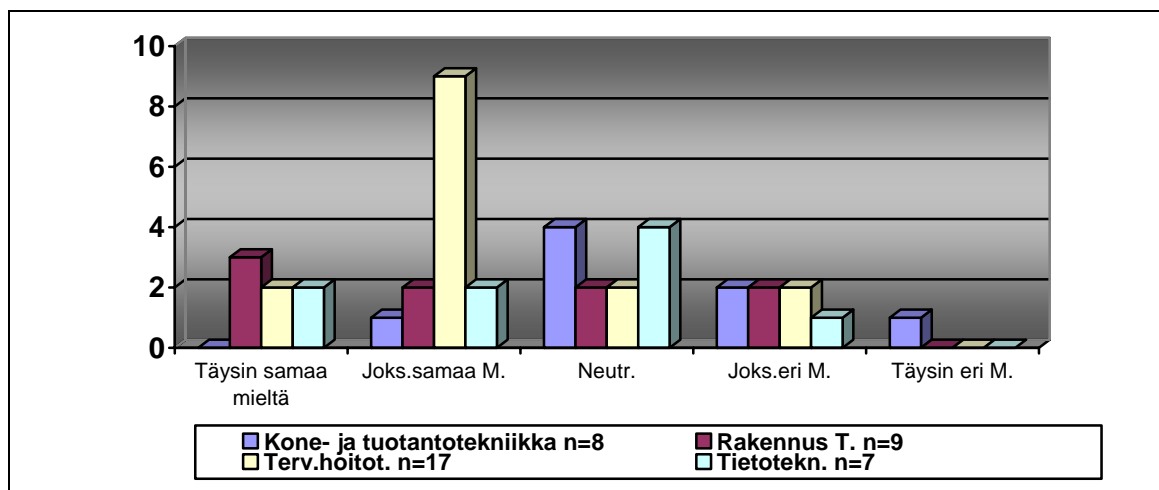
Kysyttäessä **opinnäytetyön laajuuden (15 op) sopivuutta**, kysymyksiin vastanneista täysin samaa mieltä oli kaksi rakennustekniikan ja kaksi tietotekniikan opiskelijaa. Myös yksi terveydenhoitotyön opiskelija ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija olivat täysin sitä mieltä, että 15 op on sopiva laajuus. Jokseenkin samaa mieltä oli neljä rakennustekniikan ja kolme tietotekniikan opiskelijaa, kymmenen terveydenhoitotyön opiskelijaa ja kuusi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Neutraalin kannan valitsi yksi rakennustekniikan ja kolme tietotekniikan opiskelijaa ja kolme terveydenhoitotyön opiskelijaa. Jokseenkin eri mieltä oli kaksi rakennustekniikan, yksi tietotekniikan, kolme terveydenhoitotyön ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija.

Väitteestä ”**opinnäytetyön tiivistelmä tallennettiin Kaktus tietokantaan** (Kajaanin AMK:n opinnäytetyötietokanta)” kyselyyn vastaajista täysin samaa mieltä oli kolme rakennustekniikan ja kymmenen terveydenhoitotyön opiskelijaa. Jokseenkin samaa mieltä oli kolme tietotekniikan opiskelijaa ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Neutraalin kannan valitsi neljä rakennustekniikan ja kolme tietotekniikan opiskelijaa, kaksi terveydenhoitotyön opiskelijaa ja kaksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Jokseenkin eri mieltä oli yksi rakennustekniikan, yksi tietotekniikan ja yksi terveydenhoitotyön opiskelija. Täysin erimielistä oli yksi terveydenhoitotyön opiskelija. Yksi rakennustekniikan, yksi tietotekniikan, yksi terveydenhoitotyön opiskelija ja neljä kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa ei osannut sanoa mielipidettään. Yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija ei vastannut tähän kysymykseen.

Opinnäytetyön työelämää kehittävästä näkökulmasta kysymyksiin vastanneista täysin samaa mieltä oli neljä rakennustekniikan ja kaksi tietotekniikan opiskelijaa, neljä terveydenhoitotyön opiskelijaa ja kolme kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Jokseenkin samaa mieltä oli viisi rakennustekniikan ja kolme tietotekniikan opiskelijaa, yhdeksän terveydenhoitotyön opiskelijaa ja kolme kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Neutraalin kannan valitsi kaksi rakennustekniikan ja kolme tietotekniikan opiskelijaa, kolme terveydenhoitotyön opiskelijaa ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Jokseenkin eri mieltä oli yksi terveydenhoitotyön ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Kohdan ”en osaa sanoa” valitsi yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija.

Väitteestä ”**minua on ohjattu panostamaan raportoinnissa arviointi- ja pohdinta-osaan**” täysin samaa mieltä olivat kolme rakennustekniikan ja kaksi tietotekniikan opiskelijaa ja kaksi terveydenhoitotyön opiskelijaa. Jokseenkin samaa mieltä oli kaksi rakennustekniikan ja kaksi tietotekniikan opiskelijaa, yhdeksän terveydenhoitotyön opiskelijaa ja yksi kone- ja

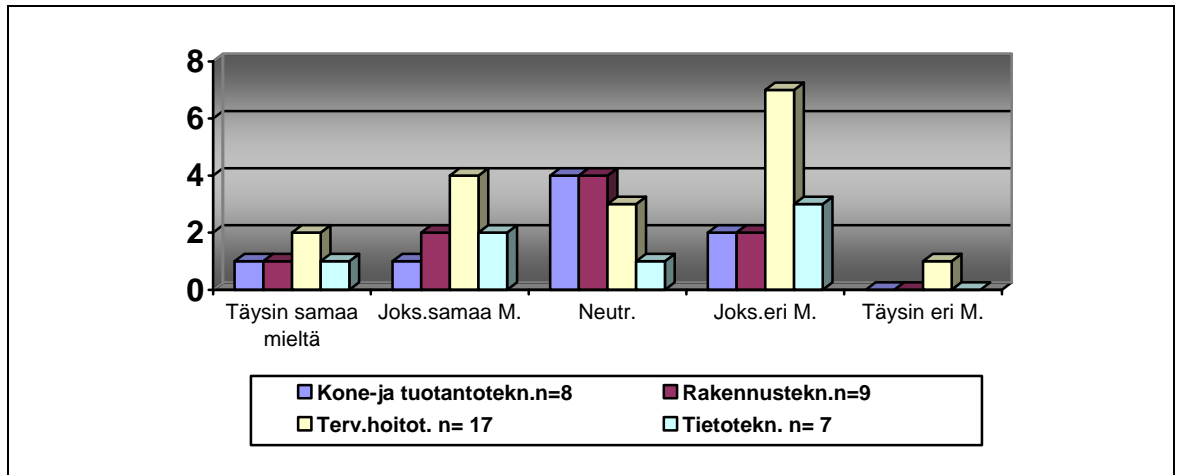
tuotantotekniikan opiskelija. Neutraalin kannan valitsi kaksi rakennustekniikan ja kaksi tietotekniikan opiskelijaa, neljä terveydenhoitotyön opiskelijaa ja neljä kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Jokseenkin eri mieltä oli kaksi rakennustekniikan, yksi tietotekniikan, kaksi terveydenhoitotyön ja kaksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Täysin eri mieltä oli yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Näitä tuloksia havainnollistan seuraavassa taulukossa.

Kuvio 19. Ohjauksessa painotettu arviointi - ja pohdintaosan merkittävyyttä raportissa

Väitteestä ”opinnäytetyöprosessin aikana kaikki ohjaajat ja opettajat puhuivat samoilla termeillä” kyselyyn vastaajista täysin samaa mieltä oli yksi rakennustekniikan ja yksi tietotekniikan opiskelija, kaksi terveydenhoitotyön opiskelijaa ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Jokseenkin samaa mieltä oli kaksi rakennustekniikan ja kaksi tietotekniikan opiskelijaa, neljä terveydenhoitotyön opiskelijaa ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Neutraalin kannan valitsi neljä rakennustekniikan ja yksi tietotekniikan opiskelija, kolme terveydenhoitotyön ja neljä kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Jokseenkin eri mieltä oli kaksi rakennustekniikan, kolme tietotekniikan, seitsemän terveydenhoitotyön ja kaksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Täysin eri mieltä oli yksi terveydenhoitotyön opiskelija. Seuraavassa kuviossa havainnollistan tämän kysymyksen vastausten jakaumia.

Kuvio 20. Ohjaajien käyttämien termien samanlaisuus opinnäytetyöprosessin aikana

Kysyttäessä **hyötyvätkö opiskelijat opinnäytetyöstänsä ammatillisesti**, vastanneista täysin samaa mieltä oli viisi rakennustekniikan ja neljä tietotekniikan opiskelijaa, neljä terveydenhoitotyön opiskelijaa ja kolme kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Jokseenkin samaa mieltä oli kolme rakennustekniikan ja yksi tietotekniikan opiskelija, kahdeksan terveydenhoitotyön opiskelijaa ja kolme kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Neutraalin kannan valitsi yksi rakennustekniikan ja yksi tietotekniikan opiskelija, kolme terveydenhoitotyön opiskelijaa ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Jokseenkin eri mieltä oli yksi rakennustekniikan, yksi tietotekniikan, kaksi terveydenhoitotyön ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija.

Väitteestä **”Hyödyin/tulen hyötymään opinnäytetyöstäni taloudellisesti”** kysymyksiin vastanneista täysin samaa mieltä oli yksi rakennustekniikan ja kaksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Jokseenkin samaa mieltä oli kaksi rakennustekniikan ja kaksi tietotekniikan opiskelijaa. Neutraalin kannan valitsi kaksi rakennustekniikan, kolme tietotekniikan opiskelija ja kolme kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Jokseenkin eri mieltä oli yksi rakennustekniikan, kaksi tietotekniikan ja yksi terveydenhoitotyön opiskelija. Täysin eri mieltä oli yksi rakennustekniikan, 16 terveydenhoitotyön ja kaksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Vaihtoehdon ”en osaa sanoa” valitsi kaksi rakennustekniikan ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija.

Väitteestä **”ammattitaitoni kehittyi opinnäytetyöprosessin myötä”** kysymyksiin vastanneista täysin samaa mieltä oli kaksi rakennustekniikan ja kolme tietotekniikan opiskelijaa, neljä terveydenhoitotyön ja viisi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Jokseenkin samaa mieltä oli viisi rakennustekniikan ja kolme tietotekniikan opiskelijaa, yhdeksän terveydenhoitotyön

opiskelijaa ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Neutraalin kannan valitsi yksi rakennustekniikan, yksi tietotekniikan opiskelija, kolme terveydenhoitotyön ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Jokseenkin eri mieltä oli yksi rakennustekniikan, yksi terveydenhoitotyön ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija.

”Tiedän mitä opinnäytetyön laatusuosituksset pitävät sisällään” väitteestä vastanneista täysin samaa mieltä oli kaksi rakennustekniikan ja kaksi tietotekniikan, yksi terveydenhoitotyön ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Jokseenkin samaa mieltä oli kolme rakennustekniikan, yksi tietotekniikan opiskelija, kolme terveydenhoitotyön ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Neutraalin kannan valitsi kolme rakennustekniikan ja kaksi tietotekniikan, seitsemän terveydenhoitotyön ja kolme kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Jokseenkin eri mieltä oli yksi tietotekniikan, kolme terveydenhoitotyön ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Täysin eri mieltä oli yksi rakennustekniikan, yksi tietotekniikan, kaksi terveydenhoitotyön ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Yksi tietotekniikan, yksi terveydenhoitotyön ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija ei osannut sanoa mielipidettään.

Väitteestä **”Aihepiiristä, josta tein opinnäytetyöni, joku muukin teki opinnäytetyön”** mielipiteet hajaantuivat. Täysin samaa mieltä oli yksi rakennustekniikan ja yksi tietotekniikan opiskelija, kolme terveydenhoitotyön opiskelijaa ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Jokseenkin samaa mieltä oli kaksi rakennustekniikan ja kaksi terveydenhoitotyön opiskelijaa. Neutraalin kannan valitsi kaksi tietotekniikan opiskelijaa, yksi terveydenhoitotyön opiskelija ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Jokseenkin eri mieltä oli yksi rakennustekniikan, kolme terveydenhoitotyön ja yksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelija. Täysin eri mieltä oli viisi rakennustekniikan, yksi tietotekniikan, kahdeksan terveydenhoitotyön opiskelijaa ja kaksi kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa. Kolme tietotekniikan ja kolme kone- ja tuotantotekniikan opiskelijaa ei osannut sanoa mielipidettään.

7 TULOSTEN TARKASTELUA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tässä luvussa tarkastelen tutkimukseni tuloksia ja esittelen keskeiset tulokset. Siten voin tehdä johtopäätöksiä. Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2006, 213- 215) mukaan tutkimus on valmis vasta sitten, kun tulokset on analysoinnin jälkeen tulkittu ja selitetty. Tuloksista tulee koota yhteen pääkohdat ja antaa vastaukset laadittuihin tutkimisongelmiin, näitä kutsutaan synteeseiksi. Synteeseihin pohjautuu johtopäätökset. Koska opinnäytetyön laatusuositukset ovat ilmestyneet vasta 2006, vertaan opinnäytetyön ohjauksesta tehtyjen tutkimusten tuloksia tämän tutkimuksen tuloksiin.

7.1 Laatusuositusten toteutuminen opinnäytetyöprosesseissa

Päätutkimusongelmani oli selvittää, miten valtakunnalliset laatusuositukset toteutuvat terveydenhoitaja- ja insinööriopiskelijoiden opinnäytetyöprosessien ohjauksessa. Tutkimustulosten mukaan laatusuositusten toteutuminen opinnäytetyöprosessissa vaihtelee koulutusaloilla joidenkin laatusuositusten kohdalla huomattavasti.

Opinnäytetyö tehdään koulutusalaista riippuen joko yksin tai pari työskentelynä. Terveydenhoitotyön opiskelijat tekevät opinnäytetyönsä pääsääntöisesti pareittain, toisin kuin tekniikan- ja liikenteen alan opiskelijat, jotka tekevät opinnäytetyönsä laatusuositusten mukaisesti yksin. Opinnäytetyöt kannattaisi tehdä yksin, mutta samasta aiheesta pitäisi tehdä useampi opinnäytetyö, jolloin vertaistuen saaminen mahdollistuisi paremmin (Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa - suosituksia opinnäytetyötä ohjaaville 2006).

Tulosten mukaan terveydenhoitotyön opiskelijat suosivat laadullisia ja määrällisiä tutkimuksia opinnäytetöissään, kone- ja tuotantotekniikan ja tietotekniikan opiskelijat tekevät mielellään projekteja ja työelämän kehittämishankkeita. Rakennustekniikan opiskelijoiden opinnäytetöiden tyylit jakaantuivat tasaisesti.

Tämän tutkimuksen tulosten mukaan samasta aihepiiristä olevia opinnäytetöitä tehdään Kaajan ammattikorkeakoulussa vähän. Sain myös selville, että aiheen valinta ei aina ole opiskelijan päätös. Tämä heikentää itseohjautuvuuteen oppimista (Rissanen 2003, 160).

Osa opiskelijoista kokee, ettei heillä ole alusta asti riittäviä valmiuksia opinnäytetyöprosessiin. Laatusuositusten mukaan opiskelijalla pitäisi olla riittävät tiedot ja taidot opinnäytetyöprosessiaan varten ennen opinnäytetyön aloittamista (Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa - suosituksia opinnäytetyötä ohjaaville 2006).

7.2 Laatusuositusten mukainen ohjaus

Ensimmäisellä alaongelmalla selvitin ohjauksen laatua. Ohjauksen laatu on Kajaanin ammattikorkeakoulussa vaihtelevaa. Kirjallinen ohjaussopimus ohjaajan ja opiskelijan välillä on harvinaista; Vain noin joka kolmas opiskelija tekee sen. Frilander-Paavilaisen (2005, 170 -172) mukaan työelämänohjaajat pitävät tärkeänä yhteisistä linjoista sopimisen opinnäytetyöprosessissa. Kirjallisen ohjaussopimuksen tarkoituksena on laatusuositusten mukaan sopia yhteisistä käytänteistä ja pelisäännöistä opiskelijan ja ohjaajan välillä. (Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa - suosituksia opinnäytetyötä ohjaaville 2006.)

Tutkimuksessa ilmeni, että ohjauksen tavoitteista keskustellaan jo ennen aiheanalyysin esitystä, toisin kuin ohjauksen menetelmistä, työnjaosta, seminaareihin liittyvistä käytänteistä ja pelisäännöistä. Frilander-Parviaisen (2005, 170-172.) mukaan erityisesti työelämänohjaajat pitävät tärkeänä, että opinnäytetyön tavoitteet tunnettaisiin. Mikäli myös menetelmistä ja työnjaosta olisi selkeä käsitys kaikilla osapuolilla, se edistäisi yhteistyötä, oppimista ja opinnäytetyöprosessin etenemistä.

Sain myös selville, että kaikilla opinnäytetyön tekijöillä ei ole nimettyä työelämän ohjaajaa. Ammattikorkeakoulujen tulisi enemmän hyödyntää yritysten ammattitaitoa (Frilander-Paavilainen 2005, 152; Niininen 2006, 11). Isohanhen ja Toljamon (2005) mukaan yritykset ja työelämän edustajat odottavat ammattikorkeakoulujen opettajilta nykyistä tiiviimpää ja näkyvämpää yhteistyötä.

Ohjauksen keinoja käytetään opinnäytetyöprosessissa monipuolisesti, mutta vertaisarvioijan kanssa käydään keskusteluita erittäin vähän. Sähköpostia ohjaajien tai asiantuntijoiden kanssa käyttää lähes kaikki opinnäytetyön tekijät koulutusalaan riippumatta. Tulokseen vaikuttaa myös se, että tekniikan- ja liikenteenalan koulutusohjelmissa ei ole vastaavaa vertaisohjaajakäytäntöä lainkaan kuin sosiaali-, terveys-, ja liikunta-alalla Kajaanin ammattikorkeakoulussa.

7.3 Opari- sivuston käyttökelpoisuus

Toinen alaongelmani käsitteli Opari- Web sivustojen käyttökelpoisuutta.

Laatusuosituksen mukaan opiskelijalla pitää olla käytössään opinnäytetyön tekemiseen liittyvä opas, mielellään www-muodossa. (Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa - suosituksia opinnäytetyötä ohjaaville 2006.) Kajaanin ammattikorkeakoulussa se on Opari-web sivusto.

Tutkimukseni tulosten mukaan Opari- Web sivusto on käytetty opinnäytetöiden tekijöiden keskuudessa koulutusohjelmasta riippumatta, joten se palvelee tarkoitustaan. Tutkimustulosten mukaan Opari- sivustot tukevat opiskelijoita itseohjautuvuuteen mm. ongelmatilanteiden ratkaisuisissa. Toisaalta osa vastaajista ei ollut käyttänyt sivustoa lainkaan. Osaltaan tähän voi vaikuttaa sivustojen myöhäinen julkaisuajankohta vastaajien opinnäytetyöprosesseja ajatellen. Tulosten mukaan sivustoilla olevat esimerkit opiskelijat kokivat melko selkeiksi ja hyödyllisiksi. Frilander- Paavilaisen (2005, 162–163) mukaan opiskelijan asiantuntijuuden kehittyminen merkitsee itseohjautuvuutta, mutta opettajat ja työelämäohjaajat ymmärtävät itseohjautuvuuden eri tavoin. Opettajien käsitys itseohjautuvuudesta merkitsee opiskelijalle vastuun siirtämistä tekemään opinnäytetyötä yksin työelämäohjaajan avustamana ja kantamaan vastuu itsenäisesti ammattitaidon teoreettisesta hallinnasta. Työelämän ohjaajat ajattelevat itseohjautuvuuteen kuuluvan uudistavaa kriittistä ajattelua, itsearviointia ja yhteistoiminnallista ohjaussuhdetta.

7.4 Opinnäytetyöprosessin eteneminen

Kolmas alaongelma käsitteli opinnäytetyöprosessin etenemistä. Pääsääntöisesti opinnäytetyön laajuus (15 op) koettiin sopivana. Opinnäytetyön pitäisi olla 15 op laajuinen sisältäen seminaarit ja ohjauksen (Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa - suosituksia opinnäytetyötä ohjaaville 2006).

Tutkimustulosteni mukaan opinnäytetyön arviointimenettelyt tulivat esille ensimmäisessä seminaarissa tai ennen sitä selkeästi vain tietotekniikan koulutusohjelmassa opiskeleville. Frilander-Paavilaisen (2005, 161) mukaan selkeiden arviointikriteereiden tiedostaminen olisi jo-

kaisen osapuolen etu. Arviointiin vaikuttavat tekijät ja kriteerit pitäisi olla opinnäytetyön tekijän tiedossa opinnäytetyöskentelyn alusta lähtien (Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa - suosituksia opinnäytetyötä ohjaaville 2006).

Sain selville, että ohjaajat ja opettajat eivät käytä yhdenmukaisia termejä opinnäytetyöprosessin edetessä koulutusohjelmasta riippumatta. Laatusuosituksen mukaan opinnäytetyön yhteydessä pitäisi käyttää kaikille koulutusaloille soveltuvia yhteisiä termejä. Esimerkiksi ”opinnäytetyö”, ”opinnäytetyöseminaari”, ”opinnäytetyösuunnitelma”, ”ohjaava opettaja”, ”tekstinohjaaja”, ”työelämäohjaaja” ja ”vertaisarvioija” (Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa - suosituksia opinnäytetyötä ohjaaville 2006).

Tutkimukseni tulosten mukaan opinnäytetyöprosessin aikana ei painoteta oman pohdinnan ja arvioinnin merkitystä tarpeeksi. Kuitenkin Kajaanin ammattikorkeakoulun (2007) opinnäytetyöprosessille asettamissa tavoitteissa lukee seuraavaa: ”Osoittaa sisäistäneensä kriittisen, tutkivan ja kehittävän otteen työelämän asiantuntijatehtäviin”. Edellä mainitsemani vaatii opiskelijalta kriittistä, pohdiskelevaa ja arvioivaa otetta. Prosessissa opinnäytetyön kirjalliseen raporttiin kuuluu myös luku ”pohdinta”.

Opiskelijan tulisi tietää opinnäytetyön arviointikriteerit ja – menettelyt prosessin alusta asti. (Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa - suosituksia opinnäytetyötä ohjaaville 2006). Tutkimustulosten mukaan opiskelijoilla ei ole tiedossa alusta asti opinnäytetyön arviointikriteerit. Tämä korostui terveydenhoitotyön opiskelijoiden kohdalla. Kesällä 2006 avatut Opari-web sivustot eivät olleet vielä tukemassa vastaajien opinnäytetyöprosesseja alusta asti. Tämä lienee heikentänyt muun muassa arviointikriteereiden saatavuutta.

Tuloksissa ilmeni myös se, että opiskelijat kokevat ammattitaitonsa vahvistuneen opinnäytetyöprosessin aikana. Frilander- Paavilaisen (2005, 163) mukaan opinnäytetyön ammatillinen kehittävyys edellyttää yhteistyön sujuvuutta ja oppiaineiden integroimista opinnäytetyöprosessiin. Tulos siis ilmaisee, että opintojen integrointi opinnäytetyöprosessiin on onnistunut ja yhteistyö on ollut sujuvaa.

Tutkimukseni mukaan tekniikan- ja liikenteenalan opiskelijoilla on mahdollisuus hyötyä opinnäytetyöstä ammatillisen kehittymisen lisäksi taloudellisesti, näin toteaa myös Niininen. (2006, 11) Sen sijaan terveydenhoitotyön opiskelijat kokivat hyötyvänsä opinnäytetyöstä vain ammatillisesti.

Tutkimukseni tulosten mukaan opinnäytetyön arviointi perustuu pääsääntöisesti näyttöön Kajaanin ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa - suosituksia opinnäytetyötä ohjaaville (2006) mukaan arvioinnin tulee olla kehittävää ja näyttöön perustuvaa. Opinnäytetyötä arvioitaessa otetaan huomioon kirjallisen raportin lisäksi koko prosessi. Olennaista on, että tämä on tiedossa myös opinnäytetyöntekijällä ja työelämän ohjaajalla. (Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa - suosituksia opinnäytetyötä ohjaaville 2006.) Arvioinnissa pitäisi käyttää monipuolisia menetelmiä ja palautteen pitäisi olla välitöntä (Niininen 2006, 20).

8 POHDINTA

Tutkimuksen toteuttamiseen liittyvät ongelmat liittyvät yleensä luotettavuuteen ja eettisyyteen. Näitä ovat tutkimukseen osallistuvien informoiminen, tunnistamattomuuden säilyttäminen, aineiston kerääminen ja tulosten analysoinnissa käytettävät menetelmät. Kaikki tutkimuksen aikana tehdyt valinnat ovat moraalisia, eli mitä pidetään tärkeänä ja miten tutkimusaiheet valitaan (Hirsjärvi ym.2006 25- 28, 216- 217, 221.)

8.1 Tulosten pohdinta

Tämän opinnäytetyön tutkimustulosten avulla Kajaanin ammattikorkeakoulun henkilöstö voi arvioida opinnäytetyöprosesseihin liittyviä käytäntöjä ja mahdollisesti muuttaa toimintatapaansa.

Tutkimustulosten mukaan Kajaanin ammattikorkeakoulun opiskelijoista kaikki eivät saa valita aihettaan itse. Mielestäni aiheen ”pakkovalinta” on yksi suurimmista sudenkuopista motivaation suhteen. Opinnäytetyön tekijää kiinnostava ja työelämän kehittämistarpeita palveleva aihe hyödyttää kaikkia osapuolia: opinnäytetyön tekijää, toimeksiantajaa ja ammattikorkeakoulua.

Valtakunnalliset opinnäytetyön laatusuositukset suosittelevat, että opinnäytetöitä tehtäisiin samasta aihepiiristä useita ja että opinnäytetyöt tehtäisiin yksin. Yhdessäkään tutkimuksessa mukana olleessa koulutusohjelmassa ei tällaista järjestelmällistä käytäntöä ole vielä olemassa. Voisiko samasta aihepiiristä eri koulutusohjelmien välillä tehdä opinnäytetöitä, jolloin näkökulmat olisivat hieman erilaiset? Se myös voisi olla ammatillisesti kehittävä ja yhdistävä tekijä jo koulutuksen aikana.

Ohjauksen laatu on Kajaanin ammattikorkeakoulussa vaihtelevaa. Kirjallisen ohjaussopimuksen laatiminen on harvinaista; vain noin joka kolmas opiskelija tekee sen ohjaajiansa kanssa. Parantaisiko kirjallisen ohjaussopimuksen tekeminen keskusteluyhteyttä opiskelijan ja ohjaajan välillä? Toisiko se opiskelijoita lähemmäksi ohjaajaa? Kirjallisen ohjaussopimuksen tekemisellä ei ole merkitystä, jos sen sisällöstä ja tarkoituksesta ei keskustella, eli ei ole olennaista tehdä kirjallista sopimusta vain tavan vuoksi.

Ohjauksen keinoja käytetään monipuolisesti koulutusalaan riippumatta. Kuitenkin vertaisarvioijan kanssa keskusteluita käydään erittäin vähän, mutta sähköpostikeskusteluita ohjaajien tai asiantuntijoiden kanssa käyttää lähes kaikki opinnäytetyön tekijät koulutusalaan riippumatta. Nykyisen käytännön mukaan vertaisen rooli korostuu opinnäytetöiden esittämisen yhteydessä. Voisiko jo aihe-seminaarivaiheessa korostaa vertaisen merkitystä mielipiteiden ja kommenttien vaihtajana opinnäytetyöprosessin aikana?

Ohjauksen saatavuus, tai lähinnä tarpeeseen vastaavuus, on aina kyseenalaistettava. Opinnäytetyön ohjauksen tavoitteena on tukea opinnäytetyön tekijän ammatillista kehittymistä. Tämä tarkoittaa kaikkien osapuolten sitoutumista prosessiin. Mielestäni tähän seikkaan pitäisi kiinnittää huomiota jo opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa. Ohjaajat ja opinnäytetyöntekijä voisivat käydä keskustelua siitä, millaiset odotukset ja tavoitteet heillä on ja millaisin ohjauksellisin keinoin niiden saavuttamista tuetaan.

Koulutusohjelmassa opettava opettaja toimii pääsääntöisesti vastaavana ohjaajana opinnäytetyöprosesseissa. Selittykö se sillä, että opettajilla on prosessista kattava kuva vai sillä, että näin ollut tapana toimia? Toisaalta olisi aikaa vievää perehdyttää työelämän edustajat opinnäytetyöprosesseihin syvällisesti, mutta toisaalta se olisi mahdollisuus syventää työelämäyhteyttä ja tapa vähentää opettajien resurssien sitomista opinnäytetöihin. On myös huomioitava, että pitäisi löytää työelämän edustaja, joka on motivoitunut ohjaustoimintaan ja jonka työnantaja on hankkeessa mukana sataprosenttisesti.

Ohjaajien ja opettajien käyttämät termit opinnäytetyöprosessiin liittyen vaihtelevat. Tämä aiheuttaa hämmennystä ja epä-tietoisuutta opiskelijoiden keskuudessa. Mielestäni tämä on pieni asia, jonka korjaamiseksi ammattikorkeakoulun henkilökunta voisi työskennellä yhdessä. Tai vähintään koulutusalojen sisällä sovittaisiin samojen termien käyttämisestä opinnäytetyöprosessien aikana. Tosin myös työelämän edustajia pitäisi informoida ajan tasalla olevien käytänteiden lisäksi käytössä olevasta termistöstä.

Tekniikan- ja liikenteenalan koulutusohjelmissa ei ole vastaavaa vertaisohjaaja-käytäntöä kuin sosiaali- terveys- ja liikunta-alalla Kajaanin ammattikorkeakoulussa (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2007). Kyselyssä he olivat kuitenkin vastanneet olleensa yhteydessä myös vertaisohjaajan kanssa. Oletan, että näin vastanneet tekniikan- ja liikenteenalan opiskelijat ovat käsittäneet tarkoitettavan ”vertaisohjaajalla” esimerkiksi opettajaa.

Koen, että työelämälähtöisyys motivoi opiskelijaa ja mahdollistaa aidon sidoksen tulevaisuuteen, työelämään. Uskon, että työelämälähtöiset opinnäytetyöt ovat myös keino verkostoitumiseen ja urapolun luomiseen.

Opari- sivustot ovat osoittautuneet käyttökelpoisiksi ja ne ovat saavuttaneet lähes kaikki kysymyksiin vastanneet opiskelijat, vaikka Opari- sivustot avattiin vasta kesällä 2006. Tuolloin suurin osa kyselyyn vastanneista oli aloittanut opinnäytetyöprosessinsa. Tosin joidenkin opiskelijoiden mielestä sivujen selkeyttämisessä olisi vielä parannettavaa.

Opinnäytetyön arviointikriteerit eivät ole prosessin alusta asti opiskelijoiden tiedossa. Voisiko opiskelijoita motivoida kertomalla, että myös prosessin aikainen työskentely arvioidaan, ei ainoastaan lopullista raporttia tai tuotetta?

Opinnäytetyön arviointikriteereistä yksi on opiskelijan oma pohdinta ja arviointi. Opinnäytetyö prosessin aikana ei painoteta oman pohdinnan ja arvioinnin merkitystä tarpeeksi. Tutkimustulosta pidän yllättävänä, sillä kokemuksen mukaan pohdintaa ja itsearviointia painotetaan alusta asti opinnoissamme, oli kyseessä suullinen tai kirjallinen työ. Toisaalta voisiko olettaa, että opintojen loppuvaiheessa itsearviointi, kriittisyys ja pohdiskelleva ote olisivat itsestään selvyksiä?

Tuloksissa ilmeni myös se, että opiskelijat kokevat ammattitaitonsa vahvistuneen opinnäytetyöprosessin aikana. Kajaanin ammattikorkeakoulun (2007) opinnäytetyöprosesseille asettamissa tavoitteissa todetaan, että opiskelija soveltaa tietotaitoaan käytännön työelämässä esille tulevien haasteiden ratkaisuun ja kehittyä koulutusalan ammattispesifisissä valmiuksissa. Hän osoittaa sisäistäneensä kriittisen, tutkivan ja kehittävän otteen työelämän asiantuntijatehtäviin ja osoittaa valmiuksia ammattialansa kehittämiseen. (Kajaanin ammattikorkeakoulu 2007)

8.2 Tutkimuksen eettisyys

Hirsjärven yms. (2006 26- 28), Tuomen ja Sarajärven (2002, 126- 129) mukaan tutkijalla on vastuu tutkimuksensa eettisyydestä. Kun se kohdistuu ihmiseen, on hankittava asianmukainen tutkimuslupa ja selvitettävä tutkimukseen osallistuvien suostumus ja pohdittava millaista tietoa heille annetaan. On myös selvitettävä mitkä ovat tutkimuksen tavoitteet, menetelmät ja

tutkimukseen liittyvät mahdolliset riskit. Nämä asiat on kerrottava siten, että jokainen tutkimukseen osallistuva ymmärtää ne. Tutkijan vastuulla on se, että tutkittavat tietävät tutkimukseen osallistumisen olevan vapaaehtoista. Heillä on oikeus kieltäytyä tai keskeyttää tutkimus missä vaiheessa tahansa ilman syyn ilmoittamisvelvoitetta. Tutkittavilla on myös oikeus kieltää heitä koskevan tutkimusaineiston käyttäminen jatkotutkimuksissa.

Hirsjärven, Tuomen ja Sarajärven (2006) mukaan olennainen osa tutkittavien suojassa on myös tutkittavien hyvinvoinnin ja oikeuksien turvaaminen tutkimuksen aikana. Tutkimuksessa saadut tiedot ovat luottamuksellisia. Niitä ei käytetä muuhun kuin luvattuun tarkoitukseen eikä niitä luovuteta ulkopuolisille. Tutkimukseen osallistuvien on jätävä anonyymeiksi, elleivät he ole antaneet lupaa henkilöllisyyden paljastamiseen. Tutkimukseen osallistujilla on oikeus olettaa tutkijan noudattavan lupaamiaan sopimuksia, eikä tutkimuksen rehellisyyttä tule vaarantaa. (Hirsjärvi ym. 2006, 26-28; Tuomi & Sarajärvi 2002, 126-29)

Hirsjärven, Tuomen ja Sarajärven (2006) mukaan tutkijan eettiset ratkaisut ja tutkimuksen uskottavuus liittyvät toisiinsa kiinteästi. Uskottavuus tarkoittaa sitä, että tutkija noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä. Tämän loukkauksena pidetään aikaisempien tutkimusten vähättelemistä, toisten tutkimustulosten väärentämistä tai kopiointia, tutkimustulosten huolimattontaa säilyttämistä ja puutteellista viittaamista aikaisempiin tutkimuksiin. Jos tutkija lainaa toisten tekstiä, on se asianmukaisesti lähdemerkinnöin osoitettava. (Hirsjärvi ym. 2006, 26-28; Tuomi & Sarajärvi 2002, 129-130.)

Eettisiin tekijöihin kiinnitin huomiota jo opinnäytesuunnitelmaa tehdessä mm. pitämällä sovitusta aikamääreistä kiinni. Informoin tutkimukseen osallistuvien koulutusalojen johtajia, tekniikan- ja liikenteen alan kyselyiden organisoivaa opettajaa ja kyselyyn osallistuvia terveydenhoitajaopiskelijoita. Tekniikan- ja liikenteen alan opiskelijoiden suullinen informointi jäi kyselyn organisoineelle opettajalle. Kyseinen järjestely tehtiin alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen tekniikan- ja liikenteen alan koulutusalanjohtajan aloitteesta, sillä alan opiskelijat olivat hankalasti saavutettavissa pienistä ryhmäjaoista ja opintojen luonteesta johtuen. Hankin itse tutkimusluvan (LIITE 2) aineiston hankintaa varten Kajaanin ammattikorkeakoulun rehtorilta. Toimeksiantosopimuksen (LIITE 3) tein Kajaanin ammattikorkeakoulun tekniikan- ja liikenteen alan koulutusjohtajan ja sosiaali-, terveys-, ja liikunta-alan koulutusjohtajan kanssa. Tuolloin heille selvisi tutkimukseni tavoite, tarkoitus, kohderyhmä ja valmistumisajankohta.

Saatekirjeet (LIITE 4) liitin kyselylomakkeisiin (LIITE 5) joista ilmeni opinnäytetyöni nimen lisäksi sen valmistumisajankohta, tutkimukseni kohderyhmä ja tutkimukseni tavoite. Käsitteelin kokoamani tutkimusaineiston täysin luottamuksellisesti, ilman henkilötietoja. Kyselylomakkeisiin vastattiin nimettöminä, jolloin anonymiteetin säilyminen mahdollistui. Kaikissa tutkimustuloksissa en tuonut julki vastaajien sukupuolta, sillä se olisi voinut paljastaa vastaajan.

Kohdejoukolle kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista ja ennen vastaamista heille annettiin riittävät tiedot tutkimuksesta, kuten mikä tutkimus on, sen laajuus ja miksi se tehdään. Saatekirjeen loppuun laitoin yhteystietoni, jotta kyselyyn vastaajilla oli mahdollisuus ottaa minuun yhteyttä niin halutessaan. Kukaan vastaajista ei käyttänyt tätä mahdollisuutta.

Tutkimustuloksia purkaessani säilytin tutkittavien anonymiteetin, sillä kyselylomakkeissa ei ollut nimiä eikä kukaan muu päässyt niihin käsiksi. Säilytin tutkimustuloksia paikassa, jossa muut eivät päässeet niitä näkemään. Opinnäytetyössäni olen pyrkinyt kirjoittamaan muiden tekstin ymmärrettävästi omin sanoin vääristelemättä sen alkuperäistä tarkoitusta. Suoraan lainatun tekstin ja mukaillut kuviot olen tehnyt asian mukaisin lähdemerkinnöin. En ole vääristellyt tutkimustuloksia vaan olen kirjannut ne siten kuin ne tulivat ilmi kyselylomakkeissa.

Vaikka taustamuuttujissa kysyin vastaajien sukupuolta, en käsittele raportoinnissani tuloksia sukupuolijaottelun perusteella. Koulutusaloittain sukupuolijakaumat olivat sellaiset, että vastaajan olisi voinut päätellä. Eettisesti se ei olisi oikein tutkittavaa kohtaan sillä vastaajan olisi voinut tunnistaa.

8.3 Tutkimuksen luotettavuus

Virheiden syntymistä pyritään välttämään tutkimuksessa, siksi sen luotettavuutta pitää arvioida. Tutkimuksen luotettavuutta lisää tutkijan tarkka selostus eri vaiheista ja niiden toteutuksesta. Luotettavuutta lisää myös se, että kerrotaan tarkasti tiedonkeruuseen vaikuttaneet asiat ja häiriötekijät. (Hirsjärvi ym. 2006, 216-218; Tuomi & Sarajärvi 2002 131,132,138.)

Tutkimusaineiston laatuun on syytä kiinnittää huomiota, jotta se voi myöhemmin olla luotettava erilaisten johtopäätösten tekemisen pohjaksi. Tutkimusaineiston laatua voi tutkimuksessa heikentää käsittelyvirheet, mittausvirheet sekä otantavirheet. Validiteetilla kuvataan sitä,

missä määrin tutkimuksessa on onnistuttu mittaamaan juuri sitä, mitä on tarkoitettu mitattavan. Kyselytutkimuksessa tähän vaikuttaa ensisijaisesti se, onko kysymysten laadinnassa onnistuttu eli voidaanko niiden avulla katsoa saatavan vastaus tutkimusongelmaan. Reliabiliteetti taas on tutkimuksen kykyä tuottaa ei-sattumanvaraisia tuloksia. (Heikkilä 1998, 177- 179; Hirsjärvi ym. 2006, 216- 217.) Paras keino saada luotettavaa aineistoa on aineiston keruun hyvä etukäteissuunnittelu ja huolellinen toteutus (Alkula ym. 1994, 121- 122).

Opinnäytetyöni kyselyyn osallistuminen oli vapaaehtoista ja kaikki vastaajat osallistuivat kyselyyn omasta tahdostaan. Kerroin saatekirjeessä, etteivät tutkimukseen osallistuvien henkilötiedot tule esille missään vaiheessa. Tuloksia raportoidessa pyrin puolueettomuuteen ja ennen kaikkea rehellisyyteen.

Helsingin yliopiston (2003) mukaan tutkimuksen pätevyydellä eli validiteetilla tarkoitetaan sitä kokonaisuutta, jossa tutkimuksen tulos vastaa hyvin tutkimukselle asetettuja päämääriä ja tutkimuskohdetta. Tutkimus ei ole pätevä, mikäli se vastaa kokonaan eri kysymykseen kuin tutkimusongelma on tai se vastaa huonosti tutkimuskohdetta. Validiutta voidaan tarkastella erilaisista näkökulmista. Se voidaan jakaa sisäiseen ja ulkoiseen validiteettiin tarkastellessa tutkimusasetelman pätevyyttä. Sisäinen validiteetti viittaa kokeellisissa tutkimuksissa johtopäätöksen tekoon liittyviin ongelmiin. Näennäiskokeellisissa tutkimuksissa pohditaan teoreettisesti, onko muuttujien välistä yhteyttä. Ulkoista validiteettia tarkasteltaessa verrataan saatujen tulosten yleistettävyyttä ja tutkimustilanteen vastaavuutta niiden tilanteiden kanssa, joihin tuloksia aiotaan yleistää. (Helsingin yliopisto 2003.)

Mittauksen reliabiliteetilla eli toistettavuudella tarkoitetaan tuloksen tarkkuutta. Tutkimuksen reliabiliteetti kuvaa, kuinka paljon mittausvirhettä mittaustulos sisältää. Jos mittauksissa on paljon satunnaista mittausvirhettä, mittari ei ole reliaabeli. (Tampereen Yliopisto 2007.) Tutkimukseni reliabiliteettia kasvatin tutkimukseen osallistujien määrän laajentamisella terveydenhoitajaopiskelijoista myös insinööriopiskelijoihin. Kyselyyn liittyvät tekijät otin huomioon kyselyn rakenteessa siten, että tein useita kysymyksiä samaan asiaan liittyen käyden läpi kaikki kohdat opinnäytetyön laatusuosituksista (kts . kuvio 2). Tein kysymyksistä selkeitä sekä ymmärrettäviä ja ennen kaikkea vältin johdattelemista. Vastausohjeesta tein selkeän, jolloin virheellinen ymmärtäminen vähenee.

Pyrin välttämään epäpätevyyden sillä, että tein kysymykset valtakunnallisten opinnäytetyön ohjauksen laatusuosituksen pohjalta ja esitetasin lomakkeen. Pätevyyttä lisäsin myös johtopäätöksiä tehdessä käyttämällä muita tutkimuksia tutkimukseni tuloksia tukemassa.

Kysymysten vaihtoehtojen asettelussa otin huomioon sen, että ne ovat toisensa poissulkevia ja kattavia. Kysymyksiin 19.1-21.6 asetin yhdeksi vaihtoehdoksi myös ”en osaa sanoa”, koska mielestäni väitteiden muotoilu vaati sitä.

Suunnittelin tutkimuksessa käyttämäni kyselylomakkeen valtakunnallisia opinnäytetyön laatusuosituksia hyväksi käyttäen. Kyselylomake esitettiin maaliskuun alussa opinnäytetyösuunnitelman esittäneillä opiskelijoilla. En tehnyt esitestauksen jälkeen kyselylomakkeeseen korjauksia, koska tarvetta ei ollut. Varsinainen kyselytutkimus toteutui informoituna kyselyinä. Terveydenhoitotyönopiskelijoille pystyin itse ohjeistamaan kyselyyn vastaamisen ja vastaamaan kysymyksiin ennen tutkimuksen alkua. Insinööriopiskelijoiden kyselyiden vastaamisen organisoivat tekniikan- ja liikenteenalan opettajat. Terveydenhoitotyön opiskelijoista 17 vastasi kyselyyn, eli vastausprosentti oli 100. Tekniikan- ja liikenteen alan opiskelijoista kyselyyn vastasi 24, joten vastausprosentiksi muodostui 17,5 % (N=41.) Pienen otoksen vuoksi tutkimukseni on näyte ja tulokset ovat suuntaa antavia.

Käytin tulosten raportoinnissa pääsääntöisesti frekvenssejä otannan koosta johtuen. Koko otantajoukosta raportoidessa käytin prosentteja. Mikäli olisin käyttänyt prosentuaalisia arvoja koulutusohjelmakohtaisesti raportoiduissa tuloksissa, ne olisivat olleet harhaan johtavia otannan pienestä koosta johtuen.

8.4 Tutkimusprosessin pohdinta ja jatkotutkimusaiheet

Tutkimukseni tarkoituksena oli selvittää laatusuositusten toteutumista Kajaanin ammattikorkeakoulun terveydenhoitotyön sekä tekniikan- ja liikenteen alan koulutusohjelmissa opiskelevien opinnäytetyöprosessien ohjauksessa. Saatua tutkittua tietoa palvelee opinnäytetöiden ohjausprosessien kehittämistä.

Rajasin tutkimuksen perusjoukoksi vain Kajaanin Ammattikorkeakoulun opiskelijat rajallisten resurssien myötä. Toisaalta laajensin kohderyhmää terveydenhoitotyön opiskelijoista siten, että kyselyyn vastasivat terveydenhoitotyön opiskelijoiden lisäksi tekniikan- ja liikenteen

alan opiskelijat. Valitsin kyseisten koulutusohjelmien opiskelijat kohderyhmään, sillä heidän opinnäytetyöprosesseihin valtakunnalliset opinnäytetyön laatusuositukset ovat jo vaikuttaneet. Kohderyhmään kuuluvien piti olla edenneitä opinnäytetyöprosessissa opinnäytesuunnitelma vaiheeseen tai sitä pidemmälle. Kyselyyn vastaajan täytyy olla perehtynyt opinnäytetyöprosessiin myös käytännön tasolla, jolloin hänelle pitäisi olla muodostunut käsitys opinnäytetyöprosessin sisällöstä. Tämän perusteella tutkimukseeni muodostui harkinnanvarainen otantaryhmä.

Opinnäytetyöprosessia on kehitetty Kajaanin Ammattikorkeakoulussa jo ennen opinnäytetyön laatusuosituksen ilmestymistä ja opinnäytetyötäni. Valtakunnallisten laatusuosituksen ilmestyttyä oli hyvä tehdä tutkimusta siitä, kuinka laatusuosituksen mukainen toiminta toteutuu Kajaanin ammattikorkeakoulussa. Tekemäni tutkimus ja sen tulokset antavat mahdollisuuden vartailla ja ehkä jopa antavat perustelun muuttaa tiettyjä toimintatapoja opinnäytetöiden ohjausprosesseissa. Pohdinta toimintatapojen muuttamiseksi on tärkeää, sillä opinnäytetyön mielekkyyttä voidaan lisätä pienilläkin muutoksilla. Ja se taas edistää tulevin ammatillisten ammatillinen osaamisen kehittymistä paremman motivaation myötä.

Aloitin tutkimusprosessin keväällä 2007. Kirjoitin teoriaosuutta paljon jo opinnäytetyösuunnitelma vaiheeseen mennessä, osa tekstistä siirtyi suoraan valmiiseen opinnäytetyöhöni. Vertaisarvioijien kanssa käydyt keskustelut ja heidän antamansa palaute auttoivat tässä vaiheessa työn tekemistä. Kyselylomakkeen tein helmikuun aikana ja maaliskuun alussa esitetasin sen.

Keräsin tutkimusaineiston kyselylomakkeilla maaliskuussa. Kyselyiden toteuttaminen tekniikan- ja liikenteen alalle osoittautui hankalaksi pienien ryhmäkokojen ja hajanaisten lukujärjestysten vuoksi. Siksi pä heidän koulutusalanjohtaja ehdotti, että eräs koulutuslalla opettava opettaja voisi organisoida kyselyihin vastaamisen. Näin tehtiin, ja toteutustavassa oli hyviä ja huonoja puolia. Työtaakkani keveni hieman, mutta olisinkohan saanut itse kyselyt toteuttamalla suuremman vastausprosentin myös tekniikan- ja liikenteen alalta? Se olisi kuitenkin ollut ajankäytön suhteen epätaloudellista. Terveystyön opiskelijoille toteutin kyselyn informoituna kyselynä itse. Saavutin vastaajat hyvin erään oppitunnin yhteydessä, vastausprosentti oli 100.

Käsittelin vastaukset ja tallensin ne kyselylomake kyselylomakkeelta SPSS ohjelmalle kesäkuussa. Kesäkuun aikana viimeistelin myös opinnäytetyöni teoriaosuutta. Elokuussa aloitin kirjoittamaan tuloksia, se oli jokseenkin työläs ja aikaavievä vaihe. Syyskuussa tarkastin tu-

lokset ja huomasin systemaattisen virheen tuloksissa; ne eivät täsmänneet vastaajien määrään nähden koulutusohjelmittain. Koska olin jo palauttanut koulun kannettavan tietokoneen, laskin kaikki tulokset uudestaan manuaalisesti.

Syys- ja lokakuun aikana kirjoitin johtopäätökset ja pohdinnan. Tämä vaihe sujui nopeasti, osaltaan siksi, että tutkimustulokset olivat mielenkiintoisia ja pohdintaa herättäviä. Esitin opinnäytetyön lokakuun viimeisenä päivänä. Viimeiset korjaukset ja täydennykset kirjalliseen raporttiin tein joulukuussa.

Jatkotutkimusta voisi tehdä laatusuositusten toteutumisen kehittymisestä Kajaanin ammattikorkeakoulussa opiskelijoiden näkökulmasta. Toinen hyvä jatkotutkimusaihe on opettajien kokemuksia kuvaava tutkimus laatusuositusten toteutumisesta Kajaanin ammattikorkeakoulussa.

8.5 Oman oppimisen arviointi

Opinnäytetyöni aihepiiri kiinnosti minua ennen opintojen aloittamista. Päätin aihealueen, opinnäytetyöprosessin, jo ensimmäisen opiskelusyksyni aikana, sillä olen asettanut ammatilliset tavoitteeni kauaskantoisesti. En myöskään voi väheksyä kiinnostustani kehittämistyöhön. Laatusuositusten liittäminen tutkimuksessani kartoitettaviin asioihin oli ohjaajani kanssa käytyjen keskustelujen lopputulos. Opinnäytetyö on merkittävä kokonaisuus opinnoissamme ja sen tekeminen edellyttää tutkimus- tietotaidon lisäksi ammatillista kypsyyttä.

Halusin selvittää opinnäytetyössäni ohjaamiseen, opettamiseen ja oppimiseen liittyvien seikkojen toteutumista ja niiden kokemista opiskelijoiden näkökulmasta. Ammatillisesti kehityin erityisesti ohjaamisen laatuun vaikuttavien seikkojen tiedostamisella. Ammattikorkeakoulujen yhteisissä kompetensseissa on todettu kehittämisosaamisen kohdalla seuraavaa: ”Valmistunut osaa hankkia ja käsitellä oman alansa tietoa, sekä kykenee kriittiseen tiedon arviointiin ja kokonaisuuksien hahmottamiseen.” Terveydenhoitajan kuuluu myös osata soveltaa laadunhallinnan menetelmiä terveydenhoitotyössä. Hän myös vastaa omalta osaltaan terveydenhoitotyön laadusta ja sen kehittämisestä. Tässä opinnäytetyöprosessissa kehitin näitä osaamiseni alueita.

Opinnäytetyöni aiheesta voisi tehdä huomattavasti laajemman ja kattavamman tutkimuksen, kuin mitä tekemäni on. Koen onnistuneeni rajaamaan aiheen riittävän suppeaksi säilyttäen tutkimuksen merkityksellisyyden. Kaikkiaan tutkimusprosessi on ollut opettavainen ja haasteellinen. Omat tavoitteeni täytyivät: sain tietoa ohjaamisesta, oppimisesta, opettamisesta ja niihin vaikuttavista tekijöistä ja opin tutkimuksen tekemisen perusteet. Ammattikorkeakoulu tutkinnon suorittaneiden yleisissä kompetensseissa yhtenä osa-alueena mainitaan tutkimusosaaminen (Ammattikorkeakoulu tutkinnon suorittaneiden yleiset kompetenssit 2006).

LÄHTEET

- Alkula, T., Pöntinen, S. & Ylöstalo, P. 1994. Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. WSOY: n graafiset laitokset. Juva.
- Ammattikorkeakoululaki(351/3003 § 4). Saatavilla:
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030351?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=ammattikorkeakoulu%20laki> (Luettu 21.11.2007)
- Ammattikorkeakoulu tutkinnon suorittaneiden yleiset kompetenssit. 2006. ECTS- projektin suositus.
- ARENE. 2006. Koulutusohjelmakohtaiset kompetenssit 5/2006. Saatavilla:
<http://www.ncp.fi/ects/> (Luettu 24.10.2007)
- Asetus ammattikorkeakouluista 16.6.2005. (423/2005 § 7)
- Benner, P. 1989/1993 aloittelijasta asiantuntijaksi. 3. painos. Wsoy. Juva
- Benner, P. 1984. From Novice to Expert. Excellence and Power in Clinical Nursing Practise. Addison Wesley Publishing Company, Inc.
- Benner, P. Tanner, C. A. & Chesla, C. A. 1999. Asiantuntijuus hoitotyössä. Hoitotyö, päätte-lykyky ja etiikka. WSOY. Juva.
- Daley, B. 1999. Novice to expert: An exploration of how professionals learns. Adult Educa-tion Quarterly. 49, 1 – 11.
- Eteläpelto, A. , Kirjonen, J. , Lasonen, J. , Nuutinen, A. & Tynjälä, P. 1995. Teoksessa: Re-mes, P.(toim.) Asiantuntijaksi oppiminen. Tutkimusohjelman lähtökohdat. Jyväskylän yli-opisto.Kasvatustieteiden tutkimuslaitos.
- Filander, K. 1997. Kehittäjät tulevaisuuden verkostoasiantuntijoina. Teoksessa. Kirjonen, J., Remes, P. & Eteläpelto, A. (toim.) Muuttuva asiantuntijuus. koulutuksen tutkimuslaitos. Jyväskylän yliopisto. 136 – 148.
- Fook, J., Rayan, M. & Hawkins, L. 1997. Towards a theory of social work expertise. British journal of Social Work 27(3), 399 – 417.
- Frilander-Paavilainen E-L. 2005. Opinnäytetyö asiantuntijuuden kehittäjänä ammattikorkea-koulussa. Helsingin yliopisto, Käyttäytymistieteellinen tiedekunta, Kasvatustieteen laitos.
- Haarala, R. , Lehtinen, M. , Grönros, E., Kolehmainen, T. , Nissinen, I. , Eronen, R. & Suor-sa, M. (toim.) 1995. Suomen kielen perussanakirja, kolmas osa. Kotimaisten kielten tutki-muskeskuksen julkaisuja. Toinen painos. Edita. Helsinki.
- Haarala, R. , Lehtinen, M. , Grönros, E., Kolehmainen, T. , Nissinen, I. , Eronen, R. & Suor-sa, M. (toim.) 1995. Suomen kielen perussanakirja, toinen osa. Kotimaisten kielten tutki-muskeskuksen julkaisuja. Toinen painos. Edita. Helsinki.

Hakala, J. 2004. Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille. Gaudeamus Kirja. Tampere.

Heikkilä, T. (1998) Tilastollinen tutkimus. Edita. Helsinki.

Heinonen, N. 2003. Terveysalan koulutuksen työssäoppiminen ja ohjattu harjoittelu. Suositus sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikölle. Monisteita 2003:22. Sosiaali- ja terveysministeriö. Saatavilla:

<http://www.cop.fi/harke/tietopankki/harketietopankki/julkaisut/Terveysalan%20koulutuksen%20ty%C3%B6ss%C3%A4oppiminen%20ja%20ohjattu%20harjoittelu.pdf> (Luettu 11.6.2007)

Helakorpi, S. 1999. Kouluttajan asiantuntijuus ja sen kehittäminen. Hämeen ammattikorkeakoulu. Opettajakorkeakoulun julkaisuja D: 119. Hämeenlinna.

Helsingin yliopisto, Yleisen valtiotieteen laitos. 2003. Tutkielman teon tukisivut. Saatavilla: <http://www.valt.helsinki.fi/staff/jmykkane/tutkielma/Tutkimusongelma.html> (Luettu 22.01.2007)

Hirsjärvi, S. Remes, P. & Sajavaara, P. 2006. Tutki ja kirjoita. Kirjayhtymä Oy. Helsinki.

Hirsjärvi, S. Remes, P. & Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. Kirjayhtymä Oy. Helsinki.

Holopainen, M. & Pulkkinen, P. 2002. Tilastolliset menetelmät. WSOY. Vantaa.

Hotarinen, O. 2006. Ammatillinen kasvu ja asiantuntijuus. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Hurme, R, Pesonen, M. & Syväoja, O. 1998. Englanti-suomi suursanakirja. WSOY. Juva.

Isohanni, I. & Toljamo, M. 2005. Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö opiskelijoiden, opettajien ja työelämän näkökulmasta – kirjallisuuskatsaus ammattikorkeakoulujen opinnäytetöihin liittyvistä tutkimuksista. Kever 3. Saatavilla: <http://www.piramk.fi/kever/kever.nsf> (Luettu 5.12.2007)

Joensuun Yliopisto. Tutkimussuunnitelma. saatavilla:

<http://graduttaja.joensuu.fi/index.php?page=http://graduttaja.joensuu.fi/page.php?id=10652> (Luettu 30.11.2006)

Kajaanin ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyöprosessi. Saatavilla:

<http://193.167.122.14/Opari/ontTukiMaarallinen.aspx> (Luettu 24.10.2007)

Kajaanin ammattikorkeakoulu. Opinto-opas 2005- 2006.

Kajaanin ammattikorkeakoulu. Opari- www sivusto. Saatavilla: www.kajak.fi/opari (Luettu 31.10.2007)

Kankainen, A. & Rokkanen, R. 1995. Kliinisen opiskelun ohjaamisesta. Teoksessa Hoitotyön vuosikirja 1996. Väestö ja hoitotyön asiantuntijuus. Kirjayhtymä. Tampere.

Kasurinen, H. 2006. Ohjauksen nykytuulet - ohjauksen tutkimus. saatavilla: http://www.piramk.fi/kever/kever.nsf/Opiskelijan_ohjaus_ryhmat.pdf (Luettu 30.11.2006)

- Kovero, C. & Launis, K. 1999. Terveystenhoito muuttuvana asiantuntijatoimintana, kaksi tapausesimerkkiä. Helsingin yliopiston kasvatustieteen laitoksen tutkimuksia 163. Helsinki.
- Lamond, D. & Farnell, S. 1998. The treatment of pressure sores: a comparison of novice and expert nurses' knowledge, information use decision accuracy. *Journal of Advanced Nursing* 27(2),280-286.
- Launis, K. 1994. Asiantuntijoiden yhteistyö perusterveydenhuollossa. Käsitteitä ja arkikäytäntöjä. *Stakes Tutkimuksia* 50. Kasvatustieteen laitos. Helsingin yliopisto. Gummerus. Jyväskylä.
- Leinonen, R. 2001. Opiskelijoiden mielipiteitä ammattikorkeakoulun terveystalon opinnäytetyöstä ja sen ohjauksesta. *Lisensiaatintyö*. Tampereen yliopisto.
- Linnankylä, P. & Kankaanranta, M. 1999. Digitaaliset portfoliot asiantuntijuuden osoittamisessa ja jakamisessa. Teoksessa: Eteläpelto, A. & Tynjälä, P. (toim.) *Oppiminen ja asiantuntijuus. Työelämän ja koulutuksen näkökulmia*. Helsinki: WSOY.
- Leino-Kilpi, H. 1997. Kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen tutkimus – yhdessä vai erikseen? Teoksessa Paunonen, M. & Vehviläinen-Julkunen, K. *Hoitotieteen tutkimusmetodiikka*. Juva: WSOY.
- Metodix – menetelmät. Saatavilla: <http://www.metodix.com> (Luettu 15.01.2007)
- Metsämuuronen, J. 2003. Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. Gummerrus Kirjapaino Oy. Jyväskylä
- Moitus, S., Huttu, K., Isohanni, I., Lerkkanen, J., Mielityinen, I., Talvi, U., Uusi-Rauva, E. & Vuorinen, R. 2001. Opintojen ohjauksen arviointi. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisu 13. Edita Oyj. Helsinki.
- Naumanen-Tuomela P. 2001. Työterveyshoitajan asiantuntijuus työikäisten terveydenedistämistyössä muuttuvassa yhteiskunnassa. Kuopion yliopiston julkaisuja. Yhteiskuntatieteiden laitos. Kuopion yliopisto.
- Niinen, K. 2006. Opinnäytteen ohjauksen kehittäminen ammattikorkeakoulussa. Kehittämishanke. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Nokelainen, P. 2001. Muuttujien välisten yhtenäisyyksien tutkiminen. Saatavilla: http://www.uta.fi/laitokset/aktk/amkaa50/luennot/lu02_tiedostot/frame.htm (Luettu 12.01.2007)
- Ojanen, S. Ohjauksesta oivallukseen – ohjausteorian kehittelyä. Helsingin Yliopiston tutkimus- ja koulutuskeskus Palmenia. *Oppimateriaalia* 99. Palmenia Kustannus. Helsinki.
- Opetusministeriö. 2006. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Koulutuksesta valmistuvien ammatillinen osaaminen, keskeiset opinnot ja vähimmäisopintopisteet. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2006:24 Saatavilla: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteet/tr24.pdf?lang=fi>. (luettu 11.6.2007)

Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa; Suosituksia opinnäytetyötä ohjaaville saatavilla: http://www.kajak.fi/Opari/Lomakkeet/opinnaytetyon_laadun_tekijat.pdf (luettu 26.11.2006)

Rissanen, R. 2003. Työelämälähtöinen opinnäytetyö oppimisen kontekstina. Tampereen yliopisto, kasvatustieteidenlaitos. Tampere.

Kever 3. Saatavilla: <http://www.piramk.fi/kever/kever.nsf> (Luettu 12.09.2006.)

Paukkunen, L. 1994. Sosiaali- ja terveydenhuoltoalan opiskelijoiden käsityksiä yhteistyövalmiuksien kehittymisestä koulutuksen aikana. Opinnäytetutkimus. Kuopion yliopisto, hoitotieteen laitos.

Rauhala, L. 1993. Filosofinen ihmiskäsitys empiirisen ihmistutkimuksen ja auttavan toiminnan perustana. Hoitotiede 3 (5), 98-109.

Salmi, J. W. & Linkomies, E. 1976. Latinalaissuomalainen sanakirja. 9. p. Otava, Keuruu.

Sipilä, J. 1996. Asiantuntija ja johtaja. Miten hallitsen nämä kaksi roolia? Toinen painos. Weilin & Göös. Jyväskylä

Soininen, M. 1995. Tieteellisen tutkimuksen perusteet. Turku: Painosalama Oy.

Syrjälä, L. & Numminen, M. 1988. Tapaustutkimus kasvatustieteessä. Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan tutkimuksia 51.

Tampereen yliopisto. 2004. Opinnäytetyö ja sen ohjaus- ajatuksia hyvistä käytänteistä. Saatavilla: <http://www.uta.fi/hallintokeskus/ok/opinnaytetyomuistio.pdf> (Luettu 01.12.2006)

Tampereen yliopisto. 2007. Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. Saatavilla: <http://www.uta.fi/~tero.mamia/opetus/luennot/kvanti3.pdf> (Luettu 06.02.2007)

Tulkki, P. 1995. Ammattikorkeakoulut ja työelämä. Teoksessa Lampinen, O. (toim.) Ammattikorkeakoulut vaihtoehto yliopistolle. Gaudeamus. Otatieto OY. Tammer-Paino Oy. Tampere.

Tuomi, J. & Sarajärvi A. 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. Gummerus kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Vehviläinen, S. 2001. Ohjaus vuorovaikutuksena. Yliopistopaino. Helsinki.

Viitala, T. 2005. Työelämä ja opinnäyteprosessi ammattikorkeakoulun opinnäytteen edellytyksinä. Kever 3. Saatavilla: <http://www.piramk.fi/kever/kever.nsf> (Luettu 08.10.2006.)

Väisänen, P. 2003 Suomen harjoittelukoulujen vuosikirja no 1/2003. saatavilla: <http://sokl.joensuu.fi/verkkojulkaisut/ohjaus/Vaisanen.htm#Hyvä%20ohjaaja> (Luettu 11.06.2007)

LIITTEIDEN LUETTELO

- Liite 1 Opinnäytetyön laadun tekijät ammattikorkeakoulussa; Suosituksia opinnäytetyötä ohjaaville
- Liite 2 Toimeksiantosopimus
- Liite 3 Tutkimuslupa hakemus
- Liite 4 Saate kyselyyn
- Liite 5 Kyselylomake
- Liite 6 Vastausten keskiarvoja kysymyksistä 20- 21.6

OPINNÄYTETYÖN LAADUN TEKIJÄT AMMATTIKORKEAKOULUSSA- SUOSITUKSIA OPINNÄYTETYÖTÄ OHJAAVILLE

Laajuus

Opinnäytetyön laajuus on 15 opintopistettä. Se sisältää itsenäisen työskentelyn, seminaarit ja ohjauskeskustelun.

Opinnäytetyön laajuutta ei ole säädetty ammattikorkeakouluista annetussa asetuksessa (352/2003). Opinnäytetyön kokonaisuus vaihtelee nykyisin 15 opintopisteestä 30 opintopisteeseen, ollen yleisimmin kuitenkin 15 opintopistettä. Vaihtelua aiheuttaa etenkin tutkimus- ja kehittämistoiminnan opintojen sijoittuminen joko 15 opintopisteeseen tai erillisinä opintoina. Myös opinnäytetyön tekemiseen osoitetun itsenäisen työn osuus opinnoissa vaihtelee paljon. Opintojaksoon on voinut sisältyä varsinaisen työskentelyn lisäksi seminaareja ja muita opintoja. Ammattikorkeakoulujen yhtäläinen näkemys opinnäytetyökokonaisuuden laajuudesta ja sen sisällöstä selkeyttäisi opinnäytetyöskentelyä ja opetussuunnitelmatyötä.

Aloitus

Ennen opinnäytetyön aloittamista opiskelijalla tulee olla suoritettuna ammattiopintoja ja menetelmäopintoja siten, että hänellä on riittävät valmiudet soveltaa tietojaan ja taitojaan ammattiopintoihin liittyvässä käytännön asiantuntijatehtävässä.

Opinnäytetyön tekemiseen suhtautuu moni opiskelija uteliaan haastavasti. Siihen liitetään myös ennakkoluuloja, jopa pelkoja omien valmiuksien ja oletetun työmäärän suhteesta. Opinnäytetyöhön ei kuitenkaan ryhdytä ”puhtaalta pöydältä”. Opetussuunnitelmassa ei ole erikseen opinnäytetyön opintoja, vaan valmiudet opinnäytetyön tekemiseen hankitaan koko opiskelun myötä. Näitä ovat muun muassa edeltävien ammattiopintojen antama osaaminen, tiedonhankinta- ja käsittelyvalmiudet, informaatiolukutaito ja informaation soveltamisvalmiudet sekä kyky työskennellä itsenäisesti ja erilaisten tiimien jäsenenä. Opinnäytetyön tekemisessä hyödynnetään ja syvennetään hankittuja valmiuksia.

Aiheen valinta ja rajaus edellyttää ammattialan riittävää tuntemista. Tämä edellyttää keskeisten ammattiopintojen suorittamista ennen opinnäytetyön aloittamista. Myös työelämäkokeemus ankkuroi ja rajaa aihetta työelämän konkreetteihin kysymyksiin. Menetelmäopinnot an

tavat valmiuksia opinnäytetyön tekemiseen, työelämään ja ammattialan kansallisen ja kansainvälisen tutkimuksen seuraamiseen. Opinnäytetöiden erilaisuuden vuoksi kaikille opiskelijoille yhteisiä opintoja voivat olla menetelmälliset yleisvalmiudet ja tutkimustoiminnan yleiset eettiset periaatteet. Opinnäytetyön edellyttämä erityisosaaminen tulisi hankkia tapauskohtaisesti.

Menetelmäopinnot tulisi mitoittaa laadultaan ja määrältään siten, että ne palvelevat työkalun tavoin opinnäytetyön tekijää. Opiskelijoille tulisi entistä enemmän painottaa, mitä valmiuksia he saavat opintojen myötä opinnäytetyön tekemiseen. Tämä hälventää pelkoa opinnäytetyötä kohtaan, valmentaa tietoisesti hankkimaan valmiuksia ennen opinnäytetyön aloittamista ja kohtuullistaa opinnäytetyöhön käytettävää työpanosta.

Aihe

Opinnäytetyön aihe valitaan ammattiopintojen alalta. Opinnäytetyön tekeminen T&K-työn hankkeissa tai muuten osana laajempaa kokonaisuutta on suositeltavaa.

Opinnäytetyön vahvuutena ammattikorkeakoulussa tulisi olla käytännönläheinen aihe, tiivis työelämäyhteys ja tulosten välitön hyödynnettävyys. Opinnäytetyöt ovat julkisia ja kartuttavat kulloisenkin ammattialan tietoa. Aihevalinta on opinnäytetyön eräs kriittisimmistä vaiheista. Opinnäytetyön tekijää kiinnostava ja työelämän kehittämistarpeita palveleva ammattiopintojen alalta valittu aihe hyödyttää opinnäytetyön tekijää, toimeksiantajaa ja ammattikorkeakoulua. Myös laajemmissa hankkeissa tehtävät poikkialaiset opinnäytetyöt ovat mahdollisia, jos näkökulma on opinnäytetyön tekijän ammattiopintojen alaan kuuluva. Yhä useammin opinnäytetyöt ovat hankkeistettuja, rajattuun kohteeseen liittyviä kehittämistöitä, joiden tarkoituksena on tuottaa kontekstisidonnaista tietoa. Kohdejoukon määrittelyyn, aineiston hankintaan, aineiston analysointiin ja tulosten kuvaamiseen liittyvät käytänteet ja käsitteet on pidettävä linjassa tämän kanssa.

Myös ammattikorkeakoulu tai yksikkö voi olla hankkeistetun työn toimeksiantajana, jos se on tilannut opinnäytetyön. Opinnäytetyön tunnettuutta työelämään lisätään säännöllisellä

tiedottamisella, alumniyhteistyöllä ja kannustamalla opiskelijoita markkinoimaan osaamista esim. harjoittelussa.

Ohjaus

Opinnäytetyön ohjauksen tavoitteena on tukea opinnäytetyön tekijän ammatillista kehittymistä. Ohjaussuhde tarkoittaa sitoutumista prosessiin ja edellyttää kaikkien osapuolten valmistautumista ohjaustilanteisiin sovitun mukaisesti. Tarpeenmukainen ohjaus tukee opinnäytetyön tekijän itsenäistä oppimisprosessia. Opinnäytetyön tekijä, ohjaava opettaja ja mahdollinen työelämäohjaaja sopivat opinnäytetyöskentelyn alkuvaiheessa ohjauksen tavoitteen, ohjausmenetelmät, ohjauksen työnjaon ja seminaareihin liittyvät käytänteet ja pelisäännöt. Kirjallisen ohjaussopimuksen tekeminen on suositeltavaa. Opintojen ohjausta tarkastellaan monesti vaiheittaisena opiskelijan polulla; ennen opintojen alkua tapahtuva ohjaus, opintojen alku- ja keskivaiheen ohjaus, opinnäytetyön ohjaus ja työelämään siirtyvä ohjaus.

Laadukas opinnäytetyön ohjaus sujuvoittaa ja tukee opiskelijan itsenäistä oppimisprosessia vastaten määrällisesti ja laadullisesti ohjaustarpeisiin. Ohjauksen ajoitus ja saatavuus ovat haasteita. Nämä tulee keskustella ohjaussuhteen alkuvaiheessa ja palauttaa mieliin ohjauksen kestäessä. Tarpeenmukainen ohjaus haastaa kehittämään uusia tapoja ohjata. Suositeltavaa on käyttää entistä enemmän verkko- ja ryhmäohjausta yksilöohjauksen lisäksi.

Ohjaava opettaja

Ohjauksesta päävastuussa oleva ohjaava opettaja on aina opinnäytetyön tekijän tiedossa ja tavoitettavissa sovitulla tavalla. Ohjaavalla opettajalla on riittävä perehtyneisyys ammattikorkeakoulututkintoon tehtävään opinnäytetyöhön ja sen luonteeseen. Ohjausprosessissa voi olla mukana opinnäytetyön tekijän ja ohjaavan opettajan lisäksi tekstinohjaaja, vertaisopiskelija/-t, työelämäohjaaja ja tarvittaessa muita asiantuntijaohjaajia. Koska prosessissa on useita ohjaajia, niin tarvitaan yksi päävastuussa oleva ohjaava opettaja. Jos ohjaava opettaja vaihtuu, niin vaihdosta ja uudesta nimetystä ohjaavasta opettajasta tiedotetaan opinnäytetyön tekijälle

mahdollisimman pian¹⁷. Tietämättömyys ohjaajasta aiheuttaa opinnäytetyön tekijälle epävarmuutta, turhia yhteydenottoja ja opinnäytetyön viivästymistä.

Opas

Opinnäytetyön tekijällä on käytössään ammattikorkeakoulun laatima opinnäytetyön tekijän opas (verkossa), joka sisältää muun muassa opinnäytetyön ohjaukseen, kirjoittamiseen, tutkimusetiikkaan, julkaisemiseen ja arviointiin liittyvät ohjeet, opinnäytetyöprosessin kuvauksen ja konkreettisia havainnollistavia esimerkkejä.

Ammattikorkeakoulut ovat laatineet monenlaisia opinnäytetyön oppaita. Suositeltavaa on tehdä ”yhden luokun” periaatteella helposti saavutettavissa ja luettavissa oleva opas, joka parhaimmillaan toimii konkreettisenä työkaluna ja tukee siten itsenäistä työskentelyä. Opinnäytetyön prosessikuvauksessa on hyvä esittää opinnäytetyön eteneminen aiheen ideoinnista opinnäytetyön julkaisemiseen. Opas on hyvä saada myös tulostettavassa muodossa. Suositeltavaa on, että opinnäytetyön tekijä perehdyttää oppaan avulla mahdollisen työelämäohjaajan opinnäytetyöprosessiin, tarvittaessa ohjaavan opettajan tuella. Ammattikorkeakoulut ovat sitoutuneet Tutkimuseettisen Neuvottelukunnan (TENK) vuoden 2002 tutkimuseettisiin ohjeisiin. Tutkimuseettiset ohjeet on hyvä esittää sekä opinnäytetyön tekijän oppaassa että käydä läpi yksityiskohtaisesti ohjaustilanteissa.

Tekijämäärä

Opinnäytetyö tehdään yksilötöyönä tai sellaisella työnjaolla, että kukin opiskelija voi osoittaa prosessin kokonaisuhallinnan ja yksilöllisen osaamisensa. Pari- tai ryhmätöyönä tekemisen sijasta suositellaan, että samaan aihepiiriin tehdään useita opinnäytetöitä. Tällä tuetaan opiskelijoiden vertaiskeskustelua ja yhteisoppimista sekä mahdollistetaan ryhmäohjaus.

Opinnäytetyön tekeminen yksin, parityönä tai ryhmässä herättää keskustelua. Ryhmätöitä puolustavat perustelevat näkemyksiään ryhmässä oppimisella, ryhmäohjauksen tehokkaamalla hyödyntämisellä ja sillä, että ryhmässä tehden opitaan työelämässä tarvittavia taitoja

ja. Yksin tekemistä puoltavat perustelevat näkemyksensä opinnäytetyön tekemisen vaativuudella ja ennakoimattomuudella. Kun ryhmässä on monta samanlaisen tuntemattoman edessä olevaa, niin alkuvaiheen turvan jälkeen opiskelijat usein huomaavat työskentelyn eritahtisuuden ja erilaiset tavat toimia. Tämä voi vaikeuttaa yksittäisen opiskelijan oppimista ja prosessin kokonaishallintaa sekä hidastaa prosessin etenemistä. Yhden opinnäytetyötuotoksen tekeminen ja loppuunsaattaminen ryhmätyönä on vaativa prosessi ensimmäistä opinnäytetyötään tekeväille. Suositeltavaa olisi tehdä opinnäytetyö yksilötyönä – mutta ei yksin – vertaiskeskustelutilanteiden ja tarpeenmukaisen ohjauksen tuella. Ryhmätyötaitoja suositellaan hankittavan opintoihin sisältyvien pienempiuotoisten projektien puitteissa.

Tekstin rakennemallit

Opinnäytetyön raportoinnissa on useita vaihtoehtoisia rakennemalleja, joita sovelletaan työn toteuttamistavan mukaan. Keskeistä on kirjoittaa työssä käytetty tietoperusta näkyviin ja laatia tekstiin oppimista osoittava ja lukijaa palveleva arviointi- ja pohdintaosa.

Ammattikorkeakoulun opinnäytetyön rakennetta on moitittu liiasta kaavamaisuudesta ja vähäisestä omaleimaisuudesta. Onkin ristiriitaista, kun ammattikorkeakoulun opinnäytetyö aiheeltaan ja toteutukseltaan on moni-ilmeinen, niin opinnäytetyön kirjallinen tuotos olisi yhden kaavan mukainen. Toimivia opinnäytetyön rakennemalleja on useita, ja niitä tulee soveltaa työn toteuttamistavan mukaan. Useiden rakennemallien esittäminen, esittelemine ja käyttöönotto vahvistavat ja tukevat monimuotoisten opinnäytetöiden toteuttamista. Opinnäytetyön tietoperusta kytkeytyy ajatuksellisesti koko opinnäytetyötekstin rakenteeseen ja näkyy siinä painollisesti eri kohdin riippuen työn toteuttamistavasta ja tarkoituksesta. Kun opinnäytetyön tekijä kirjoittaa tietoperustan näkyviin tekstiin, niin hän perustelee ratkaisunsa, dokumentoi osaamistaan ja samalla kartuttaa ammattialansa tietotaitovarantoa. Tietoperusta työkaluna mahdollistaa loogisen, analyyttisen ja kriittisen otteen käytännön asiantuntijatehtävään. Tietoperustan avulla on mahdollista tuottaa perusteltuja ja kriittisen tarkastelun kestäviä ei-satunnaisia laadukkaita ratkaisuja. Tulosten yhteenvedo ja konkreettiset toimenpide- tai kehittämissuositukset ovat etenkin toimeksiantajan kiinnostuksen kohteena, ja niihin tulisi kiinnittää huomiota jo työprosessin aikana työpäiväkirjamuistiinpanoina.

Arviointi

Arviointiin vaikuttavat tekijät ovat opinnäytetyön tekijän tiedossa opinnäytetyöskentelyn alusta lähtien. Opinnäytetyön tekijä tietää arvioinnin periaatteet, arviointikriteerit ja arviointimenettelyn. Arvioinnin tulee olla kehittävää ja näyttöön perustuvaa.

Opinnäytetyön arviointikäytänteet vaihtelevat suuresti. Yhteistä on, että ammattikorkeakoulun hyväksytty opinnäytetyö arvioidaan yleisesti asteikolla yhdestä viiteen. Arviointikriteerit voivat olla yhteiset kaikille koulutusaloilla kullakin alalla omansa tai jopa koulutusohjelmittain omat. Myös arviointikriteerien painoarvo voi vaihdella koulutusaloilla ja ammattikorkeakouluissa, samoin kuin arvioijien määrä. Opinnäytetyön tekijältä, vertaisarvioijalta ja työelämäohjaajalta voidaan pyytää sanalliset lausunnot, jotka perustellen huomioidaan arvioinnissa. Myös kielen- tai tekstinohjaaja on mahdollista käyttää yhtenä arvioijana. Opinnäytetyön prosessia arvioitaessa hyödynnetään myös opinnäytetyön tekijän keräämiä dokumentteja, kuten opinnäytetyöpassia tai työpäiväkirjaa. Jos opinnäytetyö tehdään pari tai ryhmätyönä suositellun yksilötyön sijaan, niin kunkin opinnäytetyöntekijän tulisi saada henkilökohtainen arviointi. Kunkin arvosanaan voi vaikuttaa ryhmältä pyydetty lausuntoehdotus. Keskeistä on, että arviointiin ja sen mahdolliseen oikaisemiseen liittyvät asiat ovat opinnäytetyön tekijän tiedossa prosessin alusta lähtien.

Tiivistelmätietokanta

Opinnäytetöiden tiivistelmät tallennetaan yhteiseen tietokantaan opiskelijoiden, opettajien, tutkijoiden ja kehittäjien käytettäväksi sekä ammattikorkeakoulussa että työelämässä.

Ammattikorkeakoulujen yhteinen sähköinen tiivistelmätietokanta lisää opinnäytetöiden tunnettuutta ja hyödynnettävyyttä työelämässä. Tiivistelmät ovat myös keskeinen kanava kehittää ammattikorkeakoulujen ja työyhteisöjen yhteistä asiantuntijaviestintää. Tiivistelmätietokantaa puoltavat yhteismitallisuus, helppo saavutettavuus, viestivyys, silmäiltävyys ja yhteistyö asiantuntijoiden kesken (ohjaajat, informaattikot, atk-suunnittelijat). Tiivistelmä voidaan tallentaa opinnäytetyön tekijän suostumuksella

Terminologia

Opinnäytetyön yhteydessä käytetään kaikille koulutusaloille soveltuvia yhteisiä termejä, kuten ”opinnäytetyö”, ”opinnäytetyön tekijä”, ”opinnäytetyöseminaari”, ”opinnäytetyösuunnitelma”, ”ohjaava opettaja”, ”tekstinohjaaja”, ”tietoperusta”, ”työelämäohjaaja” ja ”vertaisarvioija”.

Opinnäytetyön termejä on monia. Tämä aiheuttaa hämmennystä muun muassa opinnäytetyön tekijöille ja työelämäohjaajille. Yhteiset termit selkeyttäisivät ja vahvistaisivat yhteistä kieltä ja ymmärrystä opiskelijoiden, ammattikorkeakoulujen ja työelämän kesken. Esimerkiksi ”vertaisarvioija” korvaisi ”opponentti”-nimikkeen kuvaten entistä paremmin opinnäytetyön tekijän työskentelyä samassa tilanteessa olevan opiskelijatoverinsa opinnäytetyön arvioijana, tukijana ja oppijana.

**TOIMEKSIANTOSOPIMUS
OPINNÄYTETYÖT
MUUT OPPIMISPROJEKTIT**

Päiväys
28.02.2007

**TOIMEKSIANTOSOPIMUS OPISKELIJATYÖNÄ TEHTÄVISTÄ OPINNÄYTETÖISTÄ JA
MUISTA OPPIMISPROJEKTEISTA**

TOIMEKSIANTAJAN TIEDOT

Toimeksiantaja	Kajaanin ammattikorkeakoulu
Osoite ja puhelinnumero	PL 52 Ketunpolku 3
Työn ohjaaja toimeksiantajan puolelta	Maija-Liisa Laitinen

TOIMEKSIANNON KUVAUS

Toimeksiannon kuvaus (mahdollinen liite, projek- tikuvaus yms)	Kyselyn toteuttaminen laatusuosituksen toteutumisesta opinnäytetyöproses- seissa.
Aikataulu	Opinnäytetyö valmistuu 5/08 mennessä.
Kustannusarvio ja kustan- nusvastuu	
Lopputuotoksen muoto	Kirjallinen raportti

TOIMEKSIANNON TEKIJÄT KAJAANIN AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Toimeksiannon tekijät ja yhteystiedot (opiskelijat)	Anne Karppinen As al 3 rak 131 as 7 13700 Parolannummi 050-377 66 29
Toimeksiannon ohjaaja Kajaanin amk:ssa	Maija-Liisa Laitinen
Työstä tehdään	☒ opinnäytetyö ☐ muu, mikä

Tekijöiden allekirjoitukset

Toimeksiantajan allekirjoitus

IIVINVOINTI
Sairaanhoitajakoulutus
Terveystieteidenkoulutus
PL 52, (Ketunpolku 4)
87101 Kajaani
Puh. (08) 6189 9612
Faksi (08) 6189 9620

PALVELUT
Restonomikoulutus
PL 52, (Ketunpolku 3)
87101 Kajaani
Puh. (08) 6189 9610
Faksi (08) 6189 9620

PALVELUT
Tradenomikoulutus
PL 52, (Kuntokatu 5)
87101 Kajaani
Puh. (08) 6189 9454
Faksi (08) 6189 9424

TEKNOLOGIA
Insinööriopiskelu
PL 52, (Kuntokatu 5)
87101 Kajaani
Puh. (08) 6189 9611
Faksi (08) 6189 9620

KAJAANIN AMMATTIKORKEAKOULU

TOIMEKSIANTOSOPIMUS
OPINNÄYTETYÖT
MUUT OPPIMISPROJEKTIT

2

TOIMEKSIANNON KUVAUS

Tavoitteet Toimeksiantajan kannalta	Saada tietoa opinnäytetöiden ohjaamisen laadusta.	
Opiskelijoiden oppimisen kannalta		
Keskeiset tuotokset (raportit, suunnitelmat, tuotokset, esitteet, tietokoneohjelmat, tilaisuudet yms.)	Kirjallinen raportti. Opinnäytetyön esittäminen suullisesti havainnollistamiskeinoja apuna käyttäen.	
Sovitut kokoukset ja raportoinnit		
Projektin resurssit	Kajaanin AMK, Maija-Liisa Laitinen	
1. Toimeksiantaja		
2. Opiskelijat	Anne Karppinen	
3. Ammattikorkeakoulun ohjausresurssit	Ohjaaja Maija-Liisa Laitinen	
Kustannusarvio ja kustannusvastuu Materiaalit Laittekustannukset Opiskelijoiden palkkiot Ohjaavan opettajan palkkiot Matkakustannukset Muut	Arvio Kyselylomakkeiden kopiointi	Vastuu Kajaanin AMK
Muuta Luottamuksellisuus Tekijänoikeudet Laskutus	Opinnäytetyö on julkinen.	

Sopimuksessa noudatetaan Kajaanin ammattikorkeakoulun vakioehtoja opiskelijatyönä tehtävistä toimeksiannoista.

HYVINVOINTI
Sairaanhoitajakoulutus
Terveystieteiden koulutus
PL 52, (Kerunpolku 4)
87101 Kajaani
Puh. (08) 6189 9612
Faksi (08) 6189 9620

PALVELUT
Restonomikoulutus
PL 52, (Kerunpolku 3)
87101 Kajaani
Puh. (08) 6189 9610
Faksi (08) 6189 9620

PALVELUT
Tradenomikoulutus
PL 52, (Kuntokatu 5)
87101 Kajaani
Puh. (08) 6189 9454
Faksi (08) 6189 9424

TEKNOLOGIA
Insinööri koulutus
PL 52, (Kuntokatu 5)
87101 Kajaani
Puh. (08) 6189 9611
Faksi (08) 6189 9620

KAJAANIN KAUPUNKI
Kajaanin ammattikorkeakoulu

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS
Muu päätös

Sivu
1

Viranhaltija ja virka-asema
Ammattikorkeakoulun rehtori

Päivämäärä / §
13.03.2007/ § 11

Asia	Tutkimusluvan myöntäminen kyselytutkimuksen suorittamiseksi terveydenhoitotyön ja tekniikan ja liikenteen alan koulutusohjelmissa opiskeleville
Päätös ja sen perustelut	<p>Kajaanin ammattikorkeakoulun terveydenhoitaja-opiskelija Anne Karppinen pyytää 1.3.2007 päivätyllä hakemuksellaan lupaa suorittaa kyselytutkimus Kajaanin ammattikorkeakoulun terveydenhoitotyön ja tekniikan ja liikenteen alan koulutusohjelmissa opiskeleville. Opinnäytetyön aiheena on "Laatusuositusten toteutuminen Kajaanin ammattikorkeakoulun terveydenhoitaja- ja insinööriopiskelijoiden opinnäytetyöprosesseissa". Opinnäytetyön ohjaajana toimii yliopettaja Maija-Liisa Laitinen.</p> <p>Tutkimus suoritetaan informoituna kyselyinä, jossa tekijä jakaa kyselylomakkeet henkilökohtaisesti haastateltavilleen. Kyselyn vastaajat palauttavat kyselyn joko postitse tai sovittuun paikkaan. Haastateltavat valitaan harkinnanvaraisella otannalla. Kysely toteutetaan maaliskuuhun 2007.</p> <p><u>Rehtorin päätös:</u> Myönnän opiskelija Anne Karppiselle luvan suorittaa kyselytutkimus Kajaanin ammattikorkeakoulun terveydenhoitotyön ja liikenteen alan koulutusohjelmissa opiskeleville maaliskuuhun 2007. Opiskelija jakaa kyselylomakkeet tutkimukseen valituille. Opiskelijaa pyydetään toimittamaan yksi kappale tutkimusraporttia ammattikorkeakoulun käyttöön.</p> <p>Päätöksen perustelu: Kajaanin ammattikorkeakoulun säännöt 12 §.</p> <p>Lisätiedot: rehtori Arto Karjalainen, puh. (08) 6189 9600 tai 044 7101 600, sähköposti muotoa etunimi.sukunimi@kajak.fi</p>
Päätöksentekooikeus	Kajaanin ammattikorkeakoulu -liikelaitoksen johtosääntö 7 §
Alekirjoitus	 Rehtori Arto Karjalainen
Päätös yleisesti nähtävillä	Paikka ja aika Kajaanin ammattikorkeakoulun toimistossa maanantaisin klo 10-12, Ketunpolku 3, 87100 Kajaani.
Oikaisuvaatimusohje	Päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen voi tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuuteen päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen
Oikaisuvaatimusviranomainen	Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään ja postiosoite Kajaanin kaupunginhallitus, Pohjolankatu 13, 87100 KAJAANI, sähköposti: kajaani@kajaani.fi
Oikaisuvaatimusaika ja sen alkaminen	Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenten katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.
Oikaisuvaatimuksen sisältö ja toimittaminen	Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteluineen ja se on tekijän alekirjoitettava. Oikaisuvaatimus on toimitettava oikaisuvaatimusviranomaiselle ennen oikaisuvaatimusaajan päättymistä.
Muutoksenhaku	Valituskielto ja sen peruste ☐ Erillinen muutoksenhakuohje
Tiedoksianto asianosaiselle	Asianosainen Anne Karppinen

Hyvä Opiskelija!

Olen terveydenhoitotyön opiskelija Kajaanin ammattikorkeakoulusta. Teen opinnäytetyön aiheesta **valtakunnallisten laatusuosituksen toteutuminen terveydenhoitaja- ja insinööriopiskelijoiden opinnäytetyöprosesseissa.**

Tämä on opinnäytetyöhöni liittyvä kyselytutkimus, joka toteutetaan maaliskuussa 2007 Kajaanin ammattikorkeakoulun kone- ja tuotantotekniikan koulutusohjelman, rakennustekniikan koulutusohjelman, terveydenhoitotyön koulutusohjelman ja tietotekniikan koulutusohjelman opiskelijoille.

Tavoitteena on saada tietoa siitä, miten laatusuositukset toteutuvat opinnäytetyöprosessin ohjauksessa. Saadut tutkimustulokset palvelevat opinnäytetyöprosessin kehittämistä.

Tutkimukseen osallistujien henkilötiedot eivät tule esille missään vaiheessa.

Opinnäytetyö valmistuu helmikuuhun 2008 mennessä.

Ensimmäinen sivu on tarkoitettu esitiedoille. Toiselta sivulta alkavat kysymykset, jotka ovat niin moni valinta kysymyksiä, kuin väittämiä. Pyydän Sinua vastaamaan jokaiseen kysymykseen **ympyröimällä valitsemaasi vaihtoehtoa vastaava numero.** Mikäli haluat vaihtaa ensin valitsemasi vaihtoehdon, rasti ensin valitsemasi vaihtoehdon numero yli ja ympyröi haluamasi vaihtoehdon numero.

Kiittäen

Anne Karppinen

SIIM5S.AnneK@kajak.fi

KYSELYLOMAKE

ESITIEDOT**Ympyröi oikean vaihtoehdon edellä oleva numero**

1. Sukupuoleni on
  1. Mies
  2. Nainen

2. Opiskelen
  1. Kone- ja tuotantotekniikan koulutusohjelmassa
  2. Rakennustekniikan koulutusohjelmassa
  3. Terveystieteiden koulutusohjelmassa

  4. Tietotekniikan koulutusohjelmassa

3. Valmistun
  1. keväällä 2007
  2. syksyllä 2007
  3. myöhemmin

4. Tein opinnäytetyöni
  1. yksin
  2. kahden henkilön ryhmässä
  3. kolmen henkilön ryhmässä
  4. neljän henkilön ryhmässä
  5. useamman henkilön ryhmässä

5. Opinnäytetyöni oli
  1. määrällinen tutkimus
  2. laadullinen tutkimus
  3. tuotteistettu prosessi
  4. projekti
  5. työelämän kehittämisshanke

(voit valita Useamman vaihtoehdon)

Ympyröi oikean vaihtoehdon edellä oleva numero

OHJAUS

6. Kuka toimi vastaavana ohjaajana opinnäytetyössäsi?

- 6.1. Koulutusohjelmassasi opettava opettaja
- 6.2. Työelämän ohjaaja
- 6.3. Joku muu asiantuntija
- 6.4. En osaa sanoa

7. Vaihtuiko opinnäytetyösi ohjaaja kesken prosessin?

- 7.1. Kyllä
- 7.2. Ei   Mikäli vastasit EI, siirry kohtaan 9.

8. Jos ohjaajasi vaihtui, nimettiinkö uusi ohjaaja

- 8.1. Muutaman päivän
- 8.2. Muutaman viikon
- 8.3. kuukausien kuluessa
- 8.4. en osaa sanoa

9. Miten kuvailisit saamaasi ohjausta (Voit valita useamman vaihtoehdon)

- 9.1. Hyvää
- 9.2. Opettavaista
- 9.3. Kehittävää
- 9.4. Samantekevää
- 9.5. Huonoa
- 9.6. Tarpeetonta
- 9.7. Tarpeellista
- 9.8. Innostavaa
- 9.9. Kannustavaa
- 9.10. En osaa sanoa

10. Missä vaiheessa opinnäytetyöprosessia opinnäytetyösi ohjaaja selvisi Sinulle?

- 10.1. Ennen ensimmäistä aihe-seminaaria
- 10.2. Aihe-seminaari- vaiheessa
- 10.3. Aiheanalyysi vaiheessa
- 10.4. Opinnäytetyösuunnitelma vaiheessa
- 10.5. Tutkimus/tuotteistamis-vaiheessa
- 10.6. Raportointi vaiheessa
- 10.7. Minulla ei ollut nimettyä ohjaajaa

11. Missä vaiheessa opinnäytetyöprosessia työsi vertaisarvioija selvisi Sinulle?

- 11.1. Ennen ensimmäistä aiheseminaaria
- 11.2. Aihe-seminaari- vaiheessa
- 11.3. Aiheanalyysi- vaiheessa
- 11.4. Opinnäytetyösuunnitelma. vaiheessa
- 11.5. Tutkimus/tuotteistamis-vaiheessa
- 11.6. Raportointi vaiheessa
- 11.7. Minulla ei ollut nimettyä vertaisarvioijaa

12. Missä vaiheessa opinnäytetyöprosessia opinnäytetyösi työelämänohjaaja selvisi Sinulle?

- 12.1. Ennen ensimmäistä aihe-seminaaria
- 12.2. Aihe-seminaari vaiheessa
- 12.3. Aiheanalyysi vaiheessa
- 12.4. Opinnäytetyösuunnitelma vaiheessa
- 12.5. Tutkimus/tuotteistamis-vaiheessa
- 12.6. Raportointi vaiheessa
- 12.7. Minulla ei ollut nimettyä työelämän ohjaajaa

13. Missä vaiheessa opinnäytetyöprosessia työsi tekstin ohjaaja selvisi Sinulle?

- 13.1. Ennen ensimmäistä aihe-seminaaria
- 13.2. Aihe-seminaari vaiheessa
- 13.3. Aiheanalyysi vaiheessa
- 13.4. Opinnäytetyösuunnitelma
- 13.5. Tutkimus/tuotteistamis-vaiheessa
- 13.6. Raportointi vaiheessa
- 13.7. Minulla ei ollut nimettyä tekstin-ohjaajaa

14. Mistä keskustelitte ohjaajasi kanssa opinnäytetyösi alkuvaiheessa= ennen aiheanalyysin esitystä?

(Voit valita usean vaihtoehdon)

- 14.1. Ohjauksen tavoitteesta
- 14.2. Ohjausmenetelmistä
- 14.3. Ohjauksen työnjaosta (Työelämä-ohjaava opettaja)
- 14.4. Seminaareihin liittyvät käytänteistä ja pelisäännöistä
- 14.5. Emme keskustelleet mistään edellä mainituista

15. Mitä sovitte ohjaajasi kanssa opinnäytetyösi alkuvaiheessa= ennen aiheanalyysin esitystä.

(voit valita usean vaihtoehdon)

- 15.1. Ohjauksen tavoitteen
- 15.2. Ohjausmenetelmät
- 15.3. Ohjauksen työnjaon
- 15.4. Seminaareihin liittyvät käytänteet ja pelisäännöt.
- 15.5. Emme sopineet mitään edellä mainituista

16. Teittekö kirjallisen ohjaussopimuksen?

- 16.1. Kyllä
- 16.2. Ei
- 16.3. En osaa sanoa

17. Mitä seuraavista ohjauksen keinoista käytit opinnäytetyöprosessisi aikana?(voit valita useamman vaihtoehdon)

- 17.1. Sähköposti-keskusteluita ohjaajan/ työelämän ohjaajan kanssa
- 17.2. Puhelin- keskusteluita ohjaajan/ työelämän ohjaajan kanssa
- 17.3. Vertais-arvioijan kanssa keskusteluita
- 17.4. Tapaamisia ohjaajan kanssa
- 17.5. Tapaamisia työelämän ohjaajan kanssa
- 17.6. Sähköposti- keskusteluita muiden AMK:n asiantuntijoiden kanssa
- 17.7. Tapaamisia muiden AMK:n asiantuntijoiden kanssa

OPARI- opas opinnäytetyötä tekevälle löytyy sähköisessä muodossa www-sivuilta. OPARI-Web sivusto on Kajaanin ammattikorkeakoulun opinnäytetöihin liittyvä internetissä julkaistava sivusto, jolta löytyy tietoa opinnäytetyöprosessiin liittyen.

18. Käytitkö opari www- sivustoa /kävitkö opari-www sivustolla opinnäytetyöprosessin aikana

- Kyllä
- En

Mikäli vastasit ”en” siirry kohtaan 20

19. Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä?

(ympyröi valitsemaasi vaihtoehtoa vastaava numero)

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Neutraali kanta	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
19.1 Opari-web sivut ovat selkeät	1	2	3	4	5	6
19.2 Opari-web sivut ovat hyödylliset	1	2	3	4	5	6
19.3 Opari-web sivuilta löytyi helposti tarvitsemäni eettiset ohjeet	1	2	3	4	5	6
19.4 Opari-web sivuilta löytyi hel posti opinnäytetyön julkaisemiseen liittyvät ohjeet	1	2	3	4	5	6
19.5 Opari-web sivuilla olevat 1 esimerkit ovat selkeitä	1	2	3	4	5	6
19.6 Opari-web sivuilla olevat 1 esimerkit ovat hyödyllisiä	1	2	3	4	5	6
19.7 Opari-web sivuilla olevat 1 esimerkit ovat käytännönläheisiä	1	2	3	4	5	6
19.8 Opari-web sivuilta löytyi helposti arviointi-kriteetit	1	2	3	4	5	6
19.9 Käytin opari-sivustoa ongelmatilanteiden selvittämiseksi	1	2	3	4	5	6
19.10 Sain vastauksia ongelmiini opari-sivustolta	1	2	3	4	5	6
19.11 Opari-sivuilta tieto oli helposti tulostettavissa	1	2	3	4	5	6

OPINNÄYTETYÖPROSESSI**20. Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä?**

(Ympyröi valitsemaasi vaihtoehtoa vastaava numero)

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Neutraali kanta	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
20.1 Minulla oli alusta asti riittävät valmiudet opinnäytetyön tekoon	1	2	3	4	5	6
20.2 Sain valita aiheeni itse	1	2	3	4	5	6
20.3 Seminaareissa harjaannuin keskustelemaan oman alani kysymyksistä	1	2	3	4	5	6
20.4 Yhteistyötapaamisissa harjaannuin keskustelemaan oman alani kysymyksistä	1	2	3	4	5	6
20.5 Tiesin opinnäytetyön arviointi perusteet ensimmäisestä seminaarista asti	1	2	3	4	5	6
20.6 Tiesin opinnäytetyön arviointi menettelyt ensimmäisestä seminaarista asti	1	2	3	4	5	6
20.7 Opinnäytetyön arviointi perustui näyttöön	1	2	3	4	5	6
20.8 Opinnäytetyön arviointi oli kehittävää	1	2	3	4	5	6
20.9 Opinnäytetyön laajuus(15 op) on sopiva	1	2	3	4	5	6
20.10 Opinnäytetyön tiivistelmä tallennettiin Kaktus-tietokantaan	1	2	3	4	5	6
20.11 Opinnäytetyöni oli/on työelämää kehittävä	1	2	3	4	5	6
20.12 Minua on ohjattu panostamaan raportoinnissa arviointi- ja pohdinta osaan	1	2	3	4	5	6

OPINNÄYTETYÖPROSESSI**21. Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä?**

(Ympyröi valitsemaasi vaihtoehtoa vastaava numero)

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Neutraali kanta	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
21.1 Opinnäytetyöprosessin aikana kaikki ohjaajat ja opettajat puhuivat samoilla termeillä Esim.(vertaisarvioija, aiheanalyysi)	1	2	3	4	5	6
21.2 Hyödyin/ tulen hyötymään Opinnäytetyöstäni ammatillisesti	1	2	3	4	5	6
21.3 Hyödyin/ tulen hyötymään opinnäytetyöstäni taloudellisesti	1	2	3	4	5	6
21.4 Ammattitaitoni kehittyi opinnäytetyöprosessin myötä	1	2	3	4	5	6
21.5 Tiedän mitä ”opinnäytetyön Laatusuosituksset” sisältävät	1	2	3	4	5	6
21.6 Aihepiiristä josta tein opinnäytetyöni, joku muukin teki opinnäytetyön (Ei saman ryhmän jäsen)	1	2	3	4	5	6

KIITOS VASTAUKSESTA

TULOSTEN KESKIJARVOJA

Kaikki koulutusalat

19.Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä?

(ympyröi valitsemaasi vaihtoehtoa vastaava numero)

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Neutraali kanta	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
19.1 Opari-web sivut ovat selkeät	1	2	3	4	5	6
19.2 Opari-web sivut ovat hyödylliset	1	2	3	4	5	6
19.3 Opari-web sivuilta löytyi helposti tarvitsemani eettiset ohjeet	1	2	3	4	5	6
19.4 Opari-web sivuilta löytyi helposti opinnäytetyön julkaisemiseen liittyvät ohjeet	1	2	3	4	5	6
19.5 Opari-web sivuilla olevat esimerkit ovat selkeitä	1	2	3	4	5	6
19.6 Opari-web sivuilla olevat esimerkit ovat hyödyllisiä	1	2	3	4	5	6
19.7 Opari-web sivuilla olevat esimerkit ovat käytännönläheisiä	1	2	3	4	5	6
19.8 Opari-web sivuilta löytyi helposti arviointi-kriteetit	1	2	3	4	5	6
19.9 Käytin opari-sivustoa ongelmatilanteiden selvittämiseksi	1	2	3	4	5	6
19.10 Sain vastauksia ongelmiini opari-sivustolta	1	2	3	4	5	6
19.11 Opari-sivuilta tieto oli helposti tulostettavissa	1	2	3	4	5	6

TULOSTEN KESKIJARVOJA

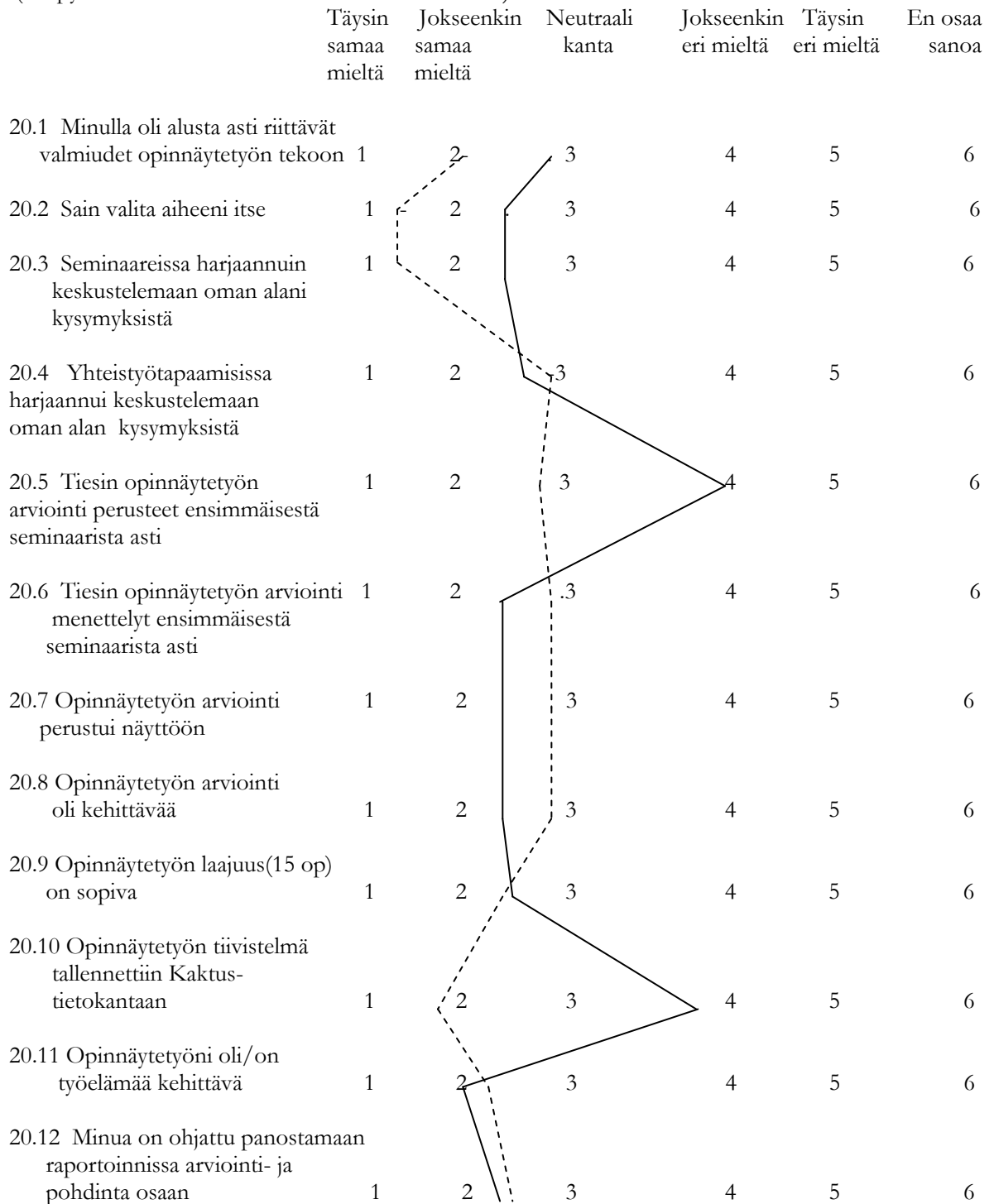
Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala _____

Tekniikan- ja liikenteen ala -----

OPINNÄYTETYÖPROSESSI

20. Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä?

(Ympyröi valitsemaasi vaihtoehtoa vastaava numero)

TULOSTEN KESKIARVOJA

Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala _____

Tekniikan- ja liikenteen ala -----

21. Mitä mieltä olet seuraavista väitteistä?

(Ympyröi valitsemaasi vaihtoehtoa vastaava numero)

		Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	Neutraali kanta	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
21.1 Opinnäytetyöprosessin aikana kaikki ohjaajat ja opettajat puhuivat samoilla termeillä Esim.(vertaisarvioija, aiheanalyysi)	1	2	3	4	5	6	
21.2 Hyödyin/ tulen hyötymään Opinnäytetyöstäni ammatillisesti	1	2	3	4	5	6	
21.3 Hyödyin/ tulen hyötymään opinnäytetyöstäni taloudellisesti	1	2	3	4	5	6	
21.4 Ammattitaitoni kehittyi opinnäytetyöprosessin myötä	1	2	3	4	5	6	
21.5 Tiedän mitä ”opinnäytetyön Laatusuosituksset” sisältävät	1	2	3	4	5	6	
21.6 Aihepiiristä josta tein opinnäytetyöni, joku muukin teki opinnäytetyön (Ei saman ryhmän jäsen)	1	2	3	4	5	6	